

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Prop. 97 S

(2012–2013)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Utbygging og drift av Aasta Hansteen-feltet
og anlegg og drift av Polarled
utviklingsprosjekt og Kristin
gasseksportprosjekt

Innhold

1	Sammendrag	5	6	Myndighetenes vurdering av plan for utbygging og drift av Aasta Hansteen	16
2	Hovedtrekk i plan for utbygging og drift av Aasta Hansteen-feltet	7	6.1	Arbeidsdepartementets vurdering	16
2.1	Innledning	7	6.2	Oljedirektoratets vurdering	16
2.2	Utbyggingsløsning og produksjon	8	6.3	Olje- og energidepartementets vurdering	17
2.3	Investeringer og lønnsomhet	8			
2.4	Kontraktsmessige forpliktelser	10	7	Myndighetenes og Gasscos vurdering av plan for anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gasseksportprosjekt	18
2.5	Områdevurdering	10	7.1	Arbeidsdepartementets vurdering	18
2.6	Disponering av innretningen	10	7.2	Oljedirektoratets vurdering	18
3	Konsekvensutredning for Aasta Hansteen	11	7.3	Gasscos vurdering	19
3.1	Innledning	11	7.4	Olje- og energidepartementets vurdering	20
3.2	Utslipp til luft	12	8	Budsjettmessige konsekvenser for SDØE	21
3.3	Utslipp til sjø	12	8.1	Polarled utviklingsprosjekt	21
3.4	Arealbeslag og fysiske inngrep	12	8.2	Kristin gasseksportprosjekt	21
3.5	Samfunnsmessige konsekvenser .	12	9	Konklusjoner og vilkår	21
4	Hovedtrekk i plan for anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gasseksportprosjekt	13	Vedlegg		
4.1	Innledning	13	1	Operatørens gjennomgang av høringskommentarene til konsekvensutredningen til Aasta Hansteen	24
4.2	Anleggene	13	2	Operatørens gjennomgang av høringskommentarene til konsekvensutredningen til rørdningsdelen av Polarledanleggene	45
4.3	Investeringer	14	3	Operatørens gjennomgang av høringskommentarene til utvidelsen av gassprosessanlegget på Nyhamna	54
4.4	Områdevurdering	14			
4.5	Disponering av innretningene	14			
5	Konsekvensutredning for Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gasseksportprosjekt	14			
5.1	Innledning	14			
5.2	Utslipp til luft	15			
5.3	Utslipp til sjø	15			
5.4	Arealbeslag og fysiske inngrep	15			
5.5	Samfunnsmessige konsekvenser	15			

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Prop. 97 S

(2012–2013)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Utbygging og drift av Aasta Hansteen-feltet og anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gasseksportprosjekt

*Tilråding fra Olje- og energidepartementet 5. april 2013,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Sammendrag

På vegne av rettighetshaverne i utvinningstillatelsene 218 og 218B har operatøren Statoil Petroleum AS overlevert plan for utbygging og drift (PUD) av Aasta Hansteen-feltet. Rettighetshaverne er Statoil Petroleum AS (75 pst.), OMV (Norge) AS (15 pst.) og ConocoPhillips Skandinavia AS (10 pst.).

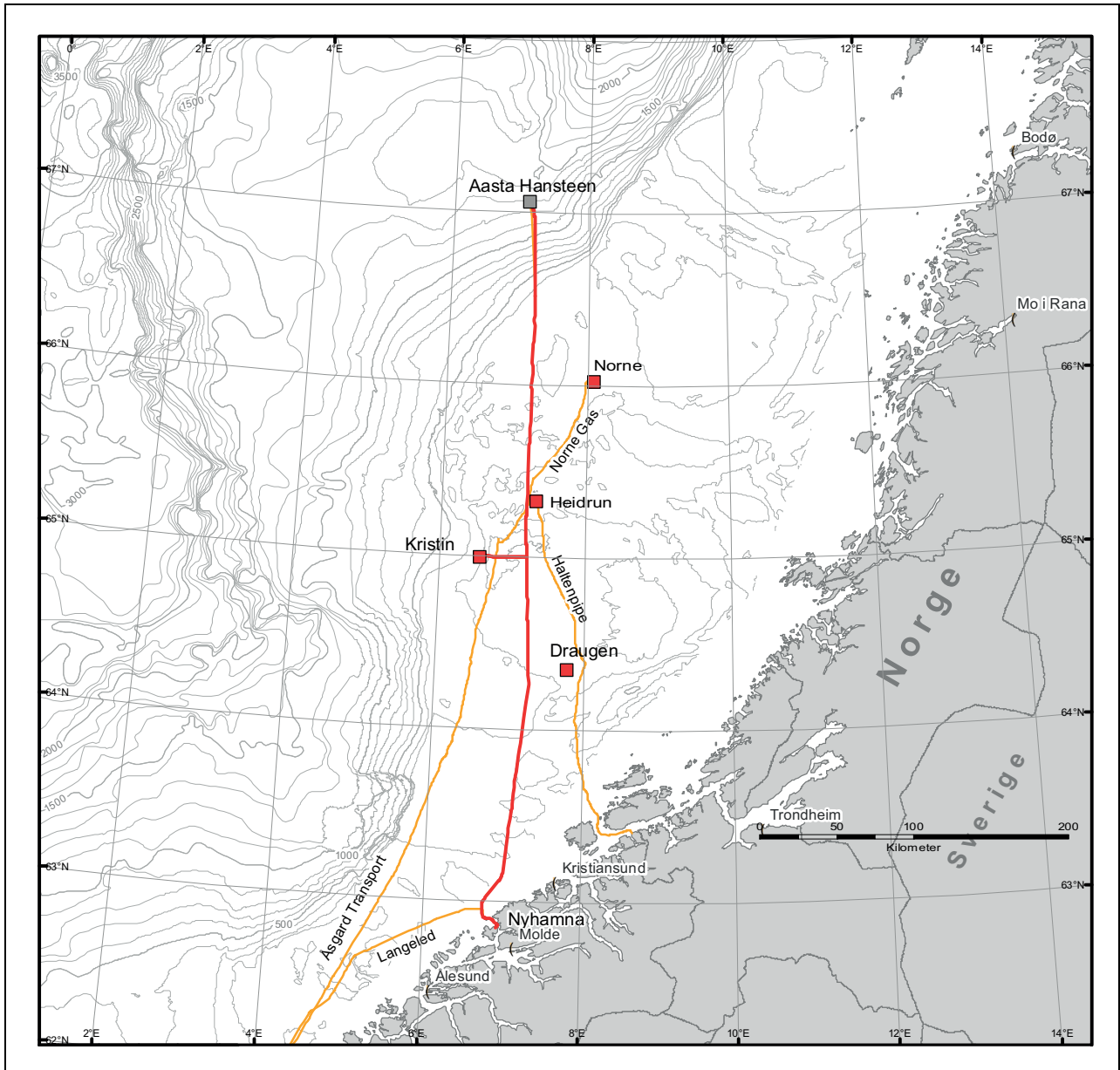
På vegne av rettighetshaverne i partnerskapene Polarled og Kristin gasseksport har operatøren Statoil Petroleum AS overlevert plan for anlegg og drift (PAD) av Polarled utviklingsprosjekt. Rettighetshaverne i Polarled-partnerskapet er Statoil Petroleum AS (50,3 pst.), Petoro AS¹ (11,9 pst.), OMV (Norge) AS (9,1 pst.), AS Norske Shell (9,0 pst.), Total Norge E&P AS (5,1 pst.), RWE Dea Norge AS (4,8 pst.), ConocoPhillips Skandinavia AS (4,5 pst.), Edison International S.p.A. Norway Branch (2,4 pst.), Maersk Oil Norway AS (2,4 pst.) og GDF Suez E&P Norge AS (0,5 pst.). Rettighetshaverne i partnerskapet for Kristin gasseksport er Statoil Petroleum AS (53,4 pst.), Petoro AS (35,6 pst.) og GDF Suez E&P Norge AS (11,0 pst.).

Feltet har fått navnet Aasta Hansteen, en kvinne som var en pioner i arbeidet for kvinners rettigheter i Norge. Aasta Hansteen var opprinnelig utdannet som kunstmaler og fikk stor suksess som portrettmaler både nasjonalt og internasjonalt. Senere ble hun en markant samfunnsdebattant. Polarled-navnet spiller på det faktum at rørledningen krysser polarsirkelen, og kommer til å bli Norges nordligste gassrørledning.

Aasta Hansteen-feltet omfatter utbyggingen av de tre funnene Luva, Haklang og Snefrid Sør. Aasta Hansteen-feltet ligger i den nordlige delen av Norskehavet i blokkene 6607/1, 6706/12 og 6707/10 om lag 300 kilometer vest for Bodø og om lag 140 km nord for Norne. Det ble påvist i 1997. Havgypet på feltet er om lag 1300 meter. Det er ikke tidligere bygget ut felt på så dypt vann på norsk kontinentalsokkel. Feltet planlegges bygget ut med en Spar-innretning. Spar-innretningen blir verdens største og den første i sitt slag i Norge.

Gassen fra feltet vil eksporteres gjennom Polarled, en 481 km lang rørledning fra Aasta Hansteen-feltet til gassprosessanlegget på Nyhamna. Anlegget på Nyhamna vil utvides for å ta imot gassen fra Polarled. En ny 31 km lang rørledning, Kristin gasseksport, vil legges fra Kristin-feltet til Polarled for å utnytte ledig kapasitet i Polarled når Åsgard transport er full. Det vil for-

¹ Petoro AS er rettighetshaver for Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE).

Figur 1.1 Beliggenhet for Aasta Hansteen-feltet og Polarledanleggene

Kilde: Statoil

håndsinstalleres tilknytningspunkter på Polarled for å ta imot gass fra funnene Linnorm og Zidane, og fra fremtidige utbygginger.

Utvidelsene på Nyhamna vil skje i samarbeid med rettighetshaverne på Ormen lange. I forbindelse med utvidelsene på Nyhamna vil Ormen lange installere et kompresjonsanlegg for å øke utvinningen fra feltet.

Utvinnbare reserver i Aasta Hansteen-feltet er anslått til 46,5 milliarder (mrd.) standardkubikkmeter (Sm^3) gass og 0,9 millioner (mill.) Sm^3 kondensat. Til sammen utgjør dette 47,4 mill. Sm^3 oljeekvivalenter, tilsvarende 298 mill. fat oljeekvivalenter. Planlagt produksjonsstart er

3. kvartal 2017, og forventet produksjonsperiode er 9 år.

Totalt investeringer for utbyggingen av Aasta Hansteen er av operatøren anslått til 30,1 mrd. 2012-kroner. De forventede årlige driftskostnadene vil i gjennomsnitt være om lag 945 mill. 2012-kroner.

Operatørens økonomiske analyse viser at Aasta Hansteen-utbyggingen har en forventet nåverdi før skatt på 11,1 mrd. 2012-kroner². Balan-

² Beregningene er foretatt med operatørens forutsetninger med en gasspris på 200 øre per Sm^3 gass med en diskonteringsrente på 7 pst.

seprisen for prosjektet før skatt er 164 øre per Sm³ gass.

Totale investeringer for Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gassseksportprosjekt (Polarledanleggene) er av operatøren anslått til 24,1 mrd. 2012-kroner. De forventede årlige driftskostnadene vil i gjennomsnitt være om lag 1700 mill. 2012-kroner.

Det forventes ikke noen vesentlige miljøpåvirkninger som følge av utbyggingen av Aasta Hansteen. Operatøren har valgt tilfredsstillende løsninger med hensyn til utslipp til luft og sjø.

Det er gjennomført konsekvensutredninger for Aasta Hansteen-feltet, rørledningsdelen av Polarledanleggene og utvidelsene på gassprosessanlegget på Nyhamna. Konsekvensutredningene har ikke avdekket forhold som tilsier at prosjektene ikke bør gjennomføres eller at det bør gjennomføres avbøtende tiltak utover de som ligger til grunn i utbyggingsplanene. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 er reflektert, blant annet gjennom departementets vurdering av konsekvensutredningene, og vil bli fulgt opp i gjennomføringen av prosjektet.

Kraftbehovet til feltet dekkes med egenprodusert kraft. Operatøren har vurdert kraft fra land til Aasta Hansteen. Operatørens vurdering viser at kraft fra land til Aasta Hansteen er teknisk og økonomisk svært krevende, og vil derfor ikke bli gjennomført.

Kraftforbruket på Nyhamna forventes å øke etter at utvidelsen av anlegget er ferdig i 2016. Møre og Romsdal anses i dag som den mest utsatte delen av Midt-Norge med tanke på kraftsituasjonen. Departementet vurderer at forsyningsikkerheten i regionen ikke vil skille seg vesentlig fra andre regioner når kraftledningen Ørskog-Sogndal er etablert, ut fra dagens planer innen utgangen av 2015. Imidlertid er det kun én kraftledning ut til gassprosesseringsanlegget, noe som er uvanlig for et så stort og viktig forbruk. Aktørene på Nyhamna har vurdert at kostnadene for en tosidig forsyning er for høye. Med forbruksøkningen vil et utfall av ledningen få enda større konsekvenser enn i dag. Olje- og energidepartementet forutsetter at operatøren gjennomfører en utredning av den fremtidige kraftforsynings situasjonen på Nyhamna, herunder den samfunnsøkonomiske betydningen av å etablere N-1 forsyning og hvilke tiltak som må gjennomføres for at N-1 kan etableres. Utredningen må gjennomføres i samråd med Statnett SF og skal ferdigstilles innen 1. juli 2014.

I tillegg til skatteinntekter fra produksjonen på Aasta Hansteen-feltet vil utbyggingen og driften

bidra til sysselsetting nasjonalt og regionalt. Driftsorganisasjonen vil bli lokalisert i Harstad, noe som styrker driftsmiljøet i Harstad. Helikoptertransporten av personell vil foregå fra Brønnøysund og forsyningsbasen vil bli lokalisert til Sandnessjøen. Utbyggingen vil bidra til å styrke det petroleumsrettede næringslivet på Helgelandskysten. Polarledanleggene vil bidra til at lønnsomme funn i Norskehavet kan bygges ut og gi insentiver til økt leteaktivitet. Utbyggingen åpner opp en ny gassregion i Norskehavet.

Plan for utbygging og drift av Aasta Hansteen og plan for anlegg og drift av Polarledanleggene er forelagt Oljedirektoratet for vurdering. Oljedirektoratet vurderer prosjektene som ressursforvaltningsmessig forsvarlige, samfunnsøkonomisk lønnsomme og tilstrekkelig robuste og anbefaler at utbyggingsplanene godkjennes.

Plan for anlegg og drift av Polarledanleggene er i tillegg forelagt Gassco, som vurderer at prosjektene gir en robust og helhetlig løsning for Norskehavet, og anbefaler at planen godkjennes.

Planene er forelagt Arbeidsdepartementet, som igjen har forelagt dem for Petroleumstilsynet. Petroleumstilsynet har enkelte merknader som fremgår av proposisjonsteksten, men ser ikke behov for at det stilles særskilte vilkår og anbefaler at planene godkjennes. Arbeidsdepartementet har ingen merknader utover dette.

Basert på operatørenes planer og anslag gjort av Oljedirektoratet og Gassco fremstår utbyggingene av både Aasta Hansteen og Polarledanleggene som samfunnsøkonomisk lønnsomme og tilstrekkelig robuste prosjekter som kan gjennomføres samtidig som hensyn til ytre miljø og fiskerier interesser ivaretas.

2 Hovedtrekk i plan for utbygging og drift av Aasta Hansteen-feltet

2.1 Innledning

Departementet mottok 21. desember 2012 søknad om godkjenning av plan for utbygging og drift av Aasta Hansteen-feltet. Statoil Petroleum AS er operatør for utbyggingen og overleverte søknaden på vegne av rettighetshaverne i utvinningstilatelsetene 218 og 218B.

Rettighetshaverne som deltar i utbyggingen er Statoil Petroleum AS (75 pst.), OMV (Norge) (15 pst.) og ConocoPhillips Skandinavia AS (10 pst.). Alle rettighetshaverne har tiltrådt utbyggingsplanen.

Aasta Hansteen-feltet omfatter utbyggingen av de tre funnene Luva, Haklang og Snefrid Sør. Aasta Hansteen-feltet ble påvist i 1997 og ligger om lag 140 km nord for Norne og 300 km vest for Bodø, og dermed relativt langt fra land og eksisterende infrastruktur. Havdypet i området er om lag 1300 meter. Planlagt produksjonsstart er 3. kvartal 2017, og forventet produksjonsperiode er 9 år. Innfasing av nye gassfunn til Aasta Hansteen-feltet vil bli mulig fra 2020 basert på dagens produksjonsprofil.

2.2 Utbyggingsløsning og produksjon

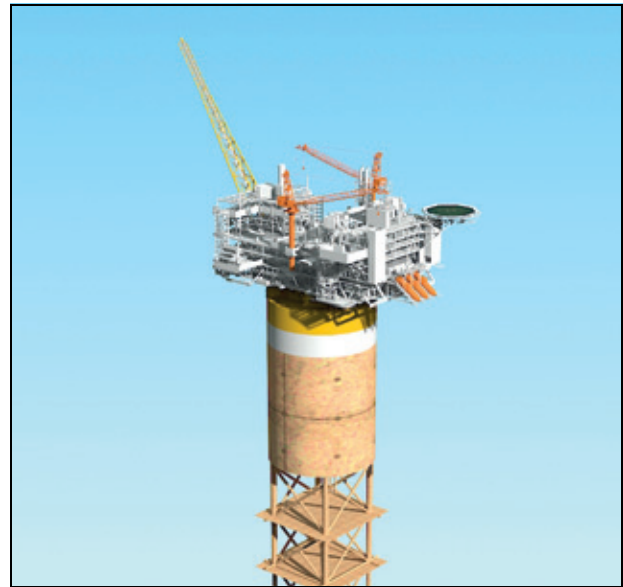
Utbyggingskonseptet er en flytende produksjonsenhet av Spar-typen med innebygd kondensatlager, samt havbunnsanlegg. Sparunderstellet består av en dyptflytende sirkulær skrogseksjon med lengde på 97 meter. Under skroget er det et rammeverk med ballasttank i bunnen, 180 meter under havoverflaten, for stabilisering.

Grunnlaget for utbyggingen er funnene Haklang, Luva og Snefrid Sør. Utstrekningene av disse vil danne grunnlaget for området som er omfattet av plan for utbygging og drift av Aasta Hansteen.

Plattformen forankres med 17 slakke ankerlinjer. Spar-plattformen har innføring av stigerør i senter av skroget, og konseptet har gode egenskaper med hensyn til stabilitet og dynamisk respons gitt av påvirkning fra vind, bølger og strøm. Modul for boligkvarter, prosess- og hjelpesystemer bygges som et integrert dekk, og kobles på understellet før uttauing til feltet. Dette er det første utbyggingsprosjektet på norsk kontinentalsokkel som velger et Spar-konsept. Konseptet er imidlertid kjent fra andre land. Aasta Hansteen-plattformen vil bli den største Spar-plattformen i verden så langt.

Utbyggingen av Aasta Hansteen har forutsatt teknologikvalifisering på flere områder. Kvalifiseringen har blant annet vært knyttet til selve Spar-konseptet, forankringssystem i polyester, stigerør i stål, vedlikeholdssystem for brønnene og sikkerhetsventiler subsea.

Aasta Hansteen-utbyggingen består av de tre funnene Haklang, Luva og Snefrid Sør, jf. figur 2.2. Det planlegges fire brønner i Luva, to brønner i Haklang og en i Snefrid Sør. Produksjonen fra syv planlagte havbunnsbrønner skal ledes opp til produksjonsanlegget via tre strømningsrørledninger og stigerør i stål. Strømningsrørledningene vil bli isolert for å forhindre varmetap og hydratproblemer. Det vil også bli lagt kontrollinjer for styresignaler til havbunnsanleggene og tilførsel av kjemikalier og hydratinhibitorer.

Figur 2.1 Illustrasjon av Aasta Hansteen-innretningen

Kilde: Statoil

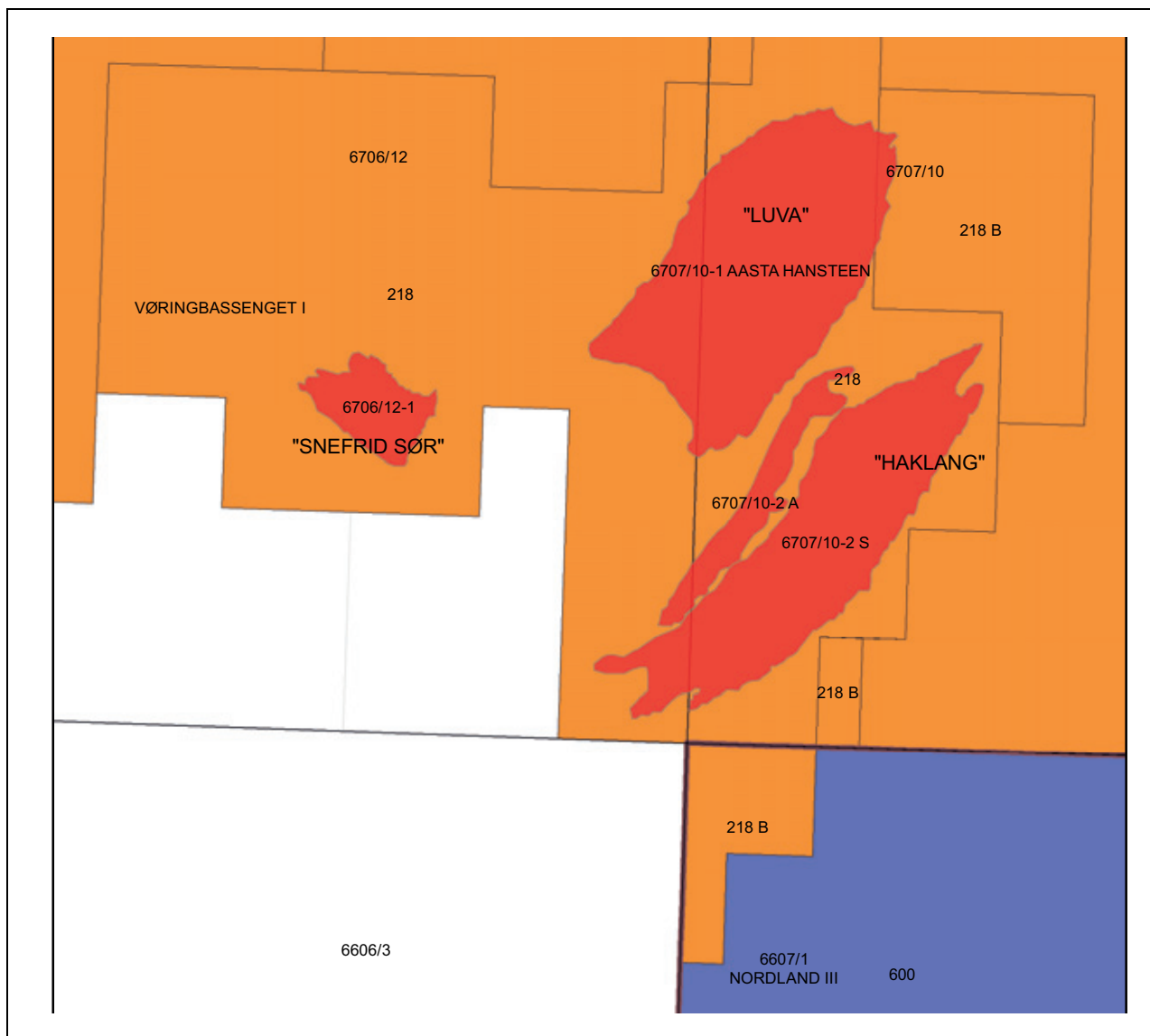
Aasta Hansteen-feltet har behov for kraft og varme til prosessanlegget, eksportkompressoren og boligkvarteret. Innretningen har et maksimalt kraftbehov på 56 MW. Operatøren har lagt til grunn lokal kraftgenerering ved hjelp av to gass-turbiner. En gassturbin leverer elektrisk kraft og en driver eksportkompressoren. Eksportkompressoren vil ha varmegjenvinning som dekker varmebehov for prosess og boligkvarter.

Utvinnbare reserver fra Aasta Hansteen-feltet er anslått til 46,5 mrd. Sm³ gass og 0,9 mill. Sm³ kondensat. Dette tilsvarer 298 millioner fat oljeekvivalenter. Planlagt produksjonsstart er 3. kvartal 2017, og forventet produksjonsperiode er 9 år. Innfasing av andre ressurser i området vil kunne forlenge produksjonsperioden. Produksjonsutstyret er designet for 25 års teknisk levetid med unntak av skroget som har en designlevetid på 30 år.

Aasta Hansteen-innretningen er konstruert for en kapasitet for eksport av 23 mill. Sm³ gass per dag. Når det gjelder kondensat, så er daglig maksimal produksjon estimert til 900 Sm³. Gjennomsnittlig daglig produksjon vil ligge på 520 Sm³, noe som vil gi en lastefrekvens fra 35 til 50 dager.

2.3 Investeringer og lønnsomhet

Totale investeringer for utbyggingen av Aasta Hansteen er av operatøren anslått til 30,1 mrd. 2012-kroner. De forventede årlige driftskost-

Figur 2.2 Kart over Aasta Hansteen-feltet

Kilde: Oljedirektoratet

nadene vil i gjennomsnitt være om lag 945 mill. 2012-kroner, eksklusive tariffer. Beregningene av tariffene baserer seg på at flere felt enn Aasta Hansteen kobles til Polarled. Tariffene vil bli fastsatt i forkant av oppstart av Polarled.

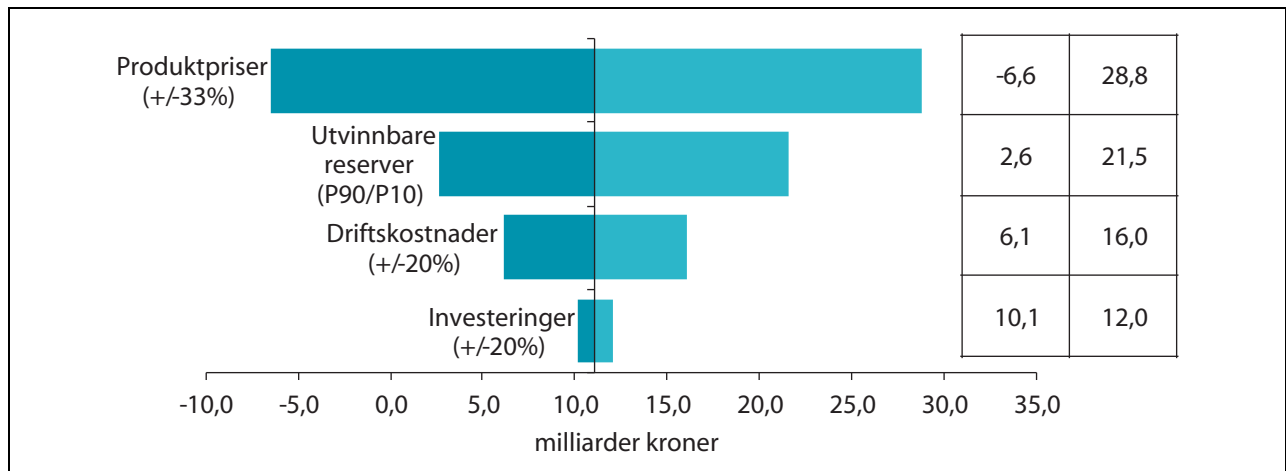
Operatørens økonomiske analyse viser at utbyggingen har en forventet nåverdi før skatt på 11,1 mrd. 2012-kroner³. Balanseprisen for prosjektet før skatt er 164 øre Sm³ gass.

Operatøren har gjennomført sensitivitetsanalyser for prosjektet. Figur 2.3 viser operatørens anslag for hvordan ulike variabler påvirker netto

nåverdi for Aasta Hansteen-utbyggingen. Den største usikkerheten er knyttet til produktprisene, og utslaget på netto nåverdi er vist i den øverste søylen. Med 33 pst. lavere gasspriser enn det operatøren har lagt til grunn får prosjektet en negativ netto nåverdi på om lag -6,6 mrd. 2012-kroner. Tilsvarende med 33 pst. høyere gasspriser vil prosjektet få en positiv nåverdi på om lag 28,8 mrd. 2012-kroner.

De andre søylene viser utslaget i netto nåverdi dersom en legger til grunn høye eller lave verdier for produksjon, investeringskostnader og driftskostnader. Ingen av disse usikkerhetsfaktorene vil alene kunne føre til negativ nåverdi.

³ Beregningene er foretatt med operatørens forutsetninger med en gasspris på 200 øre per Sm³ gass med en diskonteringsrente på 7 pst.

Figur 2.3 Sensitivitetsanalyse

Kilde: Statoil

2.4 Kontraktsmessige forpliktelser

Utbyggingen av Aasta Hansteen gjennomføres i en situasjon med et høyt aktivitetsnivå i petroleumssektoren. Dette medfører at rettighetshaverne har behov for å inngå vesentlige kontraktsmessige forpliktelser før utbyggingsplanen er godkjent for å sikre kapasitet hos leverandørindustrien og forutsigbarhet knyttet til kostnadene ved prosjektet.

I medhold av petroleumsløven § 4-2 femte ledd skal vesentlige kontraktsmessige forpliktelser ikke inngås før plan for utbygging og drift er godkjent, med mindre Olje- og energidepartementet samtykker i dette. Eventuelle vesentlige kontraktsmessige forpliktelser som inngås før godkjenning av PUD vil ha kanselleringsklausuler. Samtykke til kontraktsinngåelse vil ikke påvirke myndighetenes behandling av utbyggingsplanene. Utbyggingsplanene vil bli vurdert uavhengig av inngåtte kontraktsmessige forpliktelser. Rettighetshaverne har det fulle ansvar for økonomisk risiko som inngåelse av kontrakter før godkjent PUD innebærer, herunder at myndighetene kan endre eller unnlate å godkjenne PUD.

Olje- og energidepartementet har samtykket i at rettighetshaverne har inngått kontraktsmessige forpliktelser på totalt 19,5 mrd. 2012-kroner for Aasta Hansteen-prosjektet. Eksponeringen frem til antatt PUD-godkjenning er 1,1 mrd. 2012-kroner, inkludert kanselleringskostnader.

2.5 Områdevurdering

Utbyggingen av Aasta Hansteen og Polarledanleggene innebærer investeringer i ny infrastruktur som åpner opp for en ny gassregion i den nordlige delen av Norskehavet.

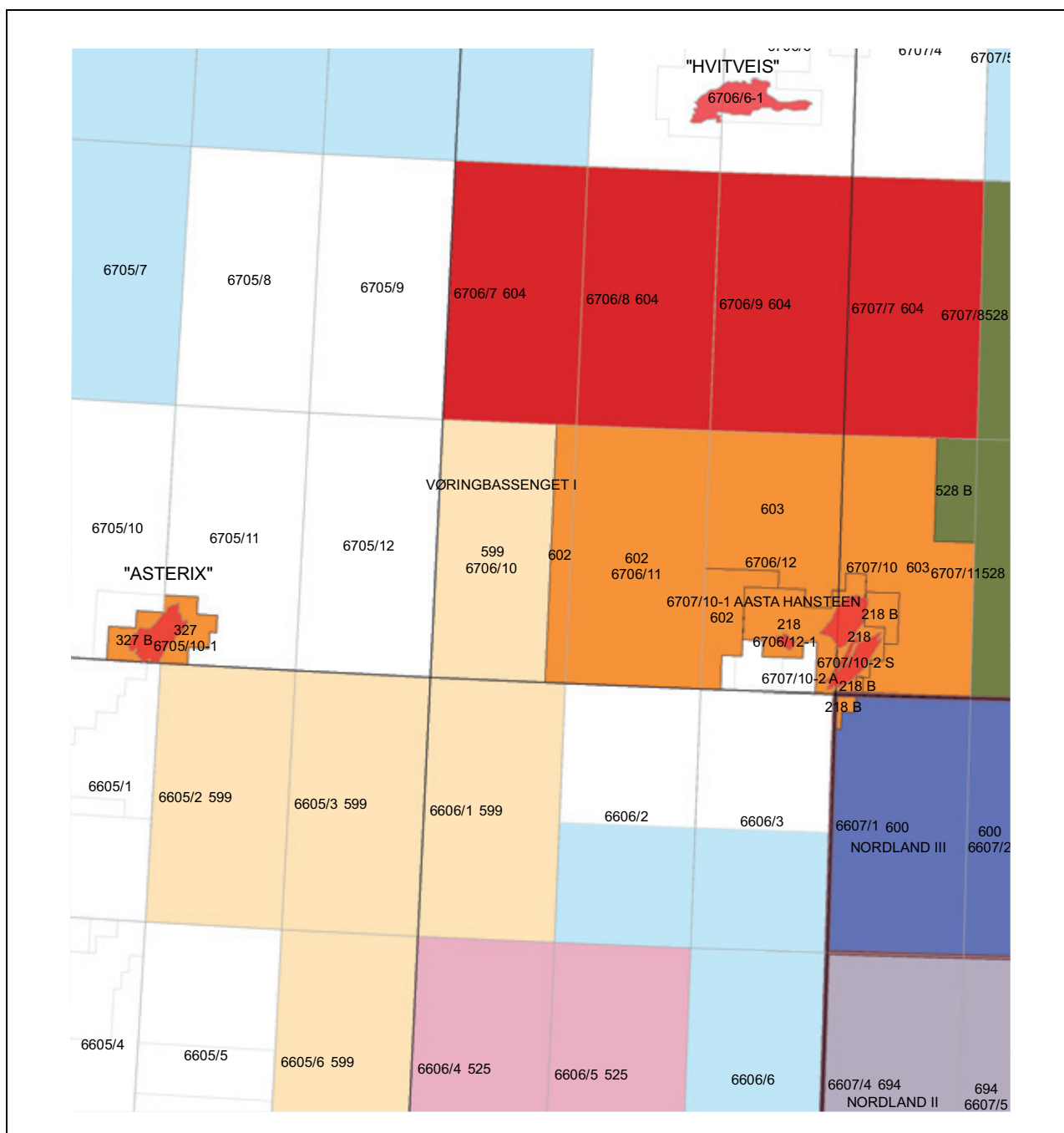
Aasta Hansteen forventes å produsere på plata i 3-5 år. Det vil ifølge operatøren være ledig kapasitet på Spar-innretningen etter 2020. Rettighetshaverne har identifisert flere prospekter i utvinningstillatelse 218, hvorav Snefrid Nord-prospektet er mest lovende. Asterix-funnet (PL 327/PL 327B) som er lokalisert om lag 80 km fra Aasta Hansteen vurderes av operatøren som aktuell for tilknytning til innretningen. Hvitveis-funnet er også en mulig fremtidig kandidat for innfasing. Operatøren viser videre til at det i den 21. konsesjonsrunden ble tildelt flere utvinningstillatelser i nærheten av Aasta Hansteen. Dersom det påvises nye gassressurser i området, forventer operatøren innfasing til Aasta Hansteen for prosessering, alternativt direkte til Polarled.

2.6 Disponering av innretningen

Nedstengning og disponering av innretningene og brønnene vil bli utført i henhold til gjeldende regelverk på det aktuelle tidspunktet.

Endelig løsning for disponering vil bli beskrevet i avslutningsplanen som skal leveres myndighetene tidligst fem år, men senest to år før bruken av innretningen antas å endelig opphøre.

Totale disponeringskostnader for Aasta Hansteen er anslått til 3,8 mrd. 2012-kroner.

Figur 2.4 Kart over området rundt Aasta Hansteen-feltet

Kilde: Oljedirektoratet

3 Konsekvensutredning for Aasta Hansteen

3.1 Innledning

Konsekvensutredningen for Aasta Hansteen har vært på offentlig høring. Forslaget til program for konsekvensutredning ble oversendt høringsinstansene 13. desember 2011. Basert på dette forslaget og kommentarer fra høringsrunden fastsatte Olje- og energidepartementet utredningspro-

grammet 6. juni 2012. Statoil utarbeidet deretter en konsekvensutredning som ble sendt på høring 17. september 2012 med høringsfrist 7. desember 2012. En oppsummering av merknadene til konsekvensutredningen med operatøren sine kommentarer er gjengitt i vedlegg 1.

Utbyggingen ventes ikke å ha negative konsekvenser av betydning for naturressurser og miljø. Investeringene i Aasta Hansteen-feltet og inntektene til rettighetshaverne, leverandørene og staten vil ha positive virkninger for samfunnet. Prin-

sippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 er reflektert, blant annet gjennom departementets vurdering av konsekvensutredningen, og vil bli fulgt opp i gjennomføring av prosjektet.

3.2 Utslipp til luft

Totale utslipp fra feltet i utbyggingsfasen vil være om lag 143 000 tonn CO₂, 3100 tonn NO_x og 225 tonn nmVOC. Dette stammer hovedsakelig fra bore- og brønnoperasjoner, marine operasjoner ved legging og installasjon av rørledninger og transportvirksomhet i utbyggingsfasen.

I driftsfasen vil majoriteten av utslippene stamme fra kraftproduksjonen. Det vil også være utslipp som følge av testing av nødutstyr, diffuse utslipp fra prosessutstyr og transportvirksomhet. Drift av feltet forventes å ville medføre årlige gjennomsnittlige utslipp på om lag 218 000 tonn CO₂, 193 tonn NO_x og 256 tonn nmVOC.

Utslipp av CO₂ vil være omfattet av kvotesystemet for klimagasser og det vil bli betalt CO₂-avgift. NO_x-avgift vil bli betalt som for andre utslipp fra petroleumssektoren.

Operatøren har vurdert kraft fra land til Aasta Hansteen-feltet. Konseptet som er studert består av et tilknytningspunkt til eksisterende kraftnett på land (området rundt Svartisen kraftverk), likeretteranlegg på land, en 320 km lang likestrømskabel mellom land og plattform, dynamisk kabel mellom sjøbunn og plattform, offshore vekselretteranlegg og elektrisk driver for eksportkompressoren. Kabelen ville hatt kapasitet til å dekke hele feltets kraftbehov (kraft og varme). Operatøren har beregnet tiltakskostnadene for en slik løsning for kraft fra land til 1966 kroner per tonn CO₂. Den høye tiltakskostnaden tilsier at tiltaket ikke er hensiktsmessig å gjennomføre. Hovedårsakene til høye tiltakskostnader er lang avstand til land og stort havdyp. Det store havdypet vil ifølge operatøren forutsette teknologiutvikling. Operatøren har derfor lagt til grunn lokal kraftgenerering ved bruk av gassturbiner.

3.3 Utslipp til sjø

Det vil være noe utslipp til sjø i forbindelse med boring og ferdigstilling av brønnene på Aasta Hansteen-feltet. Kun miljømessig akseptable stoffer vil bli sluppet ut, dvs. kjemikalier som ligger innenfor Klima- og forurensningsdirektoratets (Klif) grønne eller gule kategori. Det vil også være noe kjemikalieutslipp til sjø ved klargjøring av rørledninger og i driftsfasen. Den eksakte kjemikaliebruken vil være gjenstand for egen behandling i Klif.

Produsert vann er formasjonsvann som følger med brønnstrømmen fra reservoaret. Valgt strategi for håndtering av produsert vann fra Aasta Hansteen-feltet er rensing med best tilgjengelig teknologi (BAT) og utslipp til sjø. Den totale vannproduksjonen fra kondensatproduksjonen vil være begrenset, og er estimert til om lag 50 m³ per døgn, maksimum 20 000 m³ i året.

Borekaks fra seksjoner boret med vannbasert borevæske vil bli sluppet ut til sjø. Ved boring av de øverste boreseksjonene vil borekaks bli sluppet ut på sjøbunnen og avleire seg i nærområdet til brønnen. De resterende mengdene slippes ut fra riggen til havoverflaten. Det vil ikke bli utslipp av borekaks med rester av oljebasert borevæske. Ved eventuell bruk av oljebasert borevæske vil borekaks og forurenset borevæske bli transportert til land for videre behandling.

3.4 Arealbeslag og fysiske inngrep

Aasta Hansteen-feltet ligger på Vøringplatået på om lag 1300 meters dyp, vest for Eggakanten. I følge operatøren er det i feltområdet til Aasta Hansteen relativt lite fiskerivirksomhet. Bunntråling i så dype farvann er ikke tillatt. Den begrensede fiskeaktiviteten omkring lokaliteten er knyttet til fiske etter kolmule og sild som foregår med flytetrål og ringnot i de øvre vannlag.

Det har ikke blitt identifisert koraller eller andre sårbare arter på selve feltlokasjonen under de kartleggingene som har blitt gjennomført.

Tilstedeværelse av boreinnretninger og leggefartøy vil utgjøre et midlertidig arealbeslag i utbyggingsfasen. I utbyggingsfasen og driftsfasen vil feltet ha en sikkerhetssone på 500 meter rundt innretningens ytterpunkter.

Den fiberoptiske kabelen mellom Aasta Hansteen og Norne vil bli nedgravd ved vanddyp på under 800 meter og følgelig være overtrålbare. Traseen for den fiberoptiske kabelen har i tillegg blitt lagt slik at denne ikke kommer i konflikt med koraller. Utstyr plassert dypere enn 800 meter er ikke prosjektert for overtråling. Dersom bunntråling på slike havdyp blir tillatt på et senere tidspunkt må utstyret tilleggsbeskyttes.

3.5 Samfunnsmessige konsekvenser

Utbyggingen vil i tillegg til skatteinntekter til staten medføre aktiviteter i forbindelse med utbygging og drift, samt gi inntekter og sysselsetting for norsk industri. Av en antatt investeringsramme på 30,1 mrd. 2012-kroner er norske leveranser i utbyggingsfasen estimert til å kunne utgjøre 44

pst. I driftsfasen er de norske leveransene anslått til 87 pst. av de samlede driftskostnadene.

Studier gjort i forbindelse med konsekvensutredningen viser en nasjonal sysselsettingseffekt i perioden 2013-2026 på rundt 25 500 årsverk.

De nasjonale sysselsettingsvirkningene i utbyggingsfasen (2013 – 2017) er beregnet til vel 16 200 årsverk. Den største sysselsettingsvirkningen vil komme innenfor industrivirksomhet og forretningsmessig tjenesteyting, men også innenfor oljevirksomhet (utgiftene som medgår til lønn til offshorepersonell og ansatte i landbasert driftsstøtte i oljeselskapene) og transport. På regionalt nivå i Nordland og Sør-Troms ventes en sysselsettingseffekt i utbyggingsfasen på rundt 500 årsverk. Nesten halvparten av disse årsverkene ventes å komme innenfor transportvirksomhet, i hovedsak basevirksomhet. Om lag 90 pst. av denne sysselsettingseffekten ventes å komme på Helgeland.

I driftsfasen er det anslått en årlig sysselsettingseffekt på nasjonalt nivå på 820 årsverk. Næringsmessig sett får transportvirksomhet, herunder basevirksomheten størst sysselsettingseffekt. Resten fordeler seg på oljevirksomheten selv og på industri, varehandel, hotell og restaurantvirksomhet, bygg og anlegg og forretningsmessig tjenesteyting. Regionalt i Nordland og Sør-Troms vil drift kunne gi en årlig sysselsettingseffekt på rundt 180 årsverk. Også regionalt står transport og oljevirksomhet for størsteparten av sysselsettingseffekten.

Operatøren har etter en helhetlig vurdering lokalisert driftsorganisasjonen til Harstad, forsyningsbasen til Sandnessjøen og helikopterbasen til Brønnøysund. Statoil sin driftsorganisasjon i Harstad blir styrket ved denne løsningen. Lokalt i Harstad-regionen kan det derfor ventes en sysselsettingseffekt av drift på rundt 46 årsverk, hovedsakelig knyttet til sysselsetting i driftsorganisasjonen. På Helgeland kan det ventes en årlig sysselsettingseffekt på 116 årsverk. Her vil sysselsetting innen transportvirksomhet dominere, i hovedsak virksomhet rundt forsyningsbasen i Sandnessjøen og helikopterbasen i Brønnøysund.

4 Hovedtrekk i plan for anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gasseksportprosjekt

4.1 Innledning

Departementet mottok 4. januar 2013 søknader om godkjenning av plan for anlegg og drift (PAD) av Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gassek-

sportprosjekt (Polarledanleggene). Prosjektene er integrerte og har levert en samlet PAD. Statoil Petroleum AS er operatør for utbyggingene og overleverte søknadene på vegne av de respektive partnerskapene.

Rettighetshaverne i Polarled-partnerskapet er Statoil Petroleum AS (50,3 pst.), Petoro AS (11,9 pst.), OMV (Norge) AS (9,1 pst.), AS Norske Shell (9,0 pst.), Total Norge E&P AS (5,1 pst.), RWE Dea Norge AS (4,8 pst.), ConocoPhillips Skandinavia AS (4,5 pst.), Edison International S.p.A. Norway Branch (2,4 pst.), Maersk Oil Norway AS (2,4 pst.) og GDF Suez E&P Norge AS (0,5 pst.).

Rettighetshaverne i partnerskapet for Kristin gasseksportprosjekt er Statoil Petroleum AS (53,4 pst.), Petoro AS (35,6 pst.) og GDF Suez E&P Norge AS (11,0 pst.).

Polarledanleggene skal transportere gass fra Aasta Hansteen-feltet, Kristin gasseksportprosjekt og fremtidige feltutbygginger til gassprosessanlegget på Nyhamna i Aukra kommune i Møre og Romsdal. Gassen kan derfra eksporteres videre til Sleipner gjennom Langeled Nord og derfra videre til Storbritannia eller kontinentet. Driftsstart for anleggene er planlagt i fjerde kvartal 2016.

Prosjektet innebærer utvidelser av landanlegget på Nyhamna, som gjøres i samarbeid med rettighetshaverne i Ormen lange-feltet. Ormen lange vil i forbindelse med Polarledutbyggingen på Nyhamna samtidig modifisere anlegget gjennom Ormen langes landbaserte kompresjonsprosjekt, se boks 4.1. Shell er operatør for Nyhamna som i dag eies av Ormen lange-lisensen, og utfører modifikasjonsarbeidene på Nyhamna på vegne av både Polarled og Ormen lange. Shell vil også være teknisk tjenesteyter i driftsfasen, når det planlegges at Gassco skal overta som operatør.

4.2 Anleggene

Polarled utviklingsprosjekt omfatter Polarled, en ny 481 km lang 36" rørledning fra Aasta Hansteen-feltet til Nyhamna og utvidelser av gassprosessanlegget på Nyhamna. Kristin gasseksportprosjekt omfatter Kristin gasseksportrørledning, en ny 31 km lang 18" rørledning mellom Kristin-plattformen og Polarledrørledningen.

Traseen for Polarled starter på 1265 m havdyp og stiger opp til om lag 400 m havdyp de første 60 km. Videre varierer den mellom 300 og 400 m dybde. Inn til Nyhamna går traseen gjennom Bjørnsundet, i nærheten av eksisterende rørledninger fra Ormen lange og Langeled.

Kapasiteten i rørledningen vil være mellom 58 og 70 mill. Sm³ per dag avhengig av hvor på rør-

Boks 4.1 Optimalisering av gassuttak fra Ormen lange-feltet

Ormen lange er et gassfelt i den sørlige delen av Norskehavet, om lag 120 km nordvest for Kristiansund, lokalisert i kvadrant 6305. Feltet ble oppdaget i oktober 1997 og produksjonen startet september 2007. Norsk Hydro var utbyggingssoperatør for Ormen lange fram til 1. desember 2007, da Shell overtok som driftsoperatør.

Brønnstrømmen fra Ormen lange, som består av gass, kondensat, tilsatt frostvæske og vann, føres ubehandlet gjennom to 30" flerfaserør de 120 km inn til landanlegget på Nyhamna til prosessering.

Etter hvert som gassen blir produsert faller det naturlige trykket i reservoaret. For å optimalisere gassuttaket fra Ormen lange vil det være behov for kompresjon. Første trinn vil være å installere økt kompresjonskapasitet på gasspro-

sessanlegget på Nyhamna, med planlagt oppstart i 2016. Neste trinn vil være å installere ytterligere kompresjonskapasitet på Ormen lange-feltet, enten ved å installere subsea-utstyr på havbunnen eller en plattform.

Samtidig utbygging av Polarledanleggene og kompresjonsprosjektet på Ormen lange medfører betydelige besparelser på grunn av synergi-effekter.

Aktiviteten knyttet til økt utvinning med landbasert kompresjon fra Ormen lange-feltet faller innenfor rammene av godkjent plan for utbygging og drift av Ormen lange jf St.prp. nr. 41 (2003-2004) *Utbygging og drift av Ormen Lange og anlegg og drift av Langeled m.v.*, og godkjenningbrev fra Olje- og energidepartementet av 2.4.2004.

ledningen gassvolumer strømmer inn. Det vil være tilgjengelig kapasitet i Polarled for gass fra Aasta Hansteen-feltet, Kristin gasseksportørledning og Asterix-, Linnorm- og Zidane-funnene som vurderes utbygd og det vil fortsatt være ledig kapasitet til nye felt. Kapasiteten vil imidlertid være begrenset de første årene som følge av begrensningene på Nyhamna.

På Nyhamna vil kapasiteten på prosessanlegget bli oppgradert for å kunne motta rikgass fra Polarled og prosessere den sammen med gass fra Ormen lange-feltet. Det skal installeres mottaksfasiliteter for håndtering av rikgassen fra Polarled, to innløpskompressorer for Ormen lange og en ny eksportkompressor.

Kapasiteten på Nyhamna skal økes til 84 mill. Sm³ per dag, tilsvarende som for Langeled. Fordeling av denne kapasiteten mellom rettighets-haverne i Ormen lange og investorene i Polarled håndteres i en kapasitetsallokeringsavtale mellom partene.

4.3 Investeringer

Totale investeringer for Polarledanleggene er av operatøren anslått til 24,1 mrd 2012-kroner. De forventede årlige driftskostnadene vil i gjennomsnitt være om lag 1,7 mrd. kroner.

Lønnsomheten i prosjektet må sees i sammenheng med utbyggingen av Aasta Hansteen-feltet og framtidige utbygginger i området. Tariffen i

anleggene, som skal dekke investeringene, er medregnet i økonomiberegningene for Aasta Hansteen-feltet.

4.4 Områdevurdering

Ved utforming og dimensjonering av Polarled utviklingsprosjekt er det tatt høyde for å kunne transportere betydelige mengder gass fra funn og prospekter i området. På Polarled er det planlagt å forhåndsinstallere tilknytningspunkter for Kristin gasseksportørledning, Linnorm, Zidane og for fremtidige tilknytninger på kilometerpunkt 59 og 173.

4.5 Disponering av innretningene

Nedstengning og disponering av innretningene vil bli utført i henhold til gjeldende regelverk på det aktuelle tidspunktet.

5 Konsekvensutredning for Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gasseksportprosjekt

5.1 Innledning

Det er utarbeidet separate konsekvensutredninger for rørledningsdelen av Polarledanleggene og utvidelsen av gassprosessanlegget på Nyhamna.

Konsekvensutredningene har vært på offentlig høring.

Forslaget til program for konsekvensutredning for rørledningsdelen av Polarledanleggene ble oversendt høringsinstansene 9. mars 2012. Basert på dette forslaget og kommentarer fra høringsrunden fastsatte Olje- og energidepartementet utredningsprogrammet 4. juli 2012. Statoil utarbeidet deretter en konsekvensutredning som ble sendt på høring 7. september 2012 med høringsfrist 30. november 2012.

Forslaget til program for konsekvensutredning for utvidelsen av gassprosessanlegget på Nyhamna ble oversendt høringsinstansene 8. mars 2012. Basert på dette forslaget og kommentarer fra høringsrunden fastsatte Olje- og energidepartementet utredningsprogrammet 4. juli 2012. Shell utarbeidet deretter en konsekvensutredning som ble sendt på høring 7. september 2012 med høringsfrist 30. november 2012.

Nedenfor følger en samlet omtale av hovedpunktene i konsekvensutredningene. Oppsummeringer av merknadene til konsekvensutredningene med operatørene sine kommentarer er gjengitt i vedlegg 2 og 3.

Anleggene ventes ikke å ha negative konsekvenser av betydning for naturressurser og miljø. Investeringene i Polarledanleggene og inntektene til rettighetshaverne, leverandørene og staten vil ha positive virkninger for samfunnet. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 er reflektert, blant annet gjennom departementets vurdering av konsekvensutredningen, og vil bli fulgt opp i gjennomføringen av prosjektet.

5.2 Utslipp til luft

Dagens anlegg på Nyhamna slipper ut CO, CO₂, NO_x, CH₄, nmVOC og SO₂ etter utslippstillatelse gitt av Klif. Etter utvidelsene på anlegget vil utslippet av CO₂ og NO_x øke marginalt og vil fortsatt være innenfor dagens utslippstillatelse. Kun begrenset utslipp til luft forventes i anleggsfasen knyttet til forbruk av drivstoff på anleggskjøretøyer og fartøyer. Det vil kun være begrenset utslipp til luft fra fartøy i forbindelse med installasjon av rørledningen.

Kraftbehovet på Nyhamna vil fortsatt bli hentet fra det sentrale kraftnettet.

5.3 Utslipp til sjø

I forbindelse med drift av gassprosessanlegget på Nyhamna etter utvidelsen forventes det at utslipp av kjølevann vil øke ut over grensen i dagens

utslippstillatelse. Temperaturen på kjølevannet er også forventet å øke noe. Miljøkonsekvensene av dette er vurdert som små og lokale.

I forbindelse med trykktesting og klargjøring av rørledningene vil det være utslipp av vann tilsett kjemikalier. Operatøren har lagt vekt på å minimalisere utslipp av kjemikalier og vil arbeide videre med dette. Det er vurdert at det vil være en rask fortykning innenfor få hundre meter fra utslippspunktet til et nivå hvor det ikke forventes merkbar miljøpåvirkning.

5.4 Arealbeslag og fysiske inngrep

Arealbeslag ved legging av rørledningen, steindumping og etablering av strukturer på sjøbunnen vil være mindre enn 1 km². Det er besluttet å benytte dynamisk posisjonert leggefartøy for legging av hele rørledningen.

De planlagte utvidelsene på Nyhamna vil skje inne på dagens industriområde. I forbindelse med landfall av rørledningen vil det bli behov for fjerning av en fjellknaus i nærheten av industriområdet.

I all hovedsak vil rørledningene etableres i åpne havområder hvor fiskeri er av begrenset omfang, og uten interesser for oppdrettsnæringen. Inn mot landfall følger rørledningen eksisterende rørtrasé for Ormen lange og Langeled, og legges nær disse. Samlet vurderes rørledningene å ha ubetydelig konsekvens for fisk, fiskeri og oppdrett.

5.5 Samfunnsmessige konsekvenser

Polarledanleggene vil medføre aktiviteter i forbindelse med anlegg og drift og muligheter for inntekter og sysselsetting for norsk industri. En betydelig del av arbeidet på gassprosessanlegget på Nyhamna utføres av norske leverandører. I forbindelse med rørledningene vil det også være norske vare- og tjenesteleveranser, særskilt i forbindelse med basevirksomhet, steinleveranser, rørbeskyttelse og mellomlagring av rør.

I tillegg til utbygging av Aasta Hansteen-feltet vil Polarledanleggene kunne bidra til utbygging av Asterix, Linnorm, Zidane og flere fremtidige felt som vil gi skatteinntekter til staten og medføre ytterligere aktiviteter i forbindelse med utbygging og drift.

Det fremgår av konsekvensutredningen at kraftforbruket på Nyhamna forventes å øke. Shell skriver at den tekniske overføringskapasiteten fra Viklandet til Nyhamna er mer enn stor nok til å dekke den forventede økningen. Videre omtaler Shell at ny 420 kilovolt-linje mellom Ørskog og

Fardal forventes å stå ferdig i 2015. Dette gjør at økt aktivitet på Nyhamna ikke vil føre til økt behov for reservekraftverkene på Nyhamna og Tjeldbergodden.

6 Myndighetenes vurdering av plan for utbygging og drift av Aasta Hansteen

6.1 Arbeidsdepartementets vurdering

Arbeidsdepartementet har forelagt plan for utbygging og drift av Aasta Hansteen for Petroleumstilsynet, som har vurdert planen.

Petroleumstilsynet konkluderer med at godkjenning av PUD for Aasta Hansteen kan anbefales.

Arbeidsdepartementet viser til Petroleumstilsynets vurdering og har ingen merknader utover dette.

6.2 Oljedirektoratets vurdering

Oljedirektoratet (OD) baserer sin vurdering på plan for utbygging og drift, samt informasjon mottatt i møter med operatøren. I forbindelse med operatørens beslutning om videreføring (BOV) av Aasta Hansteen-utbyggingen våren 2012 påpekte OD i brev av 30.03.2012 på forhold som burde avklares frem til innlevering av PUD. Forholdene var knyttet til ressursusikkerhet, nødvendig teknologikvalifisering, tilstrekkelig tilrettelegging for andre funn i området og risiko knyttet til utbyggingskostnader.

Under følger Oljedirektoratets vurdering av plan for utbygging og drift av Aasta Hansteen.

Geologi og reservoar

Operatøren har etter ODs vurdering gjort et grundig geofaglig arbeid på Aasta Hansteen. Dette inkluderer også arbeidet med å redusere usikkerheter. Operatøren beskriver også de usikkerheter som frem til PUD-innlevering ikke er blitt eliminert. Med grunnlag i eksisterende datatilfangst mener OD at ytterligere studier ikke vil redusere usikkerhetene i nevneverdig grad. Derimot er innsamling og bearbeiding av nye data i forbindelse med forboring av produksjonsbrønnene og produksjon svært viktig for å kunne optimalisere utvinningsstrategien. Slik OD ser det har operatøren lagt opp til et tilfredsstillende datainnsamlingsprogram.

OD mener at operatøren må kunne dokumentere at plassering av produsent nær forkastning ikke krever boring av pilotbrønn, samt at eventuelt valg av ett produksjonsintervall i produksjonsbrønnene er forsvarlig med hensyn til mulige strømningsbarrierer og vannproduksjon. Eventuelle gassfylte segmenter på strukturene som ikke er planlagt utvunnet, bør følges opp av operatøren slik at en kan få vurdert om disse volumene kan utvinnes.

OD vurderer det geofaglige arbeidet og usikkerhetsvurderingene til å være utført på en god og grundig måte. Brønnplanleggingen og risikovurderinger knyttet til ressursutnyttelse er pålitelig og utgjør etter ODs vurdering et tilfredsstillende grunnlag for gjennomføring av prosjektet.

Utvinningsgrad er av operatøren beregnet til 70 pst. for gass og 59 pst. for kondensat. Det er to ledige slisser på undervannsstrukturen til Haklang, skulle det behøves flere brønner til denne strukturen. Den største usikkerheten mht. utvinningsgrad for gassen er den residuelle gassmengden som blir liggende igjen etter at vannet har trengt inn i reservoaret. OD har ikke faglige innvendinger til utvinningsstrategi, brønnantall og utvinningsgrad. OD vurderer operatørens arbeid innen reservoar- og produksjonsteknologi som grundig og mener at arbeidet gir et godt grunnlag til å kunne fatte en ressursmessig god utbyggingsbeslutning.

Utbyggingsløsning og produksjon

Rettighetshaverne har i en tidlig fase vurdert ulike utbyggingsløsninger for Aasta Hansteen. Hovedalternativet til dagens utbyggingsløsninger var ulike varianter av subseautbygginger med ilandføring til hhv. Nordland, andre felt i Norskehavet eller direkte til Nyhamna. Den valgte løsningen fremsto som fordelaktig basert på høyere nåverdi, mindre behov for teknologimodning og økte muligheter for ressursutnyttelse i Aasta Hansteen og området rundt. På denne bakgrunn har ikke OD innvendinger til operatørens konseptvalg. OD har heller ikke hatt innvendinger til valg av Spar-konseptet på bekostning av alternativer som spesielt FPSO (flytende produksjonsskip) og SemiSub/TLP (strekktstagplattform).

OD registrerer at rettighetshaverne har gjennomført en omfattende teknologikvalifisering fram til innlevering av PUD. Selv om teknologikvalifisering er gjennomført, så ønsker OD å peke på at utbyggingsløsningen inneholder en rekke elementer som er nye og uprøvde for operatøren

og/eller for norsk sokkel. Det er derfor risikoelementer ved prosjektet som forutsetter svært god prosjekt- og kontraktsstyring hos operatøren. OD ønsker også å gjøre oppmerksom på at utbyggingen skal skje i en periode med svært høyt aktivitetsnivå i petroleumsnæringen, noe som kan gi utfordringer mht ressurstilgang og kostnader. OD registrerer at ny informasjon om leveringstider fra leverandørene har ført til at forventet produksjonsstart er utsatt fra fjerde kvartal 2016 til tredje kvartal 2017.

OD har ellers ingen kommentarer til den beskrevne utbyggingsløsningen.

OD registrerer at operatørens valgte målekonsept for kondensat- og gassseksport innebærer noen forenklinger i forhold til måleforskriftens krav. OD vurderer likevel omsøkt måleløsning som tilfredsstillende. Det begrunnes dels i kost-/nytteforhold og dels i at konseptene inkluderer kompenserende tiltak for avvikene fra måleforskriften. Det er ikke søkt om forhøyet målesikkerhet for noen av målesystemene.

Operatørens beregninger av kraftforsyning fra land viser høye tiltakskostnader, og OD støtter derfor operatørens vurdering om at Aasta Hansteen bygges ut med gassturbiner. OD merker seg at gassturbin for eksportkompressor har varmegjenvinning (til prosess og boligkvarter) og således kan oppnå en høyere virkningsgrad. OD hadde ingen kommentarer til konsekvensutredningen.

OD anser den beskrevne disponeringsløsning for Aasta Hansteen som tilfredsstillende.

Områdevurdering

OD mener at operatøren med foreliggende utbyggingsplaner legger godt til rette for eksisterende og nye funn i området, både i og utenfor Aasta Hansteen-tillatelsen.

OD har ingen innvendinger til rettighetshaverens planlagte prioritering og portefølje av innfasinger til Aasta Hansteen-innretningene. OD registrerer at det er igangsatt en prosess for å modne fram Snefrid Nord og Asterix. OD mener imidlertid at operatøren må ta høyde for å framskynde utviklingen av 6507/10-1 Asterix og eventuelt 6706/6-1 Hvitveis, skulle Snefrid Nord-prospektet vise seg å være tørt.

OD mener at Aasta Hansteen-utbyggingen kan ha stor betydning for fremtidig utforskning av de tildelte utvinningstillatelsene i området, og da spesielt for utvinningstillatelsene 528/528B, 600, 602 og 603. Arbeidsforpliktelsene i utvinningstillatelsene 528/528B, 600, 602 og 603 kre-

ver boring av brønn i perioden 2014–2016. OD forventer at funn kan fases inn til Aasta Hansteen innen en 10-års periode. I tillegg antar OD at interessen for utlysning og tildeling av nye blokker i området vil øke som følge av Aasta Hansteen-utbyggingen.

Lønnsomhet

Oljedirektoratets vurdering av operatørens lønnsomhetsvurderinger, samt Oljedirektoratets egne lønnsomhetsvurderinger, viser at prosjektet er lønnsomt. Sensitivitetsanalyser bekrefter at prosjektøkonomien er tilstrekkelig robust. På bakgrunn av dette mener Oljedirektoratet at det er samfunnsøkonomisk lønnsomt å bygge ut Aasta Hansteen-feltet.

Oljedirektoratets anbefaling

Oljedirektoratet vurderer den framlagte PUD for Aasta Hansteen-feltet som tilfredsstillende både i et ressursmessig og samfunnsøkonomisk perspektiv, og anbefaler at PUD for Aasta Hansteen-feltet godkjennes.

6.3 Olje- og energidepartementets vurdering

Olje- og energidepartementet viser til at det er Arbeidsdepartementets vurdering at den framlagte planen kan utvikles i tråd med regelverkets krav til arbeidsmiljø og sikkerhet.

Olje- og energidepartementet viser videre til Oljedirektoratets vurdering av plan for utbygging og drift av Aasta Hansteen-feltet. Oljedirektoratet mener at utbyggingsløsningen legger opp til en god utnyttelse av ressursene i feltet, og at prosjektet er samfunnsøkonomisk lønnsomt og tilstrekkelig robust.

Olje- og energidepartementet og Oljedirektoratet har hatt dialog med operatør om utbyggingsløsningen for feltet, også før overlevering av plan for utbygging og drift. Formålet med denne dialogen har vært å sikre at den valgte utbyggingsløsningen gir god ressursforvaltning, og at den oppfyller myndighetenes krav.

Det forventes ikke noen vesentlige miljøpåvirkninger som følge av utbyggingen av Aasta Hansteen-feltet. Utredningsplikten er ivarettatt gjennom feltspesifikk konsekvensutredning sendt på høring 17. september 2012. På denne bakgrunn anser Olje- og energidepartementet konsekvensutredningsplikten etter petroleumsloven som oppfylt. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 er

reflektert, blant annet gjennom departementets vurdering av konsekvensutredningene, og vil bli fulgt opp i gjennomføringen av prosjektet.

Løsning for kraft fra land er vurdert av operatøren. Det er teknisk og økonomisk svært krevende med kraft fra land til feltet. Tiltakskostnadene for kraft fra land er av operatøren anslått til 1966 kroner per tonn CO₂ og tiltaket vil derfor ikke bli gjennomført. Utslipp i forbindelse med produksjon vil være omfattet av kvotesystemet for klimagasser og det vil bli betalt CO₂-avgift og NO_x-avgift som for andre utslipp fra petroleumsektoren.

I tråd med Meld. St. 28 (2010–2011) *En næring for framtida – om petroleumsvirksomheten* skal operatøren senest to år etter at feltet er satt i produksjon gjennomføre en analyse av regionale og lokale ringvirkninger av utbyggingen.

Operatørens økonomiske analyse viser at utbyggingen har en forventet nåverdi før skatt på 11,1 mrd. 2012-kroner⁴. Balanseprisen for prosjektet før skatt er 164 øre Sm³ gass. Operatøren har gjennomført sensitivitetsanalyser for blant annet endringer i driftskostnader, investeringer, prisforutsetninger og utvinnbare reserver. Nåverdien i prosjektet er mest sensitiv for endringer i prisforutsetninger.

Basert på operatørens planer og anslag gjort av Oljedirektoratet fremstår utbyggingen av Aasta Hansteen-feltet som et samfunnsøkonomisk lønnsomt og tilstrekkelig robust prosjekt som kan gjennomføres samtidig som hensyn til ytre miljø og fiskeriinteresser ivaretas.

Olje- og energidepartementet mener på denne bakgrunn at utbygging av Aasta Hansteen-feltet er et tilstrekkelig økonomisk robust prosjekt som gir god samfunnsøkonomisk lønnsomhet og bidrar til god ressursforvaltning. Aktiviteten som utbygging og drift av feltet skaper, og inntektene til staten, vil gi positive virkninger for samfunnet. Utbyggingen åpner opp en ny gassregion helt nord i Norskehavet, som vil gi økt leteaktivitet rundt Aasta Hansteen.

7 Myndighetenes og Gascos vurdering av plan for anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gasseksportprosjekt

7.1 Arbeidsdepartementets vurdering

Arbeidsdepartementet har oversendt plan for anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gasseksportprosjekt til Petroleumstilsynet (Ptil) for vurdering av planen opp mot gjeldende HMS-regelverk. Ptil har gått gjennom planen og konkluderer med å anbefale at det gis tillatelse til anlegg og drift.

Arbeidsdepartementet har ikke merknader til saken utover dette.

7.2 Oljedirektoratets vurdering

ODs vurdering av utbyggingsløsningen kan deles opp i de tre delprosjektene rikgassrør, grenrør og utvidelser på Nyhamna (NEP).

Rikgassrør: Med Polarled legges det til rette for økt eksport av gass fra Norskehavet. Polarled er en forutsetning for å realisere Aasta Hansteen på nåværende tidspunkt. Polarled er også en forutsetning for at funn som Zidane, Linnorm og muligens Fogelberg med flere, kan bli realisert på et tidligere tidspunkt, enn om funnene skulle vente på ledig kapasitet i Åsgard transport.

OD har tidlig i prosessen lagt vekt på at rikgassrøret fra Aasta Hansteen dimensjoneres for å ta hensyn til mulige oppsider i Norskehavet. Med rørdiameter på 36" langs hele traseen mener OD at utbygger i stor utstrekning tar hensyn til dette. Stor rørdiameter muliggjør akselerasjon av gassvolumer og vil sannsynligvis også bidra til at leteaktiviteten i Norskehavet intensiveres. Med tilknytningspunkter langs traseen (og evt. sveising av rør i drift «hot-tap») tas det også høyde for at nye funn og nye områder kan tilknyttes, samtidig som det i enden av Polarled er lagt til rette for en mulig forlengelse av røret.

Grenrør til Kristin: Med grenrøret fra Kristin-feltet til Polarled legger utbygger til rette for at innestengte gassvolumer fra Åsgard transport kan eksporteres/akselereres via Langeled. Dette vil styrke regulariteten og markedsfleksibiliteten for gass fra Norskehavet. I tillegg vil mulighetene for CO₂/H₂S utblanding av gass fra Åsgard transport styrkes. Rikgass i Åsgard transport fraksjoneres i dag på Kårstø. Nyhamna har i dag ikke fraksjoneringskapasitet. Ny fraksjoneringskapasitet på Nyhamna vil måtte vurderes om det i fremtiden skulle bli aktuelt med større mengder rikgass over

⁴ Beregningene er foretatt med operatørens prisforutsetninger med en gasspris på 200 øre per Sm³ gass med en diskonteringsrente på 7 pst.

Nyhamna. En utvidelse vil imidlertid måtte vurderes opp mot den fremtidige fraksjoneringskapasiteten på Kårstø. I sum mener OD at grenrøret til Kristin-feltet vil gi positive effekter for gass eksporten fra Norskehavet. Grenrøret er imidlertid ikke avgjørende for ODs tilslutning til Polarled.

Utvidelse på Nyhamna: OD har tidligere vært tydelige på at Polarled ikke må gå på bekostning av en optimal drenering av Ormen lange og feltets planer for kompresjon. OD mener at PAD for Polarled tar hensyn til disse forhold, samtidig som det realiseres synergieffekter mellom prosjektene.

OD vurderer den omsøkt måleløsning for Polarled som tilfredsstillende. OD vurderer videre de foretatte vurderinger knyttet til utslipp og miljø, samt disponeringsløsning for Polarled som god.

OD vil peke på at det er prospektpotensialet i de omkringliggende tillatelsene til Aasta Hansteen. For øvrig vises til ODs vurderinger av områdepotensialet knyttet til PUD for Aasta Hansteen.

ODs vurdering er at Polarled kan medføre raske realisering av prosjekter som så langt har manglet en infrastruktur-løsning, samt stimulere til økt leteaktivitet i Norskehavet.

Polarled er avhengig av at Aasta Hansteen realiseres (og motsatt). I tillegg vil andre gassvolumer kunne dra nytte av Polarled. OD har derfor beregnet nåverdien av prosjektene som inngår i Polarled, inkludert utbygging av aktuelle funn, for å få et bilde av den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av totalprosjektet. ODs beregninger viser bl.a. at Polarled er lønnsomt selv uten Linnorm og Zidane, gitt at det påvises gass i forventede mengder i enkelte av prospektene i området rundt Aasta Hansteen.

OD vurderer Polarled som tilfredsstillende, både i et ressursmessig og samfunnsøkonomisk perspektiv, og anbefaler at det gis tillatelse til PAD.

7.3 Gasscos vurdering

Vurderinger knyttet til behov for ny infrastruktur-utvikling for gass blir ivaretatt gjennom en nøytral og uavhengig transportplanprosess som Gassco utfører årlig. I denne prosessen innhentes informasjon fra feltoperatører og brukere av infrastrukturen om blant annet forventet produksjon fra eksisterende felt i drift og informasjon fra nye planlagte felt og funn som vurderes utbygd. Basert på dette kan fremtidig behov for infrastruktur-utvikling identifiseres.

Resultatene fra den årlige transportplanprosessen har i lengre tid vist at eksisterende transportkapasitet fra Norskehavet gjennom transport-systemet Åsgard transport er fullt utnyttet i lang tid fremover. Det er identifisert betydelig ressurser som det ikke er mulig å finne transportkapasitet for i perioden fram til 2020.

I en mulighetsstudie i 2010 ble både dedikerte felttransportløsninger fra henholdsvis Aasta Hansteen og Linnorm, samt felles transportløsninger fra disse og andre felt på Haltenbanken utredet. Det ble vurdert å utnytte eksisterende infrastruktur, Åsgard transport eller Langeled, og ilandføring til nytt prosessanlegg i Nordland. Resultatene viste at en felles rørledning til gassprosessanlegget på Nyhamna var den beste løsningen. Disse vurderingene dannet grunnlaget for videre studier.

Konseptstudien var i utgangspunktet basert på gassvolumer fra Aasta Hansteen, Linnorm, Haltenbanken, samt Asterix og Zidane, som til sammen utgjorde omtrent 130 mrd. Sm³. Rørdimensjoner fra 28" til 40" med kapasiteter mellom 35 og 85 mill. Sm³ per dag ble studert. Resultatene viste at marginalkostnaden ved økt rørledningskapasitet som følge av økt diameter er lav gitt mulig økt verdiskaping fra produksjon av forventede ressurser i området. Følgelig ble det besluttet å legge et rør med kapasitet på inntil 70 mill. Sm³ per dag til grunn for det videre arbeidet.

På Nyhamna ble det gjort tilsvarende studier som la til grunn ulik kapasitet. Anbefalt konsept innebar modifikasjoner av eksisterende fasiliteter for å oppnå en gjennomgående kapasitet på 84 mill. Sm³ per dag, tilsvarende som i Langeled.

Mulige kobling av Åsgard transport og Polarled ble inkludert i arbeidet. En viktig grunn for å studere dette var innestengte volum på Haltenbanken på grunn av manglende transportkapasitet i Åsgard transport. Både undervanns- og plattformsløsninger ble utredet. Konseptet som ble anbefalt videreført var å knytte ny infrastruktur opp mot Kristin-plattformen (Kristin gass eksport-rørledning).

Gassco har gjennom sitt ansvar og involvering i Polarled og Kristin gass eksport bidratt til utviklingen av disse prosjektene, samt utarbeidelse av plan for anlegg og drift.

Gassco vurderer at disse prosjektene gir en robust og helhetlig løsning for Norskehavet. De fremstår attraktive for påviste ressurser i området, bidrar til videre letevirsomhet samt åpner en ny gassregion i Norskehavet.

Alternative transportløsninger er studert basert på helhetlige vurderinger, men løsningen

som er beskrevet i plan for anlegg og drift er den som er vurdert å være den beste, og anbefales godkjent.

7.4 Olje- og energidepartementets vurdering

Olje- og energidepartementet viser til at det er Arbeidsdepartementets vurdering at den framlagte planen kan utvikles i tråd med regelverkets krav til arbeidsmiljø og sikkerhet.

Olje- og energidepartementet viser videre til ODs vurdering av plan for anlegg og drift av Polarledanleggene. OD vurderer Polarled som tilfredsstillende, både i et ressursmessig og samfunnsøkonomisk perspektiv, og anbefaler at det gis tillatelse til anlegg og drift.

Olje- og energidepartementet viser videre til Gasscos vurdering av plan for anlegg og drift av Polarledanleggene. Gassco vurderer at disse prosjektene gir en robust og helhetlig løsning for Norskehavet, og anbefaler at det gis tillatelse til anlegg og drift.

Olje- og energidepartementet har hatt dialog med operatør om utbyggingsløsningen for røret, også før overlevering av plan for anlegg og drift. Formålet med denne dialogen har vært å sikre at den valgte utbyggingsløsningen gir god ressursforvaltning, og at den oppfyller myndighetenes krav.

Grunnlaget for Polarledanleggene er at det er flere gassfunn i Norskehavet som trenger gassseksportløsning for å bygges ut. I første rekke kommer Aasta Hansteen, som er det største feltet. Linnorm- og Zidane-funnene er også modnet frem mot feltutbygging i tilstrekkelig grad til at rettighetshaverne ønsker å investere i Polarled for å sikre seg gassseksportkapasitet. Departementet er positiv til at rettighetshaverne i funnene har funnet en samordnet løsning på sine gasstransportbehov.

Det er behov for ytterligere gassseksportkapasitet fra Norskehavet. Åsgard transport er fullt fram til om lag 2020. Rettighetshaverne i funnene Asterix og Fogelberg vurderer Polarled som eksportløsning. Fremtidige gassfunn kan også koble seg til. Mange funn vil være for små til å bygge ut egen infrastruktur. Det er derfor viktig at rettighetshaverne har valgt å bygge ut større kapasitet enn de umiddelbart trenger selv. Plan for anlegg og drift innebærer en god områdeløsning for Norskehavet.

Synkende produksjon på Ormen lange over tid gjør at det blir ledig kapasitet på Nyhamna og i Langeled. Samtidig utbygging med Ormen langes kompresjonsprosjekt medfører betydelige bespa-

relser på grunn av synergieffekter. Departementet mener derfor at det er viktig at anleggene bygges ut nå.

Midt-Norge har lenge vært preget av å være et underskuddsområde for kraft. Møre og Romsdal anses som den mest utsatte delen av Midt-Norge, med det klart høyeste kraftforbruket i regionen og den mest begrensede importkapasiteten. Før den nye 420 kilovolt-ledningen mellom Ørskog og Sogndal er ferdigstilt, vil det være krevende å gjennomføre den planlagte forbruksøkningen ved gassprosesseringsanlegget på Nyhamna. Kraftsituasjonen i Møre og Romsdal vil imidlertid bedre seg etter at den nye 420 kilovolt-ledningen mellom Ørskog og Sogndal er bygget. Ut fra dagens planer skal kraftledningen ferdigstilles innen utgangen av 2015.

Etter etableringen av Ørskog-Sogndal, vurderer departementet at forsyningssikkerheten i regionen ikke vil skille seg vesentlig fra andre regioner, og det vil normalt ikke være noen vesentlige flaskehals i sentralnettet i Møre og Romsdal. Departementet har i sine vurderinger tatt hensyn til den planlagte forbruksøkningen på Nyhamna. Det understrekes likevel at kraftlinjen mellom Ørskog og Sogndal ikke er noen garanti mot at det kan oppstå anstrengte kraftsituasjoner i regionen også etter etableringen.

Nyhamna gassprosesseringsanlegg har i dag N-0 forsyning fra strømmettet. Det vil si at én feil i nettet kan være nok til at anlegget mister strømforsyningen. N-0 forsyning innebærer altså en betydelig risiko knyttet til krafttilgangen på gassprosesseringsanlegget og er en uvanlig løsning for et så stort og viktig forbruk. Statnett har ved flere anledninger påpekt at et industribygg av Nyhamnas størrelse normalt bør ha tosidig kraftforsyning (N-1). Rettighetshaverne på Nyhamna har i to omganger, først i 2003-2004 og så i 2008-2010, vurdert kostnadene for tosidig forsyning som for høye til å forsvare en slik investering.

Driftserfaringene har vist at strømforsyningen til gassprosesseringsanlegget er sårbar og anlegget har mistet strømmen som følge av feil i strømmettet. Med den planlagte forbruksøkningen på Nyhamna vil et utfall få enda større konsekvenser enn i dag. Operatøren har med bakgrunn i de historiske utfallene, initiert tekniske studier for å se på mulige løsninger for utbedring av leveringsikkerheten til Nyhamna.

Olje- og energidepartementet forutsetter at operatøren gjennomfører en utredning av den fremtidige kraftforsyningssituasjonen på Nyhamna, herunder den samfunnsøkonomiske betydningen av å etablere N-1 forsyning og hvilke

tiltak som må gjennomføres for at N-1 kan etableres. Utredningen må gjennomføres i samråd med Statnett SF, og skal ferdigstilles innen 1. juli 2014.

Shell omtaler reservekraftverkene på Nyhamna og Tjeldbergodden i sin konsekvensutredning. Departementet vil påpeke at Statnetts reservekraftverk er mobile og på noe sikt kan flyttes mellom ulike landsdeler. Kraftverkene er ment som reservekraftverk for hele landet. Reservekraftverkene utgjør energireserver til bruk i svært anstrengte kraftsituasjoner hvor risikoen for rasjonering vurderes til å være høy. I tillegg har departementet gitt Statnett dispensasjon fra vilkårene i anleggskonsesjonene for bruk av reservekraftverkene for bruk i vanskelige driftssituasjoner uke 1 – 20 hvert år frem til kraftledningen Ørskog – Sogndal er på plass.

Departementet er kjent med at det eksisterer flere oppkoblingspunkt for regionalt uttak av høytrykksgass på Nyhamna. Departementet forutsetter at Polarled-prosjektet, med tilhørende modifikasjoner på Nyhamna, gjennomføres uten å begrense mulighetene for tilknytning til de etablerte oppkoblingspunktene for regionalt gassuttak på Nyhamna.

Det forventes ikke noen vesentlige miljøpåvirkninger som følge av utbyggingen av Polarled-anleggene. Utredningsplikten er ivaretatt gjennom konsekvensutredning for rørledningene og for utvidelsene av gassprosessanlegget, begge sendt på høring 7. september 2012. På denne bakgrunn anser Olje- og energidepartementet konsekvensutredningsplikten etter petroleumsloven som oppfylt. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-10 er reflektert, blant annet gjennom departementets vurdering av konsekvensutredningen, og vil bli fulgt opp i gjennomføringen av prosjektet.

Utbyggingen av Polarledanleggene bidrar til god ressursforvaltning og vil gi samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Prosjektet kan gjennomføres samtidig som hensyn til ytre miljø og fiskeriinteresser ivaretas.

8 Budsjettmessige konsekvenser for SDØE

8.1 Polarled utviklingsprosjekt

Utbyggingen av Polarled utviklingsprosjekt vil på bakgrunn av informasjon gitt av operatøren medføre om lag 522,8 mill. kroner i investeringer, 1,3 mill. kroner i driftskostnader og om lag 5,7 mill. kroner i kalkulatoriske renter for SDØE i 2013. Det er dekning for disse kostnadene i gjeldende

budsjett, jf. Prop. 1 S (2012 – 2013) og Innst. 9 S (2012 – 2013) henholdsvis kap. 2440 post 30 og kap. 5440 post 24.5.

8.2 Kristin gassseksportprosjekt

Utbyggingen av Kristin gassseksportprosjekt vil på bakgrunn av informasjon gitt av operatøren medføre om lag 58,4 mill. kroner i investeringer, 0,2 mill. kroner i driftskostnader og om lag 0,5 mill. kroner i kalkulatoriske renter for SDØE i 2013. Det er dekning for disse kostnadene i gjeldende budsjett, jf. Prop. 1 S (2012–2013) og Innst. 9 S (2012–2013) henholdsvis kap. 2440 post 30 og kap. 5440 post 24.5.

9 Konklusjoner og vilkår

Olje- og energidepartementet vil godkjenne plan for utbygging og drift av Aasta Hansteen-feltet i samsvar med planene operatøren har fremlagt, og de merknadene som framgår av denne proposisjon.

Olje- og energidepartementet vil gi tillatelse til anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt i samsvar med planene operatøren har fremlagt, de merknader som framgår av denne proposisjonen, og på følgende vilkår:

1. Det nye transportsystemet vil bli gjenstand for de generelle adgangsreglene samt myndighetsfastsatte tariff, jf. kapittel 9 i forskrift 27. juni 1997 nr. 653 til lov om petroleumsvirksomhet (petroleumsforskriften) og forskrift 20. desember 2002 nr. 1724 om fastsettelse av tariff mv. for bestemte innretninger (tarifforskriften).
2. Statoil Petroleum AS skal være operatør for Polarled utviklingsprosjekt frem til driftsstart. Gasso AS skal overta som operatør fra dette tidspunkt.
3. Departementet vil på et senere tidspunkt kunne gi pålegg om at Polarled utviklingsprosjekt skal innlemmes i Gassled. Etter et slikt eventuelt pålegg skal partene fremforhandle vilkårene for slik innlemmelse. Dersom det ikke oppnås enighet om vilkårene for innlemmelse i Gassled innen rimelig tid, kan departementet avgjøre hvordan innlemmelse skal skje, og fastsette deltagerandel til den enkelte i Gassled etter innlemmelse. Departementet vil fastsette eierfordeling og vilkår som, slik departementet vurderer det, gir deltagerne en rimelig fortjeneste, blant annet ut fra investering og risiko.

Olje- og energidepartementet vil gi tillatelse til anlegg og drift av Kristin gasseksport i samsvar med planene operatøren har fremlagt, de merknader som fremgår av denne proposisjonen, og på følgende vilkår:

1. Det nye transportsystemet vil bli gjenstand for de generelle adgangsreglene samt myndighetsfastsatte tariffer, jf. kapittel 9 i forskrift 27. juni 1997 nr. 653 til lov om petroleumsvirksomhet (petroleumsforskriften) og forskrift 20. desember 2002 nr. 1724 om fastsettelse av tariffer mv. for bestemte innretninger (tarifforskriften).
2. Statoil Petroleum AS skal være operatør for Kristin gasseksport frem til driftsstart. Gassco AS skal overta som operatør fra dette tidspunkt.
3. Departementet vil på et senere tidspunkt kunne gi pålegg om at Kristin gasseksport skal innlemmes i Gassled. Etter et slikt eventuelt pålegg skal partene fremforhandle vilkårene

for slik innlemmelse. Dersom det ikke oppnås enighet om vilkårene for innlemmelse i Gassled innen rimelig tid, kan departementet avgjøre hvordan innlemmelsen skal skje, og fastsette deltagerandel til den enkelte i Gassled etter innlemmelsen. Departementet vil fastsette eierfordeling og vilkår som, slik departementet vurderer det, gir deltagerne en rimelig fortjeneste, blant annet ut fra investering og risiko.

Olje- og energidepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om utbygging og drift av Aasta Hansteen-feltet og anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gasseksportprosjekt.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om utbygging og drift av Aasta Hansteen-feltet og anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gasseksportprosjekt i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om utbygging og drift av Aasta Hansteen-feltet og anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gasseksportprosjekt

I

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet godkjenner plan for utbygging og drift av Aasta Hansteen-feltet.

II

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet gir tillatelse til anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt.

III

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet gir tillatelse til anlegg og drift av Kristin gasseksportprosjekt.

IV

Stortinget samtykker i at Petoro AS, som er rettighetshaver for statens deltakerandel (SDØE), kan delta i anlegg og drift av Polarled utviklingsprosjekt og Kristin gasseksportprosjekt.

Vedlegg 1

Operatørens gjennomgang av høringskommentarene til konsekvensutredningen til Aasta Hansteen

Alstads kommunen

Uttalelse:

Lager og verksted for undervannsutstyr i Sandnessjøen

Statoil har vedtatt å etablere lager og verksted for subsea i Sandnessjøen, dette må utredes i konsekvensutredningen. Planen for utbygging og drift må derfor beskrive hvordan valg av subsea-løsning vil kunne legge til rette for etablering av en fullverdig subseabase på Helgeland.

Operatørens svar:

Beslutningen om etablering av lager og verksted for undervannsutstyr i Sandnessjøen omfattes ikke av den feltspesifikke konsekvensutredningen for Aasta Hansteen. Grunnen til dette er at denne etableringen ikke er feltspesifikk, men er tenkt å betjene et større område. Statoil vil videreutvikle den vedtatte lager- og verkstedfunksjonen for undervannsutstyr på bakgrunn av aktivitetsbehov. Planen for første utbyggingsfase vil bli utarbeidet i løpet av 2013.

Uttalelse:

Etablering av driftsstøtteenhet i Sandnessjøen

Konsekvensutredningen må ta stilling til etablering av en driftsstøtteenhet i Sandnessjøen. Et sentralt premiss for kommunen og fylkeskommunen er at den petroleumsrettede industrien i fylket skal få styrket sin kontaktflate mot ledelsen av prosjektet og de sentrale innkjøpsfunksjonene i driftsstøtteenhet. Dette oppnås best ved at disse er lokalisert i Nordland. Med etablering av en driftsstøtteenhet som også har innkjøpsfunksjoner i Sandnessjøen, vil en bygge videre på den positive utviklingen i Sandnessjøen og Helgelandregionen.

Operatørens svar:

Driftsorganisasjonen for Aasta Hansteen er besluttet lokalisert i Harstad. Samtidig er det besluttet å forsyne Aasta Hansteen ut fra Sandnessjøen. Etter at konsekventutredningen (KU) ble sendt på høring, har Statoil i tillegg besluttet å lokalisere basefunksjoner for lagring og vedlikehold av undervannsutstyr til Sandnessjøen. Forsyningsbasen og basen for undervannsutstyr vil være viktige driftsstøtteenheter for Aasta Hansteen. Endelig utforming og organisering av tjenestene til forsyningsbasen og lager og verksted for undervannsutstyr, vil bli vurdert av Statoil Drift Nord sammen med basestøttefunksjoner i Statoil.

Uttalelse:

Lokalisering av vedlikeholds- og modifikasjonskontraktør (V&M)

Alstahaug kommune krever at den forventende driftsstøtteenheten i Sandnessjøen legger til rette for at den kommende engineeringkontrakten legger til rette for at engineeringarbeidet kan utføres på Helgeland og ikke kun begrenses til den sentrale driftsorganisasjonen.

Operatørens svar:

Valg av V&M-leverandør for et felt i drift gjøres etter en anbudsprosess basert på konkurranse. For Statoils anskaffelsesprosess innen V&M, vil det som hovedregel være et krav at leverandørens prosjektledelse og minst 70 pst. av studie/prosjekteringsaktiviteter lokaliseres med maksimum 45 minutter oppmøtetid fra lokalt driftskontor. Dette har sin begrunnelse i at V&M kontraktør også har et beredskapsformål. Eventuelle underleveranser til V&M kontrakten baserer seg på prinsippet om fri konkurranse.

Uttalelse:

Utforming av kontrakter slik at lokalt og regionalt etablerte bedrifter kan gi tilbud

Alstahaug kommune skriver at det er viktig at kontraktene deles opp slik at det blir mulig for lokalt og regionalt etablerte bedrifter å gi tilbud. En slik strategi vil også kunne være kostnadsbesparende for lisensen, da det muliggjør flere leverandører enn de som opererer internasjonalt.

Operatørens svar:

I store prosjekter setter Statoil ut sine kontrakter til hovedleverandører. Aasta Hansteen-prosjektet har som ambisjon i størst mulig grad å legge til rette for lokale leveranser. Dette vil i stor grad dreie seg om underleveranser til hovedleverandører. Dette vil gi mindre og lokale leverandører mulighet for å konkurrere om leveranser til Aasta Hansteen. For å stimulere til dette har Statoil i regi av Petro Arctic gjennomført flere leverandørmøter hvor lokale leverandører har blitt gitt mulighet til å knytte kontakt med hovedleverandørene.

Uttalelse:

Fraktfrie leveranser til og fra basebyene

For å øke de lokale og regionale ringvirkningene må alle kontrakter prises med leveranse i Sandnessjøen eller Brønnøysund. Eventuell frakt til og fra disse basebyene må være en kostnad som ikke kan belastes lisensen direkte, men være en del av anbudet.

Operatørens svar:

Utforming av kontrakter i Statoil utvikles av selskapets anskaffelsesmiljø og må være i henhold til EU krav om fri konkurranse. Aasta Hansteen-prosjektet har som ambisjon i størst mulig grad å legge til rette for lokale leveranser. Som en del av anskaffelsesprosessen vil derfor insentiver for å fremme lokale leveranser innenfor regelverks rammer, bli vurdert.

Uttalelse:

Utviklingsplan for lokalt og regionalt næringsliv/ FoU

Det må lages en utviklingsplan for lokalt og regionalt næringsliv som viser hvordan operatører og hovedkontraktører kan bidra til lokale og regionale ringvirkninger. Herunder bør det lages beskrivelser tilpasset lokalt og regionalt næringsliv av anbudsprosesser og hvordan det skal legges

til rette for deltagelse av lokalt og regionalt næringsliv. Det bør også lages en plan for samarbeid med lokal og regional FoU sektor. Personer tilknyttet den lokale driftsstøtteenheten må få ha en sentral rolle i dette arbeidet.

Operatørens svar:

Operatør er opptatt av å skape lokale og regionale ringvirkninger. Dette er nærmere beskrevet i konsekvensutredningens kapittel 11.5. Her inngår blant annet samarbeid med lokale myndigheter for utvikling av næringsliv og FoU. For å styrke lokalt og regionalt næringsliv samt FoU, er Statoil delaktig i leverandørutviklingsprogrammet for Nord-Norge (LUNN) i tillegg til å delta på eiersiden i flere kunnskapspark og inkubatorer i nord. I tillegg har Aasta Hansteen prosjektet i regi av Petro Arctic gjennomført flere leverandørmøter hvor lokale leverandører har blitt gitt mulighet til å knytte kontakt med hovedleverandørene.

Arbeidsdepartementet**Uttalelse:**

Arbeidsdepartementet har lagt saken frem for Petroleumstilsynet og har på bakgrunn av dette ingen merknader til konsekvensutredningen.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Arbeidstilsynet**Uttalelse:**

Arbeidstilsynet opplyser at de velger å ikke avgi høringssvar, siden konsekvensutredningen faller utenfor deres myndighetsområde.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Bodø kommune**Uttalelse:**

Utredning av Aasta Hansteen som nytt feltsenter

Konsekvensutredningen har ikke utredet de miljømessige og samfunnmessige konsekvensene ved etablering av et feltsenter på Aasta Hansteen. Dette må utredes. Dersom dette ikke gjøres vil de løsninger som velges for Aasta Hansteen bli bestemmende for nye felt i området. Eventuelle nye utbygginger vil dermed ikke skje utfra

helhetlige vurderinger i en åpen prosess men være underlagt løsningen for Aasta Hansteen.

Operatørens svar:

Aasta Hansteen-prosjektet har gjennom fleksible infrastrukturløsninger lagt til rette for mulige nye feltinnfasinger. Siden det er usikkerhet rundt muligheten for videreutvikling, behandler denne konsekvensutredningen utbyggingsløsningen som er til beslutning nå. Imidlertid vil framtidige utbygginger i området få egne konsekvensutredninger når løsningene for disse er definert.

Uttalelse:

Styrking av beredskap

Konsekvensutredningen har ikke utredet overvåking og beredskap. Det må i utredningen fremkomme hvordan Aasta Hansteen kan bidra til å øke kompetansen og beredskapen i forhold til de utfordringer kyststrekningen langs Nordlandskysten nødvendiggjør av oljevernberedskap. Den flytende produksjonsplattformen er tiltenkt å produsere fra flere felt enn Aasta Hansteen. Det er derfor behov for en mer helhetlig gjennomgang også av fremtidige beredskapsbehov i området, basert på plattformens behov og levetid.

Beredskapen må kontret forbedres ved å bygge opp et nasjonalt senter for overvåking og beredskap (oljevernberedskapsbase) i Bodø.

Operatørens svar:

Aasta Hansteen-prosjektet har gjennomført en egen beredskapsanalyse som oppsummeres i konsekvensutredningenes kapittel 9. De valgte løsningene for beredskap vil inngå i områdeberedskapssystemet som i dag ivaretar installasjonene på Haltenbanken og Norne. Informasjon fra den kontinuerlige radarovervåkningen av havområdene rundt Aasta Hansteen vil overføres til Statoils maritime overvåkings-senter i Bergen. For å styrke systemet tilføres et ekstra beredskapsfartøy lokalisert i nordlig sektor og et ekstra SAR helikopter lokalisert i Brønnøysund. Løsningen vil robustgjøre den totale områdeberedskapen samtidig som Aasta Hansteen får en god løsning. Beredskapsløsningen skal videreutvikles i samarbeid med NOFO, Kystverket, kommunal beredskap og andre relevante aktører.

Uttalelse:

Utforming av kontrakter slik at lokalt og regionalt etablerte bedrifter kan gi tilbud

Bodø kommune påpeker at det er viktig at kontraktene deles opp slik at det blir mulig for lokalt og regionalt etablerte bedrifter å gi tilbud. Videre bør det utredes hvordan Aasta Hansteen kan bidra til å utvikle det petroleumsrettede energimiljø.

Operatørens svar:

I store prosjekter setter Statoil ut sine kontrakter til hovedleverandører. Aasta Hansteen-prosjektet har som ambisjon i størst mulig grad å legge til rette for lokale leveranser. Dette vil i stor grad dreie seg om underleveranser til hovedleverandører. Dette vil gi mindre og lokale leverandører mulighet for å konkurrere om leveranser til Aasta Hansteen. For å stimulere til dette har Statoil i regi av Petro Arctic gjennomført flere leverandørmøter hvor lokale leverandører har blitt gitt mulighet til å knytte kontakt med hovedleverandørene.

Uttalelse:

Utviklingsplan for lokalt og regionalt næringsliv/ FoU

Bodø kommune anbefaler at operatør og hovedkontraktører utarbeider en utviklingsplan for å sikre lokalt og regionalt næringsliv ringvirkninger av feltutbyggingen. Det bør lages beskrivelser tilpasset lokalt og regionalt næringsliv av anbudsprosesser og det må legges til rette for deltagelse av lokalt og regionalt næringsliv. Det bør også lages en plan for samarbeid med lokal og regional FoU sektor.

Operatørens svar:

Operatør er opptatt av å skape lokale og regionale ringvirkninger. Dette er nærmere beskrevet i konsekvensutredningens kapittel 11.5. Her inngår blant annet samarbeid med lokale myndigheter for utvikling av næringsliv og FoU. For å styrke lokalt og regionalt næringsliv samt FoU, er Statoil delaktig i leverandørutviklingsprogrammet for Nord-Norge (LUNN) i tillegg til å delta på eiersiden i flere kunnskapsparker og inkubatorer i Nord. I tillegg har Aasta Hansteen prosjektet i regi av Petro Arctic gjennomført flere leverandørmøter hvor lokale leverandører har blitt gitt mulighet til å knytte kontakt med hovedleverandørene.

Uttalelse:

Innkjøpspersonell må lokaliseres i Bodø

Det bør ansettes innkjøpspersonell fra operatør og hovedkontraktør i industrifylket Nordland lokalisert i Bodø for å bidra til oppbygging av kompetanse hos lokalt og regionalt næringsliv om hva som forventes av leverandører.

Operatørens svar:

Styrking av innkjøpsorganisasjon vurderes alltid etter behov. For å få full effekt av tjenesten er det normale at personellet samlokaliseres med øvrige tjenester i Statoil.

Fiskeridirektoratet (Fdir)

Uttalelse:

Rørledninger bør fjernes ved nedstengning

Fdir viser til kapittel 3.21 i konsekvensutredningen og bemerker at de er skeptiske til dagens praksis hvor rørledninger blir etterlatt på sjøbunnen etter avvikling. Etterlatte rørledninger vil kunne skape hefter for fiske med bunnredskaper, og kan også være til fare for fartøyenes sikkerhet. Fdir ber derfor om at det planlegges med å fjerne rørledningene ved avvikling av anlegget.

Operatørens svar:

Nedstengning og fjerning vil bli utført iht. gjeldende regelverk på nedstengningstidspunktet. Dagens praksis følger føringer som er lagt i St meld nr 47 (1999-2000) om disponering av utrangerte rørledninger og kabler på norsk kontinentalsokkel, samt krav i petroleumsløven. Rørledninger som ikke blir valgt fjernet, vil sikres slik at de ikke representerer fare for mulige framtidige aktiviteter. I god tid før nedstengning vil det bli lagt fram en egen avviklingsplan for anleggene.

Uttalelse:

Fiskerier

Fdir bemerker at vassild bør inkluderes som en viktig kommersiell art i Norskehavet og viser til kapittel 4.3.1 i konsekvensutredningen. Blålange derimot kan neppe inkluderes som en av de viktigste kommersielle artene, i og med at det er et forbud mot direktefiske etter blålange. Fdir bemerker videre at snabelueren (Sebastes mentella) har hovedgyteområde langs hele Eggekanten, og vil således ha gytefelt i områder som grenser opp til Aasta Hansteen-feltet.

Fdir viser videre til kapittel 4.3.2 hvor det står at det ikke har vært drevet fiske med bunnredskaper i havområdene omkring Aasta Hansteen

de senere år, på grunn av mangel på kommersielt utnyttbare ressurser på det aktuelle havdyp. Fdir informerer om at det er innført en ny forskrift (med virkning fra 1. september 2011) som på generelt grunnlag forbyr fiske med bunnredskaper i områder som er dypere enn 1000 meter. Enkeltfartøy kan imidlertid søke om en spesialtilatelse til å fiske med bunnredskaper i disse områdene.

Operatørens svar:

Kommentarene er notert. Dette vil ikke endre konsekvensbildet for Aasta Hansteen-utbyggingen.

Uttalelse:

Sikkerhetssone

Fdir stiller spørsmål ved hvorfor sikkerhetssonen rundt installasjonen skal være på 1250 meter, i og med at sikkerhetssonene vanligvis er på 500 meter ut fra innretningens ytterpunkter.

Operatørens svar:

Det er riktig at sikkerhetssonen ikke vil være på 1250 meter, men 500 m ut fra innretningens ytterpunkter. Sonen vil dimensjoneres i henhold til forskrift om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg (rammeforskriften) § 52 om etablering av sikkerhetssoner.

Uttalelse:

Sikring av fiberoptisk kabel

Fdir kommenterer at det i konsekvensutredningen står at den fiberoptiske kabelen skal dekkes til (ved nedgraving eller steindumping) i områder hvor det foregår bunntråling. Fdir vil presisere at fiskeriene er dynamiske, og aktivitetsmønsteret kan endres over tid. Fdir ber derfor om at hele kabelen blir forsvarlig sikret, slik at det ikke oppstår skade, verken på trålutstyr eller på selve kabelen.

Operatørens svar:

Operatøren bekrefter at den fiberoptiske kabelen vil bli forsvarlig sikret i havdyp ned til 800 m med nedgraving eller tildekking med stein. Basert på evaluering av fiskeriaktiviteten i området, vil ikke undervannsinstallasjoner på større dyp enn ned til 800 meter bli sikret mot bunntråling. Det vises for øvrig til Fiskeridirektoratets kommentarer til utredningsprogrammet for Aasta Hansteen.

Harstad kommune

Uttalelse:

En høyere andel av driftsorganisasjons oppgaver bør løses i Harstad

Harstad kommune mener at Statoil ved oppstart av Aasta Hansteen skal ha som målsetting at 90 pst. av driftsorganisasjonen er plassert i Harstad.

Operatørens svar:

Kapittel 11 i KU oppsummerer en egen studie av samfunnsmessige konsekvenser. Når studiet antyder fordelingen av aktiviteter mellom den lokale driftsorganisasjonen i Harstad og øvrige enheter i selskapet, baseres dette på grove estimater. Operatør ønsker å presisere at all normal drift og vedlikeholdssaktivitet vil støttes fra den lokale driftsorganisasjonen. Denne modellen er lik for alle driftsenhetene i selskapet. Imidlertid er det funnet hensiktsmessig å løse oppgaver med høy kompleksitet og lav frekvens i felles støtteenheter for alle felt i drift. Behovet for tilført støtte fra øvrige deler av selskapet og industrien forøvrig varierer over feltets levetid, noe som gjør det vanskelig å estimere disse bidragene med stor nøyaktighet.

Uttalelse:

Videreføring av kontraktstrategien for vedlikehold og modifikasjon (V&M) på Norneskipet til Aasta Hansteen

Harstad kommune mener at det er svært viktig at Statoil som operatør viderefører kontraktstrategien for vedlikehold og modifikasjon på Norneskipet til Aasta Hansteen. Dette vil styrke det etablerte miljøet innenfor V&M Engineering i byen slik at dette vil nærme seg kritisk masse.

Operatørens svar:

Operatøren noterer seg synspunktet. Dette vil bli vurdert når kontrakttildeling for vedlikehold og modifikasjon finner sted.

Uttalelse:

Ringvirkninger i Harstad og på Helgeland fra vedlikehold- og modifikasjonsarbeid (V&M) knyttet til Aasta Hansteen

Det må synliggjøres hvilke effekter videreføring av kontraktstrategien for vedlikehold og modifikasjon på Norneskipet til Aasta Hansteen vil få for underleverandører til kontrakten fra hele

Nord-Norge og spesifikt Helgeland. Dette igjen bør synliggjøres i tabell 11.2 som verdiskaping i Harstad.

Under synliggjøringen av sysselsettingseffekter mangler det en refleksjon av effekter V&M kontrakter med underleveranser gir i sysselsettingseffekter. Dette må synliggjøres både gjennom en økning i Harstad i forhold til V&M Engineering og fra Helgeland i forhold til underleveranser til denne kontrakten.

Operatørens svar:

Regionale og lokale ringvirkninger har blitt utredet i en egen studie og oppsummeres i konsekvensutredningens kapittel 9. Estimaten som fremkommer her er basert på erfaringer fra felt i drift. Før en har trukket erfaringer med anleggets driftsstabilitet er det for tidlig å gi mer nøyaktige anslag.

Uttalelse:

Lokalisering av vedlikeholds- og modifikasjonskontraktør (V&M) og bruk av underleverandører fra Nord-Norge

For leverandør til kontrakt for vedlikehold og modifikasjon (V&M) til Aasta Hansteen vil det bli stilt krav om tilstedeværelse i Harstad og at kontraktvinner legger til rette for bruk av underleverandører fra Nord-Norge.

Operatørens svar:

Valg av V&M-leverandør for et felt i drift gjøres etter en anbudsprosess basert på konkurranse. For Statoils anskaffelsesprosess innen V&M, vil det som hovedregel være et krav at leverandørens prosjektledelse og minst 70 pst. av studie/prosjekteringsaktiviteter lokaliseres med maksimum 45 minutter oppmøtetid fra lokalt driftskontor. Dette har sin begrunnelse i at V&M kontraktør også har et beredskapsformål. Eventuelle underleveranser til V&M-kontrakten baserer seg på prinsippet om fri konkurranse.

Uttalelse:

Innkjøpsfunksjon i Harstad

Statoil må etablere fast tilstedeværelse fra strategiske anskaffelser i Statoil i Harstad.

Operatørens svar:

Aasta Hansteen vil benytte Statoils etablerte anskaffelsesstrategi med sentrale anskaffelser i kombina-

sjon med de lokalt tilstedeværende funksjonene for strategiske anskaffelser i Harstad.

Havforskningsinstituttet (HI)

Uttalelse:

Påvirkning på Røstrevet fra spredning av borekaks

Havforskningsinstituttet skriver at de i sitt forslag til utredningsprogram ba om at konsekvensutredningen burde sørge for at strømforholdene i området er tilstrekkelig kjent for å kunne beregne realistisk spredning av borekakset spesielt med tanke på at et av verdens største dypvannskorallrev, Røstrevet, ligger rett nord for Aasta Hansteen. I konsekvensutredningen er strømforholdene bare omtalt i generelle vendinger og det er derfor vanskelig å vurdere presisjon på modelleringsresultatene.

Operatørens svar:

Operatøren vil presisere at Røstrevet ikke ligger rett nord for, men nordøst for Aasta Hansteen, 80 km fra borelokasjonen. Når det gjelder spredning av borekaks, snakker vi om et område som strekker seg 500 m opp til 2 km rundt borelokasjon avhengig av strømforhold og mengde borekaks. Røstrevet ligger derfor langt unna influensområdet til Aasta Hansteen.

Uttalelse:

Utslipp av olje i produksjonsvannet

Havforskningsinstituttet påpeker videre at utslipp av olje i produksjonsvannet vil tilsvare ca. 200 kg i tillegg til kjemikalier og at oljeindustrien har som mål null miljøskadelige utslipp på norsk sokkel. Etter Havforskningsinstituttets syn bør en søke å redusere nye utslipp av produsert vann i Norskehavet. Det er derfor viktig slik det slås fast i konsekvensutredningen at operatør vil bruke best mulig teknologi for å redusere utslippene av miljøskadelige stoffer i det produserte vannet.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert. Statoil er opptatt av å etterleve prinsippet om null skadelige utslipp til sjø. Dette prinsippet har derfor også blitt lagt til grunn for valg av metode for håndtering av produsert vann og tredjeparts evalueringer har blitt gjennomført for å identifisere best tilgjengelige teknikker som kan sikre null skadelige utslipp, jf. kapittel 3.16.1 i KU.

Uttalelse:

Vurdering av snabeluer, blåkveite og nordatlantisk hyse i miljørisikoanalysen

Havforskningsinstituttet skriver at risikoanalysene for uhell synes å være i henhold til myndighetene krav. Havforskningsinstituttet skriver videre at det i vurderingen av miljørisiko blir oppgitt at det er ingen beregnet sannsynlighet for tap av 1 pst. årsklasse-rekrutter av sild og torsk, gitt en overflate- eller sjøbunnsutblåsning. Havforskningsinstituttet skriver at dette er ikke uventet da driftsbanen til et eventuelt utslipp i stor grad vil spre seg nordøstover utenfor sokkelen. I disse områdene er det ikke gyting av sild og torsk, men derimot gyteaktivitet av andre arter som snabeluer, blåkveite og nordatlantisk hyse. Havforskningsinstituttet stiller spørsmål ved om disse har blitt tatt med i vurderingen?

Operatørens svar:

Modelleringsdata for bruk i miljørisikoberegninger foreligger for torsk og sild i Norskehavet. Det er ikke THC konsentrasjoner >100 ppb (effektgrense for fiskeegg og larver) i vannsøylen for verken overflate- eller sjøbunnsutblåsning fra Aasta Hansteen (både høyaktivitetsår og normalt produksjonsår) i noen sesonger. Influensområdene på overflaten (fra både overflate og sjøbunnsutblåsning) fra Aasta Hansteen er relativt små i utstrekning og med lave oljemengder (noe som skyldes de lave ratene og stort dyp).

De tre artene HI nevner (snabeluer, blåkveite og nordatlantisk hyse) har gyteområder som strekker seg over store geografiske områder i Norskehavet og Barentshavet. Dette er arter som gyter pelagisk. Da det ikke er THC-konsentrasjoner over effektgrensen for fisk i analysen, er ikke disse artene vurdert i analysen.

Uttalelse:

Påvirkning på Røstrevet som følge av en utblåsning

Havforskningsinstituttet viser også til figur 9-2 som viser influensområdet ved en utblåsning nede ved bunnen. Siden influensområdet går rett ved Røstrevet, som regnes som en av de største forekomstene av dypvannskoraller i verden, savner Havforskningsinstituttet en spesifikk uttalelse og vurdering av mulig påvirkning på denne forekomsten.

Operatørens svar:

Aasta Hansteen feltet er i all hovedsak et gassfelt. I et utblåsningsscenario består muligheten for utslipp av mindre rater av kondensat. Skulle lekkasjen oppstå ved overflaten vil mye av kondensatet fordampe veldig raskt og pga sin lave tetthet ikke synke ned i vannsøylen. Kondensatet har en kort levetid på sjøen. Det vil ikke danne tunge olje/emulsjonsaggregater som kan synke ned til havbunnen. Ved et sjøbunnsutslipp vil kondensatet pga sin lave tetthet raskt stige opp til overflaten og mye vil løses opp og fordampes.

Uttalelse:

Feil illustrasjon i figur 9-1

Havforskningsinstituttet påpeker at figur 9-1 og figur 9-2 synes å være identiske og at det kan se ut som figuren som skulle vise influensområdene (sannsynlighet for treff av olje i 10x10 km ruter) mangler.

Operatørens svar:

Operatør beklager at figur 9-1 viser feil illustrasjon. Det henvises til figur 3-1 i underlagsrapporten «Oppsummering av miljørisikoanalyse samt krav til beredskap mot akuttforurensning for utbygging og drift av Aasta Hansteen-feltet» som viser korrekt illustrasjon av sannsynlighet for treff av olje i 10x10 km sjøruter gitt en overflate- og sjøbunnsutblåsing.

Helgeland Regionråd

Uttalelse:

Helgeland Regionråd slutter seg til høringsuttalelsen til Olje- og gassnettverk Helgeland.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert. Det vises til svar til Olje- og gassnettverk Helgeland.

Industri Energi

Uttalelse:

En høyere andel av driftsorganisasjons oppgaver bør løses i Harstad

Industri Energi skriver at de registrer at hele 35 pst. av driftsorganisasjonen ikke går til Harstad. Industri Energi opplever dette som både lite hensiktsmessig og utradisjonelt. Industri Energi forutsetter at den nordlige landsdelen vil oppleve

en økning av petroleumsaktivitet og forventer at dette vil medføre en styrking av lokale aktører innenfor drift, vedlikehold og modifikasjoner. Videre krever Industri Energi en utvidet base-driftsfunksjon på Helgeland.

Operatørens svar:

Kapittel 11 i KU oppsummerer en egen studie av samfunnsmessige konsekvenser. Når studiet antyder fordelingen av aktiviteter mellom den lokale driftsorganisasjonen i Harstad og øvrige enheter i selskapet, baseres dette på grove estimater. Operatør ønsker å presisere at all normal drift og vedlikeholdssaktivitet vil støttes fra den lokale driftsorganisasjonen. Denne modellen er lik for alle driftsenhetene i selskapet. Imidlertid er det funnet hensiktsmessig å løse oppgaver med høy kompleksitet og lav frekvens i felles støtteenheter for alle felt i drift. Behovet for tilført støtte fra øvrige deler av selskapet og industrien forøvrig varierer over feltets levetid, noe som gjør det vanskelig å estimere disse bidragene med stor nøyaktighet.

Uttalelse:

Lugarkapasitet på Aasta Hansteen

Industri Energi peker på at Aasta Hansteen er første installasjonen i dette området, og vil være et felt med lang levetid, og fungere som et knutepunkt for fremtidige felt i samme område. Erfaringsmessig medfører dette forlenget levetid og behov for ombygginger i feltets senere fase. Med dette vil derfor behovet for lugarkapasitet øke.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert. Ved dimensjonering av boligkvarteret er det gjennomført en grundig vurdering og avveining av behov for sengeplasser mot vekt- og plasskapasitet på plattformen. Operatør vil velge løsninger som ligger innenfor eksisterende regelverk. I tillegg er plattformen forberedt for sammenkobling med flotell (egen boligplattform) som kan brukes ved behov.

Uttalelse:

Kraftforsyning

Industri Energi synes det er fornuftig og riktig både med tanke på kraftsituasjonen på land og miljø at en velger en løsning basert på gassturbiner og gjenvinning av varme offshore.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Uttalelse:

Fjernstyring av kontrollrom fra land

Industri Energi ser ikke at løsning for kontrollrom er omtalt i konsekvensutredningen. Industri Energi ønsker i alle tilfelle å understreke at de tar totalt avstand fra en eventuell løsning som innebærer fjernstyring av sikkerhets- og beredskapsrelevante avgjørelser, da dette innebærer en klar svekkelse av sikkerheten.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert. Prosjektløsningen som er utarbeidet for kontrollrommet på plattformen er basert på kontinuerlig bemanning.

Klima- og forurensingsdirektoratet (Klif)

Uttalelse:

Generelt

KLIF finner at de miljømessige konsekvensene ved den planlagte utbyggingen i hovedsak er godt utredet.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Uttalelse:

Utredning av annet utbyggingskonsept som muliggjør elektrifisering fra land

Klif skriver at de antar at dersom operatør hadde valgt sirkulær FPSO (som Goliat), ville kabelteknologi være tilgjengelig. Klif skriver videre at det ikke framgår hvorvidt det er regnet tiltakskostnader for elektrifisering av en slik plattform, men det framgår at konseptet uansett ble valgt bort pga høy investering. Dette alternativet bør etter Klifs vurdering belyses nærmere før beslutning tas.

Operatørens svar:

Flyterløsningen på Goliat og Spar-løsningen på Aasta Hansteen er begge geostasjonære og konseptuelt like utfordrende å elektrifisere. Imidlertid er avstanden fra land og det store havdypet på Aasta Hansteen en vesentlige større utfordring teknisk og økonomisk enn på Goliat.

Statoil vil anvende kraft fra land der dette gir den beste løsningen totalt sett. Elektrifisering er utredet gjennom omfattende studier og er basert på gjeldende myndighetskrav. Det ble tidlig klart og avdekket gjennom studiene at elektrifisering fra land hadde åpenbart manglende økonomisk lønnsomhet i forhold til miljøgevinst. Hovedårsaker til den høye tiltakskostnaden er lang avstand fra land, stort havdyp og lavt kraftbehov. Plattformen vil imidlertid ha plass og vektreserver til prosessering av tilleggsreserver. Dette kan prioriteres brukt til fremtidig elektrifisering fra land, men vil da kunne gå på bekostning av plattformens evne til prosessering av tilleggsreserver.

Uttalelse:

Direktedrevet kontra elektriskdrevet gasskompressor

Klif skriver videre at det framgår at eksportgasskompressoren skal være direktedrevet framfor å være elektrisk drevet fordi dette gir den mest energioptimale løsningen. Klif vil påpeke at plattformen dermed ikke blir tilrettelagt for eventuell senere elektrifisering. Uten at vi i dag kan vurdere om elektrifisering vil være aktuelt på et senere tidspunkt, mener Klif at den energimessige fordel/ulempe ved direktedrevet gasskompressor i forhold til elektriskdrevet gasskompressor må belyses før beslutning tas.

Operatørens svar:

Det er gjennomført en vurdering av elektrisk drevet kompressor. Den viktigste årsaken til at dette ikke er valgt, er økt utstyrsvekt på plattformen med tilhørende økning i kostnader. Skulle Aasta Hansteen på et senere tidspunkt bli elektrifisert, vil det være gjennomførbart å erstatte driveren for gasskompressor med en elektrisk driver.

Uttalelse:

Utslipp av VOC

Det framgår ikke hvor store mengder VOC fra kondensatlagertankene som går til utslipp ved en gjenvinningsgrad på 98,5 pst. Det er derfor vanskelig å vurdere om løsningen vil være tilfredsstillende. Klif forutsetter at dette klargjøres i søknaden om utslippstillatelse. Ved vurdering av VOC gjenvinningstiltak for lasting til tankere forutsetter Klif at det tilrettelegges for bruk av beste tilgjengelige teknikker.

Operatørens svar:

Kommentaren tas til etterretning. Operatør vil gjennomføre beregninger av totale utslippsmengder av VOC grunnet tapt regularitet i VOC-gjenvinningsanlegget. Dette vil spesifiseres i utslippssøknaden for drift. Når det gjelder valg av VOC-gjenvinningstiltak for lastning av olje vil dette være basert på BAT-vurderinger for i størst mulig grad å minimere utslipp til luft.

Uttalelse:

Utslipp til sjø

Klif anser utslipp til sjø som tilfredsstillende utredet for de størrelser som er lagt til grunn.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Uttalelse:

Sårbare habitater

Klif merker seg at det skal letes etter alternative traseer som ikke kommer i konflikt med sårbare habitater.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert. Operatøren bekrefter at videre havbunnskartlegging vil bli gjennomført som beskrevet i konsekvensutredningen.

Uttalelse:

Boring og borekaks

Planlagt borestrategi med bruk av vannbasert borevæske og utslipp til sjø, vurderes som en mulig løsning når det ikke er funnet koraller eller andre sårbare habitater i utslippets influensområde.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Kristiansund omegn og vekst (Kom vekst)

Uttalelse:

Beregnet kostnadseffektivitet knyttet til valg av forsyningsbasens lokalisering

Kom vekst referer til punkt 3.2.2 i lokaliseringsstudien og skriver at det virker som om differansen i transportkostnadene kun er målt for for-

syningsfartøy ut fra hhv Kristiansund og Sandnessjøen, der kostnadene for transport av utstyr og forsyninger for en lengre distanse på nærmere 60 mil mellom Kristiansund og Sandnessjøen ikke er inkludert. Det inkluderer heller ikke veibelasting, forurensning og økt eksponering for skade på materiell. Kom vekst skriver at de forutsetter at dette skal inngå i en samlet forretnings- og samfunnsmessig vurdering.

Operatørens svar:

Den utførte beregningen for forsyningskjeden viser at det desidert største kostnadselementet for logistiktjenestene er knyttet til transporten mellom base og feltinstallasjonene. I det totale regnskapet for logistikk, utgjør ikke kostnadsforskjellene for ulik innfraktsavstand til basene et stort nok kostnadselement til å endre kostnadsanalysens konklusjon.

Uttalelse:

Petroleumsvirksomhet i Kristiansundregionen

Kom vekst skriver videre at petroleumsmiljøet i Kristiansundsregionen er av et betydelig større omfang enn beskrevet i Agenda Kaupangs rapport side 27 i punkt 3.2.3. Her oppgis 200 i oljevirksomhet og kun 400 til leveranser til denne. Videre skriver Kom vekst at Møreforskning beregnet i 2008 at det for Kristiansund og Averøy var 2.300 årsverk direkte knyttet til olje- og gassvirksomheten. Bare på Vestbase er det 600 årsverk, og i tillegg kommer de store engineeringsselskapene og 3 andre offshorerettede industriområder. I tillegg er det betydelig virksomhet i kommuner i nærområdet.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Uttalelse:

Robustgjøring av eksisterende subseamiljø

Kom vekst skriver at det er flott at Statoil ønsker å bygge opp subsea lager og vedlikehold i Sandnessjøen, men at det ikke må undervurderes at spesialiserte tjenester innenfor bransjen (eksempelvis subsea vedlikehold med mer) er avhengig av et kvalifisert leverandørnett, generell kompetanse og ikke minst volum. Subseamiljøet i Kristiansund er robust, men fremstår fortsatt som under utvikling, selv etter 15 års utvikling, og vi mener det bør vurderes om ikke robustgjøring av eksisterende subseamiljø i regionen (hvor

Kristiansund inngår) bør vektlegges både utfra samfunnsmessige konsekvenser, men også operasjonelt og bedriftsøkonomisk. Kom vekst skriver videre at rapporten oppgir at det er «få og antatt nokså vedlikeholdsfrie brønner», men oppgir samtidig driftssituasjon for et normalår har behov for brønnvedlikehold for kr 112 mill og vedlikehold av undervannsanlegg til kr 56 mill.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert. Statoil har besluttet å lokalisere basefunksjoner for lagring og vedlikehold av undervannsutstyr til Sandnessjøen. Endelig utforming og organisering av disse tjenestene vil vurderes av Statoil Drift Nord sammen med basestøttefunksjoner i Statoil.

Uttalelse:

Bruk av regionale aktører fra Midt-Norge

Kom vekst ber om at Statoil vurderer å nyttiggjøre seg hele den regionale leverandør- og serviceindustrien som er bygget opp i Midt-Norge, spesielt innen områder der det ikke er tilstrekkelige tilbud. Kom vekst forventer at tilbudet i Kristiansundsregionen i forhold til spesielle basefunksjoner eller modifikasjonsoppgaver, spesielt i forhold til vedlikehold av tyngre vedlikehold av subseautstyr, blir vurdert i KU.

Operatørens svar:

Drift av infrastrukturene til havs krever omfattende støtte fra land. Oppgavens størrelse og kompleksitet kombinert med kapasitet og leveransedyktighet vil alltid være en del av beslutningsvurderingen når oppdrag tildeles. Følgelig vil alle kompetansemiljøer som er kjente for Statoil kunne bli aktuelle for tjenesteleveranser.

Kystverket

Uttalelse:

Kystverket konstaterer at det er produksjon av gass og kondensat som er aktuelt og oljeforurensning derfor er lite aktuelt i større mengder. Kystverket har derfor ingen kommentarer til høringen.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Miljøverndepartementet (MD)

Uttalelse:

Utredning av annet utbyggingskonsept som muliggjør elektrifisering fra land

Miljøverndepartementet mener det er uheldig at det ikke er redegjort for et annet konsept som lar seg kombinere med en løsning med kraft fra land. Miljøverndepartementet mener det generelt bør legges til rette slik at senere løsning med kraft fra land kan gjennomføres hvis forholdene ellers ligger til rette for det.

Operatørens svar:

Statoil vil anvende kraft fra land der dette gir den beste løsningen totalt sett. Elektrifisering er utredet gjennom omfattende studier og er basert på gjeldende myndighetskrav. Det ble tidlig klart og avdekket gjennom studiene at elektrifisering fra land hadde åpenbart manglende økonomisk lønnsomhet i forhold til miljøgevinst. Hovedårsaker til den høye tiltakskostnaden er lang avstand fra land, stort havdyp og lavt kraftbehov. Plattformen vil imidlertid ha plass og vektreserver til prosessering av tilleggsreserver. Dette kan prioriteres brukt til fremtidig elektrifisering fra land, men vil da kunne gå på bekostning av plattformens evne til prosessering av tilleggsreserver.

Nordland fylkeskommune

Uttalelse:

Utredning av Aasta Hansteen som feltsenter

Fylkestinget i Nordland mener at konsekvensutredningen i større grad må redegjøre for de miljømessige og samfunnsmessige konsekvensene ved etablering av et nytt feltsenter på Aasta Hansteen. Dersom dette ikke gjøres vil de løsningene som velges for eventuelle nye felt i området i for stor grad bestemmes av utbyggingsløsningen for Aasta Hansteen-feltet. Om en slik områdevurdering ikke gjøres vil eventuelle nye utbygginger ikke kunne gjøres ut i fra helhetsvurderinger, men være prisgitt løsningen for Aasta Hansteen feltet uten at dette på forhånd har vært underlagt en åpen prosess.

Operatørens svar:

Aasta Hansteen prosjektet har gjennom fleksible infrastrukturløsninger lagt til rette for mulige nye feltinnfasinger. Siden det er usikkerhet rundt muligheten for videreutvikling, behandler denne konsekvensvurderingen utbyggingsløsningen som er til

beslutning nå. Imidlertid vil framtidige utbygginger i området få egne konsekvensutredninger når løsningene for disse er definert.

Uttalelse:

Høy tiltakskostnad er ikke alene god nok grunn til ikke å velge elektrifisering

Fylkestinget i Nordland presiserer at det i høringsuttalelsen til programmet for konsekvensutredning ble vektlagt at elektrifisering av feltet skulle utredes som alternativ. Dette vil kunne medføre lavere klimagassutslipp. Fylkestinget i Nordland mener der er uhensiktsmessig å anse alene høye tiltakskostnader som tilstrekkelig grunnlag for å fravelge elektrifisering.

Operatørens svar:

Synspunktet er notert. Statoil vurderer, som påkrevd av myndighetene, elektrifisering for alle nye utbygginger og større endringer av virksomhet på norsk sokkel. Kraft fra land vil anvendes der dette gir den beste løsningen totalt sett. Svært ofte er det høye kostnader som gjør at det ikke er forsvarlig å gå for elektrifiseringsløsninger.

Uttalelse:

Naturmangfoldloven

Fylkestinget i Nordland påpeker at en vurdering av utbyggingen opp mot naturmangfoldlovens prinsipper ikke nevnes eksplisitt i konsekvensutredningen. Fylkestinget i Nordland oppfordrer til at dette gjøres.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert. I henhold til naturmangfoldloven skal beslutninger om utbygging baseres på kunnskap om naturmangfoldet og hvordan et planlagt tiltak påvirker dette. Det skal gjøres en vurdering av den samlede belastningen som naturmangfoldet blir, eller vil bli, utsatt for. Videre skal det legges vekt på miljøforsvarlige driftsmetoder, teknikker og lokalisering (kapittel 4-10 i KU). Disse prinsippene er etter operatørens oppfatning lagt til grunn selv om de ikke nevnes eksplisitt i konsekvensutredningen.

Uttalelse:

Nye havbunnskart

Nye havbunnskart for Nordland VI, basert på MAREANOs kartlegging i 2011-2012, har blitt

publisert i september 2012. Fylkestinget i Nordland ber om at disse også legges til grunn for konsekvensutredningen.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert. Statoil tilstreber generelt å legge nyeste informasjon til grunn i konsekvensutredninger. I dette tilfellet var den aktuelle informasjonen ikke publisert på det tidspunktet konsekvensutredningen ble sendt på høring.

Uttalelse:

Lager og verksted for undervannsutstyr i Sandnessjøen

Planen for utbygging og drift må i større grad vektlegge hvordan valg av subsealøsning i tilknytning til Aasta Hansteen vil kunne legge til rette for etablering av en fullverdig subseabase på Helgeland. Statoil har vedtatt å etablere lager og verksted for subsea i Sandnessjøen, disse funksjonene skal også utredes i konsekvensutredningen.

Operatørens svar:

Beslutningen om etableringen av lager og verksted for undervannsutstyr i Sandnessjøen omfattes ikke av den feltspesifikke konsekvensutredningen for Aasta Hansteen. Grunnen til dette er at denne etableringen ikke er feltspesifikk, men er tenkt å betjene et større område. Statoil vil videreutvikle den vedtatte lager- og verkstedfunksjonen for undervannsutstyr på bakgrunn av aktivitetsbehov. Planen for første utbyggingsfase vil bli utarbeidet i løpet av 2013.

Uttalelse:

Etablering av driftstøtteenhet i Sandnessjøen

Konsekvensutredningen må ta stilling til etablering av en driftstøtteenhet i Sandnessjøen. Med etablering av en driftstøtteenhet som også har innkjøpsfunksjoner og engineering i Sandnessjøen, vil en bygge videre på den positive utviklingen Sandnessjøen og Helgelandsregionen har hatt som petroleumsprovins de siste årene. En vil da kunne benytte seg av det miljøet og den infrastrukturen som allerede er bygget opp der, og styrke og videreutvikle det.

Operatørens svar:

Driftsorganisasjonen for Aasta Hansteen er besluttet lokalisert i Harstad. Samtidig er det besluttet å for-

syne Aasta Hansteen ut fra Sandnessjøen. Etter at KU ble sendt på høring, har Statoil i tillegg besluttet å lokalisere basefunksjoner for lagring og vedlikehold av undervannsutstyr til Sandnessjøen. Forsyningsbasen og basen for undervannsutstyr vil være viktige driftstøtteenheter for Aasta Hansteen. Endelig utforming og organisering av tjenestene til forsyningsbasen og lager og verksted for undervannsutstyr, vil bli vurdert av Statoil Drift Nord sammen med basestøttefunksjoner i Statoil.

Uttalelse:

Utforming av kontrakter slik at lokalt og regionalt etablerte bedrifter kan gi tilbud

Fylkestinget i Nordland mener at det er viktig å dele opp vedlikeholds- og modifikasjonskontraktene slik at det blir mulig for lokalt og regionalt etablerte bedrifter å gi tilbud.

Operatørens svar:

I store prosjekter setter Statoil ut sine kontrakter til hovedleverandører. Aasta Hansteen-prosjektet har som ambisjon i størst mulig grad å legge til rette for lokale leveranser. Dette vil i stor grad dreie seg om underleveranser til hovedleverandører. Dette vil gi mindre og lokale leverandører mulighet for å konkurrere om leveranser til Aasta Hansteen. For å stimulere til dette har Statoil i regi av Petro Arctic gjennomført flere leverandørmøter hvor lokale leverandører har blitt gitt mulighet til å knytte kontakt med hovedleverandørene.

Uttalelse:

Lokalisering av vedlikeholds- og modifikasjonskontraktør (V&M)

Krav om lokal tilstedeværelse for engineering må ikke begrenses til nærhet til den sentrale driftsorganisasjonen. Fylkestinget i Nordland forutsetter at lokal tilstedeværelse betyr nærhet til sentrale funksjoner på Helgeland.

Operatørens svar:

Valg av V&M-leverandør for et felt i drift gjøres etter en anbudsprosess basert på konkurranse. For Statoils anskaffelsesprosess innen V&M, vil det som hovedregel være et krav at leverandørens prosjektledelse og minst 70 pst. av studie/prosjekteringsaktiviteter lokaliseres med maksimum 45 minutter oppmøtetid fra lokalt driftskontor. Dette har sin begrunnelse i at V&M kontraktør også har et beredskapsformål. Eventuelle underleveranser til V&M kon-

trakten baserer seg på prinsippet om fri konkurranse.

Uttalelse:

Bidrag fra Aasta Hansteen til utvikling av petroleumsrettede engineeringmiljø i Nordland.

Det bør utredes hvordan Aasta Hansteen kan bidra til å utvikle petroleumsrettede engineeringmiljø både på Helgeland og i andre regioner i fylket.

Operatørens svar:

For å stimulere til dette har Statoil i regi av Petro Arctic gjennomført flere leverandørmøter hvor lokale leverandører har blitt gitt mulighet til å knytte kontakt med hovedleverandørene.

Uttalelse:

Utviklingsplan for lokalt og regionalt næringsliv/ FoU

Fylkestinget i Nordland mener at det bør lages en utviklingsplan for lokalt og regionalt næringsliv som viser hvordan operatører og hovedkontraktører kan bidra til lokale og regionale ringvirkninger. Herunder bør det lages beskrivelser tilpasset lokalt og regionalt næringsliv av anbudsprosesser og hvordan det skal legges til rette for deltagelse av lokalt og regionalt næringsliv. Det bør også lages en plan for samarbeid med lokal og regional FoU-sektor.

Operatørens svar:

Operatør er opptatt av å skape lokale og regionale ringvirkninger. Dette er nærmere beskrevet i konsekvensutredningens kapittel 11.5. Her inngår blant annet samarbeid med lokale myndigheter for utvikling av næringsliv og FoU. For å styrke lokalt og regionalt næringsliv samt FoU, er Statoil delaktig i leverandørutviklingsprogrammet for Nord-Norge (LUNN) i tillegg til å delta på eiersiden i flere kunnskapsparker og inkubatorer i Nord. I tillegg har Aasta Hansteen prosjektet i regi av Petro Arctic gjennomført flere leverandørmøter hvor lokale leverandører har blitt gitt mulighet til å knytte kontakt med hovedleverandørene.

Uttalelse:

Fraktfrie leveranser til og fra basebyene

For å øke de lokale og regionale ringvirkningene må alle kontrakter prises med leveranse i

Sandnessjøen eller Brønnøysund. Eventuell frakt til og fra disse basebyene må være en kostnad som ikke kan belastes lisensen direkte, men være en del av anbudet.

Operatørens svar:

Utforming av kontrakter i Statoil utvikles av selskaps anskaffelsesmiljø og må være i henhold til EUs krav om fri konkurranse. Aasta Hansteen prosjektet har som ambisjon i størst mulig grad å legge til rette for lokale leveranser. Som en del av anskaffelsesprosessen vil derfor insentiver for å fremme lokale leveranser innenfor regelverks rammer, bli vurdert.

Uttalelse:

Styrking av beredskap

Fylkestinget i Nordland mener at konsekvensutredningen må utrede beredskap på en grundigere måte enn hva som så langt er gjort. Fylkestinget peker på at Nordland fylkeskommune arbeider med å bygge opp et nasjonalt senter for oljevern i fylket og at det må derfor utredes hvordan Aasta Hansteen kan bidra til å øke kompetansen og beredskapen i fylket sett i forhold til de utfordringene kyststrekningen av Nordland stiller til oljevernberedskap. Den flytende produksjonsplattformen er designet til å kunne ta i mot andre felt enn Aasta Hansteen, det er derfor behov for en mer helhetlig gjennomgang også av framtidige beredskapsbehovene i området basert på plattformens kapasitet og levetid.

Operatørens svar:

Aasta Hansteen-prosjektet har gjennomført en egen beredskapsanalyse som oppsummeres i konsekvensutredningenes kapittel 9. De valgte løsningene for beredskap vil inngå i områdeberedskapssystemet som i dag ivaretar installasjonene på Haltenbanken og Norne. Informasjon fra den kontinuerlige radarovervåkingen av havområdene rundt Aasta Hansteen vil overføres til Statoils maritime overvåkings-senter i Bergen. For å styrke systemet tilføres et ekstra beredskapsfartøy lokalisert i nordlig sektor og et ekstra SAR helikopter lokalisert i Brønnøysund. Løsningen vil robustgjøre den totale områdeberedskapen samtidig som Aasta Hansteen får en god løsning. Beredskapsløsningen skal videreutvikles i samarbeid med NOFO, Kystverket, kommunal beredskap og andre relevante aktører.

Nord-Trøndelag fylkeskommune

Uttalelse:

Utredning av Aasta Hansteen som nytt feltsenter

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag mener konsekvensutredningen i større grad må redegjøre for de miljømessige og samfunnmessige konsekvensene for hele Norskehavsregionen ved etablering av et nytt feltsenter på Aasta Hansteen. Dersom dette ikke gjøres vil de løsninger som velges for eventuelle nye felt i området, bestemmes av utbyggingsløsningen for Aasta Hansteen-feltet. Nye utbygginger vil ikke kunne gjøres ut i fra helhetsvurderinger, men være gitt løsningen for Aasta Hansteen-feltet.

Operatørens svar:

Aasta Hansteen prosjektet har gjennom fleksible infrastrukturløsninger lagt til rette for mulige nye feltinnfasinger. Siden det er usikkerhet rundt muligheten for videreutvikling, behandler denne konsekvensvurderingen utbyggingsløsningen som er til beslutning nå. Imidlertid vil framtidige utbygginger i området få egne konsekvensutredninger når løsningene for disse er definert.

Uttalelse:

Høy tiltakskostnad er ikke tilstrekkelig for å fra-velge elektrifisering

Det er uhenksommessig å anse kun høye tiltakskostnader som tilstrekkelig grunnlag for å fra-velge elektrifisering. Sentrale myndigheter bør vurdere om det skal igangsettes studier for kvalifisering av et kabelsystem for Aasta Hansteen, selv om dette vil kunne kreve betydelige utviklingskostnader og ta noe tid.

Operatørens svar:

Synspunktet er notert. Statoil vurderer, som påkrevd av myndighetene, elektrifisering for alle nye utbygginger og større endringer av virksomhet på norsk sokkel. Kraft fra land vil anvendes der dette gir den beste løsningen totalt sett. Svært ofte er det høye kostnader som gjør at det ikke er forsvarlig å gå for elektrifiseringsløsninger.

Uttalelse:

Etablering av utbyggings- og driftsstøttekontaktenhet i Stjørdal

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag mener Stjørdal ville gitt vel så stor verdiskaping som Harstad og

bemerket at Stjørdal er ikke utredet i konsekvensutredningen. Fylkesrådet mener Statoil, må etablere en utbyggings- og driftsstøttekontaktenhet ved Statoil operative senter på Tangen i Stjørdal, slik at den petroleumsrettede industrien i Trøndelag kan få styrket sin kontaktflate mot ledelsen av prosjektet og de sentrale innkjøpsfunksjonene i driftsstøtteenheten som vil sitte i Harstad. Gjennom etablering av en utbyggings- og driftsstøttekontaktenhet i Stjørdal, vil man bygge videre på den positive utviklingen Trøndelag har hatt som petroleumsprovinns de siste årene. Man vil dra nytte av det miljøet og den infrastrukturen som allerede er bygget opp her, og styrke og videreutvikle det i et nært samspill med næringslivet i de nordligste fylkene.

Operatørens svar:

Både Stjørdal som mulig lokasjon for driftsorganisasjon og Kristiansund som lokasjon for forsyning og personelltransport har blitt utredet i en egen lokaliseringsstudie for Aasta Hansteen vedlagt KU. Imidlertid ble andre lokasjoner funnet mer egnet for disse oppgavene. Den utløsende begrunnelse i valgprosessen var kost/nytte effekt. Statoils totale driftskonsept på norsk sokkel bygger for øvrig på samarbeid mellom resultatområdene. Flere felles støttefunksjoner er samlet i Stjørdal og vil følgelig måtte betjene felter i øvrige resultatområder.

Uttalelse:

Utforming av kontrakter slik at lokalt og regionalt etablerte bedrifter kan gi tilbud

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag bemerker at det er viktig å dele opp kontraktene slik at det blir mulig for lokalt og regionalt etablerte bedrifter å gi tilbud.

Operatørens svar:

I store prosjekter setter Statoil ut sine kontrakter til hovedleverandører. Aasta Hansteen-prosjektet har som ambisjon i størst mulig grad å legge til rette for lokale leveranser. Dette vil i stor grad dreie seg om underleveranser til hovedleverandører. Dette vil gi mindre og lokale leverandører mulighet for å konkurrere om leveranser til Aasta Hansteen. For å stimulere til dette har Statoil i regi av Petro Arctic gjennomført flere leverandørmøter hvor lokale leverandører har blitt gitt mulighet til å knytte kontakt med hovedleverandørene.

Uttalelse:

Bidrag fra Aasta Hansteen til utvikling av det petroleumsrettede miljø i Trøndelag

Det bør utredes hvordan Aasta Hansteen kan bidra til å utvikle petroleumsrettede miljøer i Trøndelag videre.

Operatørens svar:

En slik utredning er ikke en del av mandatet for Aasta Hansteen-prosjektet. Utbygger er opptatt av å skape ringvirkninger nasjonalt, regionalt og lokalt. Dette er nærmere beskrevet i konsekvensutredningens kapittel 11. Regionalt næringsliv er for Aasta Hansteen definert som næringsliv i Nordland og Troms. Trøndelag er ikke vurdert eksplisitt, men er inkludert som del av nasjonalt næringsliv. Se for øvrig svar på punkt 4 ovenfor.

Uttalelse:

Utviklingsplan for lokalt og regionalt næringsliv

Det bør lages en utviklingsplan for lokalt og regionalt næringsliv som viser hvordan operatøren og hovedkontraktører kan bidra til lokale og regionale ringvirkninger i fylket. Herunder bør det lages beskrivelser tilpasset lokalt og regionalt næringsliv av anbudsprosesser og hvordan det skal legges til rette for deltagelse av lokalt og regionalt næringsliv. Det vil være viktig at Statoil initierer tiltak for potensielle leverandørbedrifter i Nord-Trøndelag fylke med sikte på å øke deres kvalifikasjoner for leveranser til utbyggingsprosjektet samt til drifts- og modifikasjonsleveranser. Dette bør skje i et nært samarbeid med næringslivet og regionale/lokale myndigheter.

Operatørens svar:

Operatør er opptatt av å skape lokale og regionale ringvirkninger. Dette er nærmere beskrevet i konsekvensutredningens kapittel 11.5. Her inngår blant annet samarbeid med lokale myndigheter for utvikling av næringsliv og FoU. For å styrke lokalt og regionalt næringsliv samt FoU, er Statoil delaktig i leverandørutviklingsprogrammet for Nord-Norge (LUNN) i tillegg til å delta på eiersiden i flere kunnskapspark og inkubatorer i Nord.

I tillegg har Aasta Hansteen prosjektet i regi av Petro Arctic gjennomført flere leverandørmøter hvor lokale leverandører har blitt gitt mulighet til å knytte kontakt med hovedleverandørene.

Uttalelse:

Styrking av beredskap

Beredskap må ivaretas på en grundig måte slik at Aasta Hansteen kan bidra til å øke kompetansen og beredskapen sett i forhold til de utfordringene kyststrekningen fra Nordland til Møre stiller til oljevernberedskap. Den flytende produksjonsplattformen er designet til å kunne ta i mot andre felt enn Aasta Hansteen, det er derfor behov for en mer helhetlig gjennomgang også av framtidige beredskapsbehov i området basert på plattformens kapasitet og levetid.

Operatørens svar:

Aasta Hansteen prosjektet har gjennomført en egen beredskapsanalyse som oppsummeres i konsekvensutredningenes kapittel 9. De valgte løsningene for beredskap vil inngå i områdeberedskapssystemet som i dag ivaretar installasjonene på Haltenbanken og Norne. For å styrke systemet tilføres et ekstra beredskapsfartøy lokalisert i nordlig sektor og et ekstra SAR-helikopter lokalisert i Brønnøysund. Løsningen vil robustgjøre den totale områdeberedskapen samtidig som Aasta Hansteen får en god løsning. Beredskapsløsningen skal videreutvikles i samarbeid med NOFO, Kystverket, kommunal beredskap og andre relevante aktører.

Norges vassdrags- og energidirektorat

Uttalelse:

Norges vassdrags- og energidirektorat har ingen merknader til konsekvensutredningen.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Oljedirektoratet

Uttalelse:

Oljedirektoratet har ingen merknader til konsekvensutredningen.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Olje- og gassnettverk Helgeland (OGH)

Uttalelse:

En høyere andel av driftsorganisasjons oppgaver bør løses i Harstad

Driftsorganisasjonen bør ha en større lokal andel (ca. 90 pst.).

Operatørens svar:

Kapittel 11 i KU oppsummerer en egen studie av samfunnsmessige konsekvenser. Når studiet antyder fordelingen av aktiviteter mellom den lokale driftsorganisasjonen i Harstad og øvrige enheter i selskapet, baseres dette på grove estimater. Operatør ønsker å presisere at all normal drift og vedlikeholdssaktivitet vil støttes fra den lokale driftsorganisasjonen. Denne modellen er lik for alle driftsenhetene i selskapet. Imidlertid er det funnet hensiktsmessig å løse oppgaver med høy kompleksitet og lav frekvens i felles støtteenheter for alle felt i drift. Behovet for tilført støtte fra øvrige deler av selskapet og industrien forøvrig varierer over feltets levetid, noe som gjør det vanskelig å estimere disse bidragene med stor nøyaktighet.

Uttalelse:

Lokal driftsenhet på Helgeland

Driftsorganisasjonen bør ha en lokal enhet (ca. 10 pst. av organisasjonen) som gir lokal verdiskapning på Helgeland.

Operatørens svar:

Driftsorganisasjonen for Aasta Hansteen er besluttet lokalisert i Harstad. Samtidig er det besluttet å forsyne Aasta Hansteen ut fra Sandnessjøen. Etter at KU ble sendt på høring, har Statoil i tillegg besluttet å lokalisere basefunksjoner for lagring og vedlikehold av undervannsutstyr til Sandnessjøen. Forsyningsbasen og basen for undervannsutstyr vil være viktige driftstøtteenheter for Aasta Hansteen. Endelig utforming og organisering av tjenestene til forsyningsbasen og lager og verksted for undervannsutstyr, vil bli vurdert av Statoil Drift Nord sammen med basestøttefunksjoner i Statoil.

Petro Arctic

Uttalelse:

Beskrivelse av SAR helikopter

Petro Arctic skriver at konsekvensutredningen ikke berører stasjonering av SAR-helikopter på basen i Brønnøysund og mener Statoil bør gjennomgå dette nærmere.

Operatørens svar:

For å styrke den felles beredskapsordningen i området har Statoil besluttet å plassere et SAR-helikopter i Brønnøysund. Oppgaven med å tilrettelegge denne tjenesten er lagt til kommende fase i prosjektet.

Uttalelse:

Plassering av innkjøpsfunksjon på Helgeland og i Hammerfest

Petro Arctic påpeker at Statoil i 2008 besluttet å plassere en innkjøper i Harstad og anser det som viktig at Statoil nå plasserer innkjøpsfunksjon også på Helgeland og i Hammerfest.

Operatørens svar:

Statoil har allerede innkjøpsfunksjoner lokalisert i Hammerfest og Harstad. Styrking av innkjøpsorganisasjon vurderes alltid etter behov. For å få full effekt av tjenesten er det normale at personellet samlokaliseres med øvrige tjenester i Statoil. Endelig utforming og organisering av tjenestene til forsyningsbasen og lager og verksted for undervannsutstyr, vil bli vurdert av ledelsen for basestøttefunksjoner i Statoil i samarbeid med Drift Nord.

Uttalelse:

Likebehandling av regionene mhp vedlikeholds- og modifikasjonsleveranse (V&M)

For å sikre lokal tilstedeværelse i kontrakter mener Petro Arctic at det er viktig at Statoil møter dette med egen organisering som også kan bidra til å redusere avvik og responstid. Petro Arctic mener det vil være svært formålstjenlig og viktig for å oppnå de gode estimerte effekter i forhold til regionale leveranser at en slik enhet blir et element i å tilrettelegge for at Statoils V&M-strategi mhp portefølje og lokasjoner likebehandler regionene. Denne strategien påla at arbeid utføres i nærhet av Statoil lokasjoner i Stavanger, Kårstø, Bergen, Stjørdal, Kristiansund, Harstad og Hammerfest. Nå må også Sandnessjøen kunne inkluderes.

Operatørens svar:

Valg av V&M-leverandør for et felt i drift gjøres etter en anbudsprosess basert på konkurranse. For Statoils anskaffelsesprosess innen V&M, vil det som hovedregel være et krav at leverandørens prosjekt-

ledelse og minst 70 pst. av studie/prosjekteringsaktiviteter lokaliseres med maksimum 45 minutter oppmøtetid fra lokalt driftskontor. Dette har sin begrunnelse i at V&M-kontraktør også har et beredskapsformål. Eventuelle underleveranser til V&M kontrakten baserer seg på prinsippet om fri konkurranse.

Uttalelse:

Regionale virkninger av baseetablering

Petro Arctic trekker fram at Statoil har en praksis hvor offshorepersonell med fagansvar har landtjeneste hvert 4. år. Petro Arctic mener muligheten for å utføre tjeneste ved en kontorenhet ved basen i tillegg til Aasta Hansteen driftsorganisasjon vil kunne øke fleksibiliteten og effektiviteten til feltets operasjonsgruppe.

En slik, meget begrenset enhet i personell som funksjonsvis er antydnet her (8-9 stk.), er en lignende enhet som eksisterer ved Statoils øvrige forsyningsbaser lenger sør i landet, vil meget treffsikkert møte regionens nåværende næringsprofil og leveransepotensial.

Petro Arctic er svært opptatt av at det skapes effekt av de seneste års ressursallokering og strategisk satsing hos leverandørindustrien – særlig mot vedlikehold. Satsingene er gjort i lys av foreliggende signaler og skapte forventninger. En slik enhet vil kunne gi et meget verdifullt bidrag til å oppnå andelen av de regionale leveransene som konkret angis i konsekvensutredningen for Aasta Hansteen, bidra til å utvikle andelen av de regionale leveransene for Norne og for den nordlige landsdels generelle deltagelse i olje- og gassvirksomheten.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert. Endelig utforming og organisering av tjenestene til forsyningsbasen og lager og verksted for undervannsutstyr, vil bli vurdert av Statoil Drift Nord sammen med basestøttefunksjoner i Statoil.

Uttalelse:

En høyere andel av driftsorganisasjons oppgaver bør løses i Harstad

Aasta Hansteen driftsorganisasjon støttet av selskapets områdeledelse i Harstad må ha en større andel av verdiskapningen til driftsorganisasjonen.

Operatørens svar:

Kapittel 11 i KU oppsummerer en egen studie av samfunnsmessige konsekvenser. Når studiet antyder fordelingen av aktiviteter mellom den lokale driftsorganisasjonen i Harstad og øvrige enheter i selskapet, baseres dette på grove estimater. Operatør ønsker å presisere at all normal drift og vedlikeholdsaktivitet vil støttes fra den lokale driftsorganisasjonen. Denne modellen er lik for alle driftsenhetene i selskapet. Imidlertid er det funnet hensiktsmessig å løse oppgaver med høy kompleksitet og lav frekvens i felles støtteenheter for alle felt i drift. Behovet for tilført støtte fra øvrige deler av selskapet og industrien forøvrig varierer over feltets levetid, noe som gjør det vanskelig å estimere disse bidragene med stor nøyaktighet.

Uttalelse:

Lokal driftsenhet på Helgeland

Statoil må tilpasse en mindre andel som lokal verdiskapning på Helgeland. Dette vil gi økt realisme i konsekvensutredningens estimat for regionale ringvirkninger på 3,2 pst. av utbygging og 28 pst. av drift, økt realisme i estimat for regionale sysselsettingsvirkninger samt medføre bedret funksjonalitet og kostnadseffektivitet.

Operatørens svar:

Driftsorganisasjonen for Aasta Hansteen er besluttet lokalisert i Harstad. Samtidig er det besluttet å forsyne Aasta Hansteen ut fra Sandnessjøen. Etter at KU ble sendt på høring, har Statoil i tillegg besluttet å lokalisere basefunksjoner for lagring og vedlikehold av undervannsutstyr til Sandnessjøen. Forsyningsbasen og basen for undervannsutstyr vil være viktige driftstøtteenheter for Aasta Hansteen. Endelig utforming og organisering av tjenestene til forsyningsbasen og lager og verksted for undervannsutstyr, vil bli vurdert av Statoil Drift Nord sammen med basestøttefunksjoner i Statoil.

Petroleumstilsynet

Uttalelse:

Petroleumstilsynet har ingen merknader til konsekvensutredningen. Se svar fra Arbeidsdepartementet.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Riksantikvaren

Uttalelse:

Kulturminner

Riksantikvaren understreker at en tilfredsstillende kartlegging av eventuelle skipsfunn i forbindelse med leting og utvinning av olje og gass forutsetter gode rutiner for rapportering mellom kulturminneforvaltningen og oljeindustrien. Det er mest hensiktsmessig at tiltakshaver samkjører eventuelle surveys med kulturminneforvaltningen, slik at man unngår å måtte kjøre doble slike. Jo tidligere kulturminneforvaltningen kobles inn i dette arbeidet, jo tidligere vil konflikter med eventuelle kulturminner under vann oppdages og unngås. Kostnadmessig er dette også i aller høyeste grad den beste løsningen.

Riksantikvaren skriver videre at før det gjøres tiltak på havbunnen, i form av infrastruktur, rørledninger og kabler, samt andre inngrep som for eksempel mudring, graving, spyling eller masse-dumping, skal forholdet til kulturminner klareres. Det er hensiktsmessig så tidlig som mulig å kontakte kulturminneforvaltningen for å klarlegge om tiltaket vil komme i kontakt med kulturminner under vann.

Riksantikvaren ønsker at grunnlagsdata og resultater forelegges kulturminneforvaltningen for avklaring i forbindelse med både generell- og detaljkartlegging av utbyggingslokaliteten og kabeltraseen. Dette bør gjøres enten det foreligger mistanke om funn av skipsvrak eller ikke. For mest mulig effektiv avklaring kan det være aktuelt å samkjøre kartlegging av områdene med kulturminneforvaltningen, slik at eventuelle krav til kartleggingen kan innarbeides så tidlig som mulig.

Riksantikvaren gjør oppmerksom på at finner av skipsfunn m.m. plikter å melde disse til vedkommende myndighet jf. Kulturminnelovens § 14 tredje ledd.

Operatørens svar:

Statoil vil gjennomføre flere og mer detaljerte undervannskartlegginger i forhold til rørlednings- og kabeltraseer og oppankingsområder ved produksjonsplattform fram til produksjonsstart. Resultater som indikerer kulturminner, og eventuelt underlagsdata i det omfang kulturminneforvaltningen ønsker, vil bli forelagt Riksantikvaren for vurdering. Statoil vil etter produksjonsstart (planlagt 3. kvartal 2017) oversende et notat med oppsummering av undersøkelser og eventuelle funn.

Statens strålevern

Uttalelse:

Generelt

Statens stråleverns generelle inntrykk er at konsekvensutredningen i hovedsak inneholder de elementer som de venter skal bli behandlet i en konsekvensutredning.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Uttalelse:

Nødvendige tillatelser

Statens strålevern viser til kapittel 2.8 i konsekvensutredningen og minner om at det også må søkes om tillatelse til utslipp av radioaktive stoffer fra Aasta Hansteen installasjonen før feltet settes i produksjon.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert. Operatøren forventer ikke at utslipp av radioaktive stoffer blir en aktuell problemstilling.

Uttalelse:

Produsert sand

Strålevernet viser videre til kapittel 6.3.3 om håndtering av produsert sand og minner om at dersom den produserte sanden også inneholder radioaktive komponenter i et slikt omgang at den samlede spesifikke aktiviteten er over 1 Bq/g, må Statoil ha utslippstillatelse til disse utslippene, og dersom sanden tas til land må den håndteres som radioaktivt avfall.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert. Produsert sand og eventuelle radioaktive komponenter vil behandles iht. Statoils prosedyrer for håndtering av slikt avfall og iht. gjeldende norsk regelverk.

Sør-Helgeland regionråd

Uttalelse:

Sør-Helgeland regionråd støtter opp om høringsuttalelsen fra Olje- og gassnettverk Helgeland / (OGH) og krever at helikopterbasen i Brønnøysund må videreutvikles og styrkes med bl.a. SAR-

helikopter for Aasta Hansteen og øvrige felt i Norskehavet utenfor Nordland.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert. Det vises til svar til OGHs uttalelser. Når det gjelder ekstra SAR-helikopteret i områdeberedskapen, er dette besluttet lokalisert i Brønnøysund.

Sør-Trøndelag fylkeskommune

Uttalelse:

Generelt

Fylkesutvalget i Sør-Trøndelag mener at konsekvensutredningen dekker vesentlige sider ved de miljømessige konsekvensene ved utbygging av Aasta Hansteen.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Uttalelse:

Utredning av Aasta Hansteen som nytt feltcenter

Utbyggingen vil kunne få stor betydning for eventuelle framtidige utbygginger i nordlige deler av Norskehavet og infrastrukturen i Norskehavet. Det er en mangel ved utredningen at man ikke har foretatt en mer helhetlig konsekvensutredning hvor en også ser på konsekvensene for nye utbygginger basert på felt i nærområdet og fremtidige CO₂-løsninger.

Operatørens svar:

Konsekvensutredningen for Aasta Hansteen er en feltspesifikk konsekvensutredning. Nye felt i Norskehavet vil imidlertid dekkes av egne konsekvensutredninger.

Det ligger utenfor Aasta Hansteen-prosjektets ansvarsområde og mandat å vurdere CO₂-løsninger for eventuelt fremtidige behov. Det bemerkes imidlertid at det finnes ulike løsninger for håndtering av CO₂-rik gass avhengig av gassrater, CO₂-konsentrasjon, lokasjon av gasskilden etc. slik at denne type vurderinger først bør gjennomføres når det foreligger mer faktisk informasjon.

Uttalelse:

Vurdering av Tjeldbergoddens plass

I de vurderinger som er gjort, mangler fortsatt vurderinger av Tjeldbergoddens plass i dette bil-

det. Dette vil kunne slå negativt ut for bla Tjeldbergodden, men også fremtidige muligheter for verdiskaping av olje og gassressursene på land i vår landsdel.

Operatørens svar:

Tjeldbergodden/ Haltenpipe er integrert med Åsgard transport som har vært vurdert som et alternativ til NSGI for eksport løsning av gass fra Aasta Hansteen. Vurderingen av Åsgard transport som alternativ er referert til i KU kapittel 3.13. Haltenpipe har alene for liten kapasitet for Aasta Hansteen, og Åsgard transport har ikke tilgjengelighet for Aasta Hansteen før etter 2020 (NSGI KU kap. 3.2). Det refereres for øvrig til Polared KU som har utredet fellesløsninger for gasstransport.

Uttalelse:

Etablering av utbyggings- og driftstøttekontaktenhet i Stjørdal

Statoil som operatør, må etablere en utbyggings- og driftstøttekontaktenhet ved Statoil operative senter på Tangen i Stjørdal, slik at den petroleumsrettede industrien i Trøndelag kan få styrket sin kontaktflate mot ledelsen av prosjektet og de sentrale innkjøpsfunksjonene i driftstøtteenheten.

Operatørens svar:

Operatør noterer seg Sør-Trøndelag fylkeskommunes synspunkt. Beslutning om å etablere en utbyggings- og driftstøttekontaktenhet ved Statoils kontorsted på Stjørdal er ikke en del av mandatet for denne feltspesifikke konsekvensutredningen.

Uttalelse:

Fremtidig elektrifisering

For å bedre mulighetene for elektrifisering fra land bør Olje- og energidepartementet sørge for at det blir igangsatt et utviklingsprosjekt for kabel-løsninger til felt som bygges ut med flyter og på store havdyp.

Operatørens svar:

Synspunktet er notert. Kommentaren er rettet til OED.

Uttalelse:

Styrking av beredskap

Beredskapsarbeidet må ivaretas på en grundig måte slik at Aasta Hansteen kan bidra til å øke kompetansen og beredskapen sett i forhold til de utfordringene kyststrekningen fra Nordland til Møre stiller til oljevernberedskap.

Operatørens svar:

Aasta Hansteen-prosjektet har gjennomført en egen beredskapsanalyse som oppsummeres i konsekvensutredningenes kapittel 9. De valgte løsningene for beredskap vil inngå i områdeberedskapssystemet som i dag ivaretar installasjonene på Haltenbanken og Norne. For å styrke systemet tilføres et ekstra beredskapsfartøy lokalisert i nordlig sektor og et ekstra SAR-helikopter lokalisert i Brønnøysund. Løsningen vil robustgjøre den totale områdeberedskapen samtidig som Aasta Hansteen får en god løsning. Beredskapsløsningen skal videreutvikles i samarbeid med NOFO, Kystverket, kommunal beredskap og andre relevante aktører.

Uttalelse:

Konsekvensutredningsprosess

Fylkesutvalget vil igjen be om at konsekvensutredningsprogrammer og konsekvensutredninger i fremtiden sendes ut til høring fra departementet og ikke fra en part i saken.

Operatørens svar:

Det vises til forskrift til lov om Petroleumsvirksomhet § 22 og § 22a som fastsetter at det er rettighets-haver som skal sende konsekvensutredningsprogram og konsekvensutredning på høring.

Troms fylkeskommune

Uttalelse:

Videreføring av kontraktstrategien for vedlikehold og modifikasjon (V&M) på Norneskipet til Aasta Hansteen

Fylkestinget i Troms mener at det er svært viktig at Statoil som operatør viderefører kontraktstrategien de har for vedlikehold og modifikasjon på Norneskipet også for Aasta Hansteen. Dette vil styrke det etablerte miljøet innenfor V&M Engineering i Harstad slik at det oppnår kritisk masse og en lokal klynge.

Operatørens svar:

Operatøren noterer seg synspunktet. Dette vil bli vurdert når kontrakttildeling for vedlikehold og modifikasjon finner sted.

Uttalelse:

Ringvirkninger i Harstad og på Helgeland fra vedlikehold- og modifikasjonsarbeid (V&M) knyttet til Aasta Hansteen

Fylkestinget i Troms mener at det under synliggjøringen av sysselsettingseffekter mangler en refleksjon av effekter V&M-kontrakter med underleveranser gir i sysselsettingseffekter. Dette må synliggjøres både gjennom en økning i Harstad i forhold til V&M Engineering og fra Helgeland i forhold til underleveranser til denne kontrakten.

Operatørens svar:

Regionale og lokale ringvirkninger har blitt utredet i en egen studie og oppsummeres i konsekvensutredningens kapittel 9. Estimaten som fremkommer her er basert på erfaringer fra felt i drift. Før en har trukket erfaringer med anleggets driftsstabilitet er det for tidlig å gi mer nøyaktige anslag.

Uttalelse:

Lokalisering av vedlikeholds- og modifikasjonskontraktør (V&M) og bruk av underleverandører fra Nord-Norge

For leverandør til kontrakt for vedlikehold og modifikasjon må det bli stilt krav om tilstedeværelse i Harstad. Kontraktvinner må legge til rette for bruk av underleverandører fra Nord-Norge.

Operatørens svar:

Valg av V&M-leverandør for et felt i drift gjøres etter en anbudsprosess basert på konkurranse. For Statoils anskaffelsesprosess innen V&M, vil det som hovedregel være et krav at leverandørens prosjektledelse og studie/prosjekteringsaktiviteter lokaliseres med maksimum 45 minutter oppmøtetid fra lokalt driftskontor. Dette har sin begrunnelse i at V&M kontraktør også har et beredskapsformål. Eventuelle underleveranser til V&M-kontrakten baserer seg på prinsippet om fri konkurranse.

Uttalelse:

Innkjøpsfunksjon i Harstad

Fylkestinget ønsker at det etableres fast tilstedeværelse fra strategiske anskaffelser i Statoil i Harstad.

Operatørens svar:

Aasta Hansteen vil benytte Statoils etablerte anskaffelsesstrategi med sentrale anskaffelser i kombinasjon med de lokalt tilstedeværende anskaffelsesfunksjonene i Harstad.

Uttalelse:

Industrikoordinator i Nord-Norge

Fylkestinget ønsker at det blir en videre satsing i Statoil på industrikoordinator for Nord-Norge.

Operatørens svar:

Det er ingen planer om å avvikle eksisterende ordning med industrikoordinator for Nord-Norge.

Uttalelse:

Styrking av beredskap

Fylkestinget vil spesielt fremheve behovet for at beredskapen til en hver tid er dimensjonert til virksomheten som pågår. Det er viktig å få frem hvordan Luva kan bidra til å øke miljøkompetansen og beredskapen i landsdelen.

Operatørens svar:

Aasta Hansteen-(tidl. Luva)prosjektet har gjennomført en egen beredskapsanalyse som oppsummeres i konsekvensutredningens kapittel 9. De valgte løsningene for beredskap vil inngå i områdeberedskapssystemet som i dag ivaretar installasjonene på Haltenbanken og Norne. Informasjon fra den kontinuerlige radarovervåkingen av havområdene rundt Aasta Hansteen vil overføres til Statoils maritime overvåkingssenter i Bergen. For å styrke systemet tilføres et ekstra beredskapsfartøy lokalisert i nordlig sektor og et ekstra SAR-helikopter lokalisert i Brønnøysund. Løsningen vil robustgjøre den totale områdeberedskapen samtidig som Aasta Hansteen får en god løsning. Beredskapsløsningen skal videreutvikles i samarbeid med NOFO, Kystverket, kommunal beredskap og andre relevante aktører.

Uttalelse:

En høyere andel av driftsorganisasjons oppgaver bør løses i Harstad

Fylkestinget ser det som svært viktig at Aasta Hansteens driftsorganisasjon er støttet av en områdeledelse i Harstad – en områdeledelse som innehar alt ansvar for feltet – også funksjonene knyttet til anskaffelser, beredskap, logistikkstyring og all vedlikehold og modifikasjon. Fylkestinget anmoder Statoil å gjennomgå dette på ny etter høringsfasen.

Fylkestinget oppfatter det som lite målrettet og vil ikke godta å legge hele 35 prosent av Aasta Hansteens driftsorganisasjons virksomhet utenfor Nord-Norge. Fylkestinget mener at rundt 90 prosent av driftsorganisasjonens virksomhet må kunne legges til Drift Nord i Harstad.

Operatørens svar:

Kapittel 11 i KU oppsummerer en egen studie av samfunnsmessige konsekvenser. Når studiet antyder fordelingen av aktiviteter mellom den lokale driftsorganisasjonen i Harstad og øvrige enheter i selskapet, baseres dette på grove estimater. Utbygger ønsker å presisere at all normal drift og vedlikeholdsaktivitet vil støttes fra den lokale driftsorganisasjonen. Denne modellen er lik for alle driftsenhetene i selskapet. Imidlertid er det funnet hensiktsmessig å løse oppgaver med høy kompleksitet og lav frekvens i felles støtteenheter for alle felt i drift. Behovet for tilført støtte fra øvrige deler av selskapet og industrien forøvrig varierer over feltets levetid, noe som gjør det vanskelig å estimere disse bidragene med stor nøyaktighet.

Vedlegg 2

Operatørens gjennomgang av høringskommentarene til konsekvensutredningen til rørledningsdelen av Polarledanleggene

Da konsekvensutredningen ble utarbeidet og sendt på høring var navnet på Polared, NSGI

Alstadhaug kommune

Uttalelse:

Lokale og regional samfunnsmessige virkninger må utredes med større detaljeringsgrad. Videre må det gjøres en mulighetsstudie knyttet rørledning, rørbeskyttelse og steinleveranser. Videre må klimagassutslipp inngå som bestemmende faktor for valg av kontraktør.

Operatørens svar:

Vare- og tjenesteleveranser samt sysselsettingsvirkninger er utredet på regionalt og lokalt nivå basert på estimater, jf. kap 8 i KU. Siden plassering av rørbeskyttelse, steinleveranse og/eller mellomlagring ennå ikke er bestemt er det ikke mulig å stedfeste lokale og regionale virkninger. NSGI-prosjektet vil vurdere forskjellige alternativer basert på mottatte kontraktstilbud som for tiden er under evaluering. Det endelige valget vil blant annet være avhengig av hvor den mest optimale plasseringen kan oppnås med hensyn til mottaksfasiliteter for rør, avstand til leggefartøy, samt miljømessige og økonomiske betraktninger.

Uttalelse:

Det må utredes hvordan bruk av ulike kontraktstrukturer vil kunne ha betydning for videre utvikling av de petroleumsrettede miljøene i Nordland og Norskehavsregionen.

Operatørens svar:

Alle anskaffelsesaktiviteter må være i overensstemmelse med EU krav. NSGI-prosjektet vil tilstrebe lokal forankring hvor mulig, og har som ambisjon i størst mulig grad å legge til rette for lokale leveran-

ser (i stor grad som underleveranser til rammeavtaleleverandører). KU inneholder en samfunnsmessig vurdering, herunder vurdering av mulige regionale ringvirkninger. NSGI-prosjektet har nylig inngått samarbeid med Petro Arctic, og arbeider med å utarbeide informasjon som Petro Arctic kan dele med interesserte leverandører.

Arbeidsdepartementet

Uttalelse:

Arbeidsdepartementet har ingen kommentarer.

Operatørens svar:

Kommentar er notert.

Arbeidstilsynet

Uttalelse:

Uten å ha gjennomgått høringsforslaget i detalj antar Arbeidstilsynet at dette faller utenfor vårt myndighetsområde, og velger ikke å avgi hørings-svar.

Operatørens svar:

Kommentar er notert.

Aukra kommune

Uttalelse:

Aukra kommune har fremsendt kopi av kommentarer til «Konsekvensvurdering for utviding av gassprosessanlegget på Nyhamna» (Shell).

Operatørens svar:

Det vises til svar fra Nyhamna-prosjektet, Shell.

Fiskeridirektoratet

Uttalelse:

Supplerende geofysiske, geotekniske og biologiske undersøkelser bør inngå i konsekvensutredningen.

Operatørens svar:

Supplerende geofysiske, geotekniske og biologiske undersøkelser foregår løpende inntil rørledningen er lagt, og evt. etterpå. Fiskeridirektoratet vil bli holdt orientert om resultater fra undersøkelser, som en del av den videre dialog.

Uttalelse:

Det er positivt at det skal benyttes dynamisk posisjonert (DP) rørleggingsfartøy i Bjørnsundet, og ber om at slike fartøy også benyttes ved legging av resten av rørledningen.

Operatørens svar:

Statoil bekrefter at det er besluttet å benytte DP fartøy for legging av hele rørledningen.

Uttalelse:

Forekomsten av frie spenn bør reduseres mest mulig, og bruken av steinfyllinger begrenses til et minimum.

Operatørens svar:

I detaljert designfasen vil steindumping og frie spenn bli ytterligere vurdert og optimalisert.

Uttalelse:

Ber om at rørledningene fjernes ved avvikling av anlegget.

Operatørens svar:

Program for avvikling av anlegget vil bli utviklet under driftsfasen, under hensyn til lovgiving og teknisk kunnskap som er tilgjengelig på det aktuelle tidspunkt, jf. kap 2.9 i KU. Det vises til Stortingsmelding 47 (1999-2000) og behandlingen av denne, samt petroleumsløven for krav til disponering av utrangerte rørledninger.

Uttalelse:

Beskrivelse av fiskeri viser aktivitet for 2011. Da fiskeriene er dynamiske foreslås det å inkludere flere år for å få et bedre inntrykk av aktivitetsmønsteret.

Operatørens svar:

Beskrivelsen av fiskeri i KU oppsummerer en særskilt studie av konsekvenser for fisk og fiskeri. Denne studien inkluderer overordnede fangstdata for 2002-2011 samt satellitt- sporingdata for årene 2009, 2010 og 2011, Vurderingen er således basert på kunnskap om det dynamiske aktivitetsmønsteret.

Uttalelse:

Det er bekymringsfullt at korallforekomster kan bli ødelagt, og forutsetter at nødvendige avbøtende tiltak blir gjennomført for å minimalisere konsekvensene.

Operatørens svar:

NSGI-prosjektet ønsker å unngå påvirkning av sårbar natur, herunder koraller, og det er foretatt ruteoptimalisering for å unngå områder med koraller. Det vises til avsnitt 6.4.1.2 i KU som beskriver at forekomst av koraller er identifisert basert på geofysiske kartlegging, og at det dermed er nødvendig å verifisere forekomsten av koraller. NSGI-traseen justeres på basis av supplerende undersøkelser slik at miljømessige påvirkninger av koraller unngås eller reduseres mest mulig.

Uttalelse:

Vurdering av fiskeriene i driftsfasen foreslås endret fra ubetydelig til liten.”

Operatørens svar:

Avsnitt 7 i KU oppsummerer en særskilt studie av konsekvenser for fisk og fiskeri. I denne studie defineres ubetydelig til at «Områder av liten viktighet for fiske berøres. Medfører ikke fangsttap, operasjonelle ulemper eller økte driftskostnader av noen betydning» mens liten defineres som «Berørte område benyttes av få fartøyer i aktuell tidsperiode. Kan medføre begrenset fangsttap / begrensede operasjonelle ulemper og begrenset økning i driftskostnader». Vurderingen bibeholdes.

Fræna kommune*Uttalelse:*

Krever at Statoil initierer å leggje eit gassrøyr over fjorden til Harøysund som infrastrukturtiltak, og at Shell inkluderer dette i Nyhamna KU.

Operatørens svar:

Statoil har påtatt seg operatøransvaret for utbygging av NSGI-rørledningen, og må forholde seg til mandatet gitt fra NSGI-interessentskapet med et definert arbeidsomfang og budsjett. Etablering av regionale gassinfrastrukturtiltak må på samme måte som annen utbygging av infrastruktur skje i samsvar med vanlige kommersielle prinsipper.

Uttalelse:

Krever at Statoil tar aktivt del mht å fremme industriell verdiskaping basert på naturgass i regionen.

Operatørens svar:

Statoil har påtatt seg operatøransvaret for utbygging av NSGI-rørledningen, og må forholde seg til mandatet gitt fra NSGI-interessentskapet. Utvikling av industri basert på naturgass utover direkte ringvirkninger fra NSGI-utbyggingen er ikke en del av mandatet for dette prosjekt.

Havforskningsinstituttet*Uttalelse:*

Rørledningen vil gå over noen av de viktigste gytefeltene for sild, for eksempel Buagrunnen. Her bør brukes leggefartøy med dynamisk posisjonering (DP), og aktiviteter og forstyrrelse bør unngås februar-april. Havforskningsinstituttet bør tas med på råd for å finne den best mulige traseen med tanke på effekter på sild.

Operatørens svar:

Det vises til avsnitt 2.3 i KU, hvor det beskrives at NSGI-rørledningen vil bli lagt utenom områder i nærheten av Buagrunnen som har høy tråleaktivitet. NSGI-rørledningen passerer bare den østlige del av Buagrunnen.

Avsnitt 7 i KU oppsummerer en særskilt studie av konsekvenser for fisk og fiskeri. Av denne studie fremgår at installering og tilstedeværelse av en rørledning generelt ikke vurderes å ha noen virkning for fiskens gyting og rekrutteringen til fiskebestan-

dene. Statoil er innstilt på videre dialog med Havforskningsinstituttet for å avklare behov for og mulige tiltak som kan redusere eventuelle negative effekter.

Uttalelse:

Det bør brukes DP-fartøy både på Buagrunnen og i nærheten av korallrev. Dersom det ikke er mulig å bruke slikt fartøy og det blir bruk av ankere, må hvert ankerpunkt legges med god klaring til koraller.

Operatørens svar:

Statoil bekrefter at det er besluttet å benytte DP fartøy for legging av hele rørledningen.

Uttalelse:

Havforskningsinstituttet forstår KU som at NSGI-prosjektet gjør regning med å legge rørledningen gjennom korallrev, og anbefaler at myndighetene og relevante faginstanser blir tatt med på råd.

Operatørens svar:

NSGI-prosjektet ønsker å unngå påvirkning av sårbar natur, herunder koraller, og det er foretatt ruteoptimalisering for at unngå områder med koraller. Det vises til avsnitt 6.4.1.2 i KU som beskriver at forekomst av koraller er identifisert basert på geofysiske kartlegging, og at det dermed er nødvendig å verifisere forekomsten av koraller. NSGI-traseen justeres på basis av supplerende undersøkelser slik at miljømessige påvirkninger av koraller unngås eller reduseres mest mulig.

Hitra kommune*Uttalelse:*

Hitra kommune har ingen kommentarer til fremlagt KU.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Industrikraft Møre*Uttalelse:*

Industrikraft Møre har fremsendt kopi av kommentarer til «Konsekvensvurdering for utviding av gassprosessanlegget på Nyhamna» (Shell).

Operatørens svar:

Det vises til svar fra Nyhamna-prosjektet, Shell.

Høringsinstans

Uttalelse:

Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) vurderer at konsekvensutredningen dekker de viktigste elementene når det gjelder ytre miljø. Klif vurderer at miljøkriteriene og BAT-vurderinger, som er lagt til grunn for bl.a. rørledningsdesign, koblingspunkter mm kunne vært synliggjort bedre.

Operatørens svar:

Kommentaren tas til orientering. Statoil vil tilstrebe at miljøkriterier og BAT-vurderinger tydeliggjøres på en bedre måte.

Uttalelse:

Det er uklart hvilket vedlikehold og lekkasje-deteksjon/overvåking som er planlagt for undersjøiske stasjoner, bl.a. PLET-er (termineringsmoduler), T-stasjoner og koblingspunkter. Klif ber om at Statoil redegjør nærmere for dette i løpet av prosjektfasen.

Operatørens svar:

De undersjøiske installasjoner er typisk vedlikeholdsfriske, og inspeksjon av undersjøiske installasjoner foretas samtidig med inspeksjon av rørledningen. Statoil noterer seg kommentaren og vil følge opp med informasjon til Klif i løpet av gjennomføringsfasen.

Uttalelse:

Klif vurderer det som særlig viktig at naturressursene er grundig kartlagt og at det tas nødvendig hensyn til sårbare arter (bl.a. koraller og svamper) ved legging av NSGI-rørledningen og plassering av undersjøiske installasjoner. KLIF ber om å bli holdt orientert om resultatene.

Operatørens svar:

NSGI-prosjektet ønsker å unngå påvirkning av sårbar natur, herunder koraller, og der er foretatt ruteoptimalisering for at unngå områder med koraller. Det vises til KU avsnitt 6.4.1.2 i KU som beskriver at forekomst av koraller er identifisert basert på geofysiske kartlegging, og at det dermed er

nødvendig å verifisere forekomsten av koraller. NSGI-traseen justeres på basis av supplerende undersøkelser slik at miljømessige påvirkninger av koraller unngås eller reduseres mest mulig. Statoil vil holde Klif orientert om saken i løpet av gjennomføringsfasen.

Uttalelse:

For å unngå mekanisk påvirkning og oppvirvling av sedimenter ved installering av rørledningen, bør leggefartøy med dynamisk posisjonering (DP) vurderes også offshore. Klif forventer at Statoil ved valg av leggefartøy søker å velge fartøy med minst mulig utslipp til luft.

Operatørens svar:

Statoil bekrefter at det er besluttet å benytte DP fartøy for legging av hele rørledningen.

Uttalelse:

Klif forventer at avbøtende tiltak gjennomføres for å begrense miljøkonsekvensene i forbindelse med etablering av landfall og anleggsarbeider for tilknytning av NSGI-rørledningen.

Operatørens svar:

NSGI-prosjektet vil foreta en ytterligere vurdering av avbøtende tiltak i tett dialog med Nyhamna-prosjektet (Shell).

Uttalelse:

Klif forventer at NSGI-prosjektet tar i bruk den miljømessig beste metoden ved klargjøring av rørledningen.

Operatørens svar:

NSGI-prosjektet har ved valgt løsning lagt vekt på å minimalisere utslipp av kjemikalier. Blant annet blir det ikke benyttet kjemikalier i vannet ved første vannfylling. Dette har resultert i en kraftig reduksjon av forbruk og utslipp av oksygenfjerner og bisiod. NSGI-prosjektet vil arbeide videre for å identifisere ytterligere tiltak for å redusere utslipp. Det sees blant annet på en mulighet for å utføre vann-tømmingen av røret med gass i stedet for komprimert luft. Dette vil medføre redusert forbruk av diesel, og vil således medføre redusert utslipp til atmosfære. Per i dag er det ikke mulig å konkludere med vann-tømming med gass pga sikkerhetsaspekter

(fare for gassutslipp ved NSGI PLEM), men prosjektet jobber iherdig med å finne risikoreduerende tiltak slik at vanttømmingen kan utføres med gass. Dersom man konkluderer med at risikoen i forbindelse med vanttømming med gass er uakseptabelt høy, så vil prosjektet søke om tillatelse til utslipp i samsvar med den foreslåtte løsningen med vanttømming med komprimert luft.

Kystverket

Uttalelse:

Kystverket er generelt tilfreds med konsekvensutredningen. Kystverket oppfordrer til tett dialog, og til å starte planleggingen av nødvendige tiltak i god tid før aktiviteten finner sted.

Operatørens svar:

Kommentaren tas til etterretning. Statoil vil prioritere rettidig dialog og planlegging.

Landsorganisasjonen i Norge

Uttalelse:

LO har ikke anmerkninger til konsekvensutredningen.

Prosjektet er en viktig del av den industrielle utviklingen av den norske gassproduksjonen og leveransen av gass til Europa.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Miljøverndepartementet

Uttalelse:

Miljøverndepartementet støtter underliggende direktorater i sine merknader, og forventer at Statoil velger best mulig trase for legging av rørledninger for å redusere effektene av forstyrrelser på havbunnen. MD ber om at miljømyndighetene blir orientert om resultatene fra undersøkelsene, eventuelle funn, og i hvilken grad operatøren tar hensyn til disse i detaljplanleggingen av rørledningstraseen.

Departementet viser til høringsuttalelsene fra Klima- og forurensningsdirektoratet, Direktoratet for naturforvaltning og Statens strålevern.

Operatørens svar:

Statoil noterer seg kommentaren, og vil følge opp med informasjon til de relevante miljømyndigheter i løpet av gjennomføringsfasen.

Nordland fylkeskommune

Uttalelse:

Lokale og regional samfunnsmessige virkninger må utredes med større detaljeringsgrad. Videre må det gjøres en mulighetsstudie knyttet rørlegging, rørbeskyttelse og steinleveranser.

Operatørens svar:

Vare- og tjenesteleveranser samt sysselsettingsvirkninger er utredet på regionalt og lokalt nivå basert på estimater, jf. kap 8 i KU. Siden plassering av rørbeskyttelse, steinleveranse og/eller mellomlagring ennå ikke er bestemt er det ikke mulig å stedfeste lokale og regionale virkninger. NSGI-prosjektet vil vurdere forskjellige alternativer basert på mottatte kontraktstilbud som for tiden er under evaluering. Det endelige valget vil blant annet være avhengig av hvor den mest optimale plasseringen kan oppnås med hensyn til mottaksfasiliteter for rør, avstand til leggefartøy, samt miljømessige og økonomiske betraktninger.

Uttalelse:

Dersom prosjektet planlegger å ta inn nye felt i NSGI-gassrøret, som ikke er del av KU, bør denne muligheten beskrives.

Operatørens svar:

De felt som er beskrevet i KU er de som er planlagt å ta inn i NSGI-rørledningen. Nye funn og felter kan bli tatt inn i fremtiden, men er ikke en del av det nåværende prosjekt. Nye felt vil utarbeide sin egen KU og det er derfor ikke naturlig å utrede mulige andre tilknytninger utover det som allerede er gjort.

Uttalelse:

T-koblinger må også etableres ved bygging med øye for å legge til rette for landbasert industriell utnyttelse av naturgass i Nordland.

Operatørens svar:

Det planlegges å pre-installere en » T-kobling» på KP 60 (60 km sør av Aasta Hansteen) som vil

kunne benyttes for tilkobling av en eventuell fremtidig rørledning til land i Nordland. For øvrig finnes det nå tilgjengelig teknologi som gjør det mulig å sette på en «T-kobling» på NSGI-rørledningen hvor det måtte være ønskelig (hot-tap på glatt rør) også i driftsfasen. Dette innebærer at eventuell eksport til Nordland, Lauvøya eller andre potensielt fremtidige landingspunkter kan utredes uavhengig av NSGI-prosjektet. Dette vil også være mest hensiktsmessig siden det ikke foreligger konkrete behov som definerer avstand til land, kapasitetsbehov etc.

Uttalelse:

Behov for å definere sårbarhet ifm særlig verdifulle områder, samt uoverensstemmelse mellom avsnitt 5.2.9 og 6.4.1.5.

Operatørens svar:

Sårbarhet for de særlig verdifulle områder knytter seg tett til verdier som er beskrevet i tabell 5-2 i KU. NSGI-rørledningsprosjektet krysser to særlig verdifulle områder (Egga og Mørekanten). Verdiene i de to områder knytter seg til ulike pelagiske karakteristika, primært høy konsentrasjon av fisk og sjøfugler, samt beiteområde for hval, samt tilstedeværelse av korallrev (det vises til vurderinger i avsnitt 6.4.1.2, 6.4.1.3, 6.4.1.4 og 6.5.3). Basert på disse er det vurdert at det ikke vil være en påvirkning på de verdier som finnes i de to særlig verdifulle områder.

Uttalelse:

Fylkesrådet mener at man i forbindelse med klargjøring av NSGI-rørledningen bør gå for den løsningen som sikrer minst mulig klimagassutslipp.

Operatørens svar:

Det vises til svar til Klif, pkt 6.

Uttalelse:

Utbyggingen må vurderes opp mot prinsippene beskrevet i naturmangfoldsloven om bærekraftig bruk (§§ 7-10).

Operatørens svar:

If veileder til naturmangfoldsloven, kapittel 2, som sier at prosjektområdets natur beskrives på et oppdatert kunnskapsgrunnlag (KU avsnitt 5), og at en samlet vurdering av påvirkning presenteres i KU avsnitt 6. Statoil mener vurderingene er basert på

oppdatert kunnskapsgrunnlag, bl.a. ved at resultater fra sjøbunnskartlegging er benyttet i tillegg til eksisterende kunnskap som framkommer i regional konsekvensutredning og forvaltningsplan.

Uttalelse:

Det må utredes hvordan bruk av ulike kontraktstrukturer vil kunne ha betydning for videre utvikling av de petroleumsrettede miljøene i Nordland og Norskehavsregionen.

Operatørens svar:

Alle anskaffelsesaktiviteter må være i overensstemmelse med EU krav. NSGI-prosjektet vil tilstrebe lokal forankring hvor mulig, og har som ambisjon i størst mulig grad å legge til rette for lokale leveranser (i stor grad som underleveranser til rammeavtaleleverandører). KU inneholder en samfunnsmessig vurdering, herunder vurdering av mulige regionale ringvirkninger. NSGI-prosjektet har nylig inngått samarbeid med Petro Arctic, og arbeider med å utarbeide informasjon som Petro Arctic kan dele med interesserte leverandører.

Høringsinstans

Uttalelse:

Norges Fiskarlag er kjent med den dialog det har vært med de regionale fiskarlagene, og mener at denne må videreføres fram mot endelig valg av trase og under selve leggingen.

Operatørens svar:

NSGI-prosjektet verdsetter den dialog som har vært med fiskarlagene, og planlegger å fortsette denne.

Uttalelse:

Det bør tas hensyn til vindmølleetablering, og behov for å flytte traseen eller innskrenke området for vindmøller. Denne prosess bør ligge inne i NSGI-prosjektet.

Operatørens svar:

Proessen for etablering av havbasert vindkraft er i en tidlig fase, og det er ikke mulig å inkludere prosessen i NSGI-prosjektet. NVE foretar en strategisk konsekvensutredning av 14 mulige områder, som vil inkludere petroleumsinteresser. Det vises dessuten til kap 8 i KU hvor det klargjøres at NSGI-rørledningen antas ikke vesentlig å påvirke en fram-

tidig etablering av et anlegg med flytende vindturbiner.

Uttalelse:

Norges Fiskerlag vil kreve at det ved legging av NSGI blir tatt hensyn til alle «kjente» korallforekomster på samme måte som fiskerne må forholde seg til disse, og at traseen må legges utenom påviste korallforekomster.

Operatørens svar:

Som beskrevet i KU er det tatt hensyn til «kjente» koraller, som er registrert. Det er dessuten foretatt undersøkelser hvor alle strukturer som kan være koraller har blitt kartlagt. Så vidt mulig vil NSGI-prosjektet søke å unngå disse, og det foretas ytterligere ruteoptimering i forbindelse med detaljert design.

Uttalelse:

Norges Fiskerlag mener at det må benyttes fartøy med dynamisk posisjonering (DP) framfor bruk av ankerposisjonering.

Operatørens svar:

Statoil bekrefter at det er besluttet å benytte DP fartøy for legging av hele rørledningen.

Norges Rederiforbund

Uttalelse:

Norges Rederiforbund er positive til konsekvensutredningen slik den er fremlagt, og vil understreke at det er essensielt å ha en grundig og etterrettelig prosess som sørger for at sikkerhet, helse og miljø, blir ivaretatt. Ut over dette har Norges Rederiforbund ingen kommentar til forslag til program for konsekvensutredningen.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Olje- og gassnettverk Helgeland

Uttalelse:

Konsekvensutredningsarbeidet bør definere Nordland som geografisk regionalt område og KU bør estimere regionale ringvirkninger slik som

andre konsekvensutredninger, f.eks. 3,2 pst. av utbyggingskostnad slik som estimatet er for Aasta Hansteen.

Operatørens svar:

Rørledningsprosjektet passerer flere fylker, og plassering av rørbeskyttelse, steinleveranse og/eller mellomlagring er ennå ikke bestemt. Det er ikke vanlig å definere en region for rørledningsprosjekter som går langs kysten (eller til utlandet), bortsett fra virkninger rundt et eventuelt landfall, som ved NSGI på Aukra.

Uttalelse:

Olje- og gassnettverk Helgeland ser det som særdeles viktig at det umiddelbart iverksettes et aktivt arbeides med å tilrettelegge for regionale virkninger og at prosjektet i så måte følger Meld. St. 28 (2010–2011) «En næring for framtida – om petroleumsvirksomheten» hvor regionale og lokale ringvirkninger og samfunnsmessige forhold utredes å lys av estimater for nasjonal og regional andel. Olje- og gassnettverk Helgeland ser det som helt åpenbart at Statoil i en slik sammenheng raskt avklarer lokaliteter i Nordland for mellomlagring av rør og undervannsstrukturer, bruk av Brønnøysund som heliport og identifiserer mulige leverandører/underleverandører. Konsekvensutredningsarbeidet bør avklare at Sandnessjøen skal være base for lagring og mobiliseringa utstyr for vedlikehold av undervannstrukturer i driftsfase.

Operatørens svar:

Vare- og tjenesteleveranser samt sysselsettingsvirkninger er utredet på regionalt og lokalt nivå basert på estimater, jf. kap 8 i KU. Siden plassering av rørbeskyttelse, steinleveranse og/eller mellomlagring ennå ikke er bestemt er det ikke mulig å stedfeste lokale og regionale virkninger. NSGI-prosjektet vil vurdere forskjellige alternativer basert på mottatte kontraktstilbud som for tiden er under evaluering. Det endelige valget vil blant annet være avhengig av hvor den mest optimale plasseringen kan oppnås med hensyn til mottaksfasiliteter for rør, avstand til leggefartøy, samt miljømessige og økonomiske betraktninger.

Det vil ikke være behov for å etablere egen base for vedlikehold av undervannsstrukturer i driftsfasen for NSGI.

Petro Arctic

Uttalelse:

Konsekvensutredningsarbeidet bør definere Nordland som geografisk regionalt område og KU bør estimere regionale ringvirkninger slik som andre konsekvensutredninger, f.eks. 3,2 pst. av utbyggingskostnad slik som estimatet er for Aasta Hansteen.

Operatørens svar:

Rørledningsprosjektet passerer flere fylker, og plassering av rørbeskyttelse, steinleveranse og/eller mellomlagring er ennå ikke bestemt. Det er ikke vanlig å definere en region for rørledningsprosjekter som går langs kysten (eller til utlandet), bortsett fra virkninger rundt et eventuelt landfall, som ved NSGI på Aukra.

Uttalelse:

Petro Arctic ser det som særdeles viktig at det umiddelbart iverksettes et aktivt arbeides med å tilrettelegge for regionale virkninger og at prosjektet i så måte følger Meld. St. 28 (2010–2011) «En næring for framtida – om petroleumsvirksomheten» hvor regionale og lokale ringvirkninger og samfunnsmessige forhold utredes å lys av estimer for nasjonal og regional andel. Petro Arctic ser det som helt åpenbart at Statoil i en slik sammenheng raskt avklarer lokaliteter i Nordland for mellomlagring av rør og undervannsstrukturer, bruk av Brønnøysund som heliport og identifiserer mulige leverandører/underleverandører. Konsekvensutredningsarbeidet bør avklare at Sandnessjøen skal være base for lagring og mobiliseringa utstyr for vedlikehold av undervannstrukturer i driftsfase.

Operatørens svar:

Vare- og tjenesteleveranser samt sysselsettingsvirkninger er utredet på regionalt og lokalt nivå basert på estimer, jf. kap 8 i KU. Siden plassering av rørbeskyttelse, steinleveranse og/eller mellomlagring ennå ikke er bestemt er det ikke mulig å stedfeste lokale og regionale virkninger. NSGI-prosjektet vil vurdere forskjellige alternativer basert på mottatte kontraktstilbud som for tiden er under evaluering. Det endelige valget vil blant annet være avhengig av hvor den mest optimale plasseringen kan oppnås med hensyn til mottaksfasiliteter for rør, avstand til leggefartøy, samt miljømessige og økonomiske betraktninger.

Det vil ikke være behov for å etablere egen base for vedlikehold av undervannsstrukturer i driftsfasen for NSGI.

Statens strålevern

Uttalelse:

Prosjektet vil ikke medføre bruk eller utslipp av radioaktive stoffer og Statens Strålevern har ingen kommentarer.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Sør-Trøndelag fylkeskommune

Uttalelse:

Konsekvensutredningen må inneholde vurderinger av alternative transportløsninger som ser løsninger i et større perspektiv enn kun ut fra behovet for feltene Aasta Hansteen og Linnormutbyggingen og den skisserte løsningen i NSGI-prosjektet.

Fylkesutvalget vil derfor på det sterkeste, be om at konsekvensutredningen av NSGI-røret også inneholder vurderinger av ilandføringsmuligheter som sikrer at Tjeldbergodden fortsatt kan være et aktivt industristed og en sentral del av infrastrukturløsningen for Norskehavet.

Kostnader ved grenrør til Tjeldbergodden og rørforbindelse mellom Tjeldbergodden og Nyhamna burde ha vært med i konsekvensutredningen.

Operatørens svar:

Statoil har påtatt seg operatøransvaret for utbygging av NSGI-rørledningen, og må forholde seg til mandatet gitt fra NSGI-interessentskapet med et definert arbeidsomfang og budsjett. Etablering av regionale gassinfrastrukturtiltak på samme måte som annen infrastrukturetablering må skje i samsvar med vanlige kommersielle prinsipper.

Uttalelse:

Når det nå etableres ny infrastruktur for nye felt i Norskehavet burde det ha vært gjennomført en vurdering av fremtidig løsninger for CO₂-håndtering, samt en vurdering av Tjeldbergoddens plass i dette bildet.

Operatørens svar:

Det ligger utenfor NSGI-prosjektets ansvarsområde og mandat å vurdere CO2-løsninger for eventuelt fremtidige behov. Det bemerkes imidlertid at det finnes ulike løsninger for håndtering av CO2-rik gass avhengig av gass-rater, CO2-konsentrasjon, lokasjon av gasskilden etc. slik at denne type vurderinger først bør gjennomføres når det foreligger mer faktisk informasjon.

Uttalelse:

Konsekvensutredningen burde også inneholde vurderinger av hvordan bruk av ulike kontraktstrukturer vil kunne ha betydning for videre utvikling av de petroleumsrettede miljøene i norske-havsregionen.

Operatørens svar:

Alle anskaffelsesaktiviteter må være i overensstemmelse med EU krav. NSGI-prosjektet vil tilstrebe lokal forankring hvor mulig, og har som ambisjon i størst mulig grad å legge til rette for lokale leveranser, i stor grad som underleveranser til rammeavtaleleverandører. KU inneholder en samfunnsmessig vurdering, herunder vurdering av mulige regionale ringvirkninger. NSGI-prosjektet har nylig inngått samarbeid med Petro Arctic, og arbeider med å utarbeide informasjon som Petro Arctic kan dele med interesserte leverandører.

Uttalelse:

Det er tilfredsstillende at konsekvensutredningen gjennomføres iht. naturmangfoldsloven.

Operatørens svar:

Kommentaren er notert.

Uttalelse:

Fylkesutvalget vil be om at det bringes klarhet i definisjonen av sårbarhet jf. uoverensstemmelse i konsekvensutredningens avsnitt 5.2.9 «Verneområder, særlig verdifulle områder og OSPAR MPAs» og avsnitt 6.4.1.5 «Særlig beskyttede områder».

Operatørens svar:

Det vises til svar til Nordland Fylkeskommune (pkt. 4).

Vestavind**Uttalelse:**

Vestavind har fremsendt kopi av kommentarer til «Konsekvensvurdering for utviding av gassprosessanlegget på Nyhamna» (Shell).

Operatørens svar:

Det vises til svar fra Nyhamna-prosjektet, Shell.

Vedlegg 3

Operatørens gjennomgang av høringskommentarene til utvidelsen av gassprosessanlegget på Nyhamna

Arbeidsdepartementet

Uttalelse:

Arbeidsdepartementet mener at problemstillingen knyttet til press i kapasiteten i norsk offshore-rettet næringsliv fremover ikke er godt nok belyst i konsekvensutredningen.

Operatørens svar:

Press i kapasitet og medfølgende utfordringer for kostnader er en problemstilling som gjelder hele industrien. For dette prosjektet er det gjort en strategisk tilnærming og sikret tilstrekkelig ressurser og kompetanse gjennom tidlig tildeling og spesifikke krav i kontraktene.

I tillegg så har Shell en plan for rekruttering og opplæring av personell til drift og vedlikeholdsorganisasjonen tidlig, slik at erfarent personell kan frigjøres til dedikerte oppgaver ved klargjøring og oppstart. Det forventes at man således har tilstrekkelig personell til å dekke den begrensede økningen i arbeidstyrken utvidelsen medfører også i driftsperioden.

Aukra kommune

Uttalelse:

Aukra kommune ønsket tidlig kontakt med utbygger, og kommenterer at dette har blitt fulgt opp av Shell.

Operatørens svar:

Kommentaren tas til orientering.

Uttalelse:

Rådmannen ønsker at det skal legges til rette for private interessenter å komme opp med mulige forretningsideer. Rådmannen tror også at anleggs-kostnadene vil være for store til å kunne

benytte varmen fra kjølevannet til oppvarming av kommunale bygg, og tilføyer at kommunen sin planlagte energisentral vil dekke behovet for fjernvarme.

Operatørens svar:

Norske Shell har fått utarbeidet flere rapporter om kjølevann i forbindelse med konsekvensutredningen. På bakgrunn av konklusjonene i disse har Shell ingen planer om å igangsette noen prosjekter i forbindelse med kommersiell utnyttelse av energien i kjølevannet. Disse mulighetene ligger utenfor virkeområdet, men Norske Shell vil være imøtekommande for eksterne aktører for å finne tekniske løsninger og hente synergier, jfr. Kap. 7.2.1.2. i konsekvensutredningen.

Uttalelse:

Aukra kommune påpeker at det er liten hotellkapasitet på Aukra, men at det er tilstrekkelig kapasitet i Molde.

Operatørens svar:

Kommentaren tas til orientering.

Uttalelse:

Rådmannen er ikke helt enig i at trafikksikkerheten er tilfredsstillende, og at utbyggingen vil knapt ha merkbar virkning for denne trafikkgruppen, slik det kommer frem av KU. Han påpeker at trafikkøkningen etter Ormen lange, første utbygging, har økt med om lag 60 pst. i henhold til trafikk tallene før utbygginga – og er fremdeles økende. Dette fører til vedvarende større trafikk på veistrekningen Molde til Hollingsholmen, med stor intensitet ved hver ferjeavgang. På noen steder oppstår ofte farlig situasjoner når biler som skal svinge av lokalt, og må vente med lang kø bak seg. Forbikjøringer i slike situasjoner kan få katas-

trofale følger. Her skulle det vært utbedringstiltak.

Aukra formannskap mener at veistrekingen fra Molde sentrum til Aukra sentrum må utbedres og at saken er så viktige at den bør settes som konsesjonsvilkår.

Operatørens svar:

Trafikksikkerheten på veinettet er først og fremst et offentlig ansvar. Eventuelle utbedringstiltak vil generelt derfor tilkomme staten (riksveier), fylkeskommunen (fylkesveier) eller kommunen (kommunale veier).

Norske Shell vil på sin side tilrettelegge for å belaste veinettet så lite som mulig ved bl.a. å koordinere deler av leveransene sjøveien, etablere tilbud om felles transport av personell i perioder med høy aktivitet osv. Informasjonskampanjer om generell trafikksikkerhet vurderes også gjennomført ifm perioder med økt leveranseaktivitet.

Uttalelse:

Rådmannen savner en omtale av velferdsmessige tiltak til anleggshotellet i form av idrettshall, internettrom m.m. men legger til at det oppstod svært få konflikter i lokalsamfunnet under tidligere utbygging. Rådmannen vil ta opp slike tiltak i forbindelse med kontaktmøtene med utbygger.

Operatørens svar:

Shell vil bygge videre på det gode samarbeidet med naboer og kommune som Shell har og som Hydro etablerte under fase 1 av utbyggingen på Nyhamna. Camphotellet har i dag vel 480 senger inkludert velferdsfasiliteter som treningsrom, kantine, internettrom osv. Ved en eventuell utvidelse av camphotellet vil Shell vurdere hvilke ytterligere velferdsmessige tiltak som bør oppgraderes og holde kommunen løpende orientert.

Uttalelse:

Aukra kommune ønsker et nærmere samarbeid med Shell for å få klarere grensesnitt mellom Shells' beredskapsplan og industriberedskapen til Nyhamna.

Aukra formannskap mener at samordning av beredskap er så viktig at saken bør settes som konsesjonsvilkår.

Operatørens svar:

Dette ble diskutert på møtet mellom Shell og Aukra kommune 20.11.12. Shell er invitert til å delta i revisjon av kommunenes ROS analyse og har akseptert. Partene vil i dette samarbeidsfora sørge for at kommunens krise / beredskapsplaner blir samordnet med Shells.

Uttalelse:

Aukra kommune kommenterer at det vil være flere søknader som de vil måtte behandle i henhold til plan- og bygningsloven. Hvordan arbeidet planlegges og dimensjoneres, ønsker de å drøfte under møtet 20.11.12.

Aukra formannskap mener at samordning av planarbeid og byggesak er så viktig at saken bør settes som konsesjonsvilkår.

Operatørens svar:

Møte med Aukra kommune ble avholdt den 20.11.12. På møte presenterte Shell hva utvidelse av Nyhamna faktisk innebærer i forhold bygningslov og byggesaksbehandling for Aukra kommune. Partene er enige om en tett dialog fremover.

Uttalelse:

Rådmannen i Aukra kommune mener det bør gjennomføres en konkret vurdering av behov for styrking av legetjenesten under utbyggingsperioden, slik at det ikke oppstår kapasitetsproblem.

Aukra formannskap mener at eventuell styrking av kapasitet ved Aukra legekantor er så viktig at saken bør settes som konsesjonsvilkår.

Operatørens svar:

Styrking av kommunens helsetjeneste ble diskutert i møtet 20.11.12, men ble ikke konkludert. Shell vil fortsette dialog med kommunen på dette området.

Arbeidstilsynet

Uttalelse:

Arbeidstilsynet mener at utredningen faller utenfor deres myndighetsområde, og velger derfor å ikke avgi høringssvar.

Operatørens svar:

Kommentaren tas til orientering

Forsvarsbygg

Uttalelse:

Forsvarsbygg har ikke avdekket noe forhold ved tiltaket som vil ha konsekvenser for Forsvaret, og har derfor ingen kommentarer.

Operatørens svar:

Kommentar tas til orientering.

Fræna kommune

Uttalelse:

Fræna kommune ønsker at Shell skal ta aktivt del i regional verdiskaping basert på naturgass, og tilrettelegging av regional bruk av gass.

Operatørens svar:

Shell har dialog med Gassknutepunkt Nyhamna.

Uttalelse:

Fræna kommune ønsker at KU inkluderer en utredning om behov for trafikksikringstiltak for FV 215 fra Malmeskiftet – Hollingen.

Operatørens svar:

Trafikkbelastningen på nevnte strekning ble diskutert i møte mellom Fræna kommune og Shell 4. oktober 2012. Shell anser at utbygging av vei og infrastruktur er et offentlig ansvar.

Shell har etablert pendlerrute med buss 3 dager i uken på denne strekningen for å bidra til å redusere trafikk belastningen. Shell vil vurdere å utvide dette dersom det er behov.

Se også kommentar under 2.4

Uttalelse:

Fræna kommune ønsker at OED stiller krav i konsesjonen til utviding av Nyhamna om at det regionale gassuttaket blir ferdigstilt, og at et avtapingsrør blir ført over til Harøysund.

Fræna kommune ber om at OED stiller deres innspill i pkt 4.2 og 4.3 som krav i forbindelse med konsesjonen for utvidingen av Nyhamna

Operatørens svar:

Utvidelsen av Nyhamna prosessanlegg og tilhørende konsekvensutredning er avgrenset til å fokusere på de endringer som planlegges i forhold til dagens situ-

asjon, og hva eventuelle konsekvenser av en utvidelse av det eksisterende anlegget vil innebære.

Uttak til lokalt lavtrykksnett er installert, men er ikke satt i drift fordi det per i dag ikke er noen etterspørsel. Nettet eies og opereres av Aukra Gass.

Et uttak med mellomtrykk er installert og idriftsatt, rørnettet er operert av Gassco, til det mobile gasskraftverket på Aukra som Statnett er operatør for. Tilknytning av nye brukere håndteres av Gassco.

I tillegg til dette er det lagt til rette for et fremtidig regionalt uttak av høytrykksgass, ved at det er etablert et punkt for utløp fra eksportgassen.

Det er ikke lagt inn videre arbeid for tilrettelegging av regionalt uttak av høytrykksgass, da konkret modnet prosjekt for slikt avtak ikke forefinnes per i dag. En potensiell framtidig kunde av høytrykksgass fra Nyhamna må påregne å dekke kostnader for studier, framføring og tilrettelegging av uttak på Nyhamna. Eventuelle utredninger av regionalt bruk vil måtte bygges på et konkret behov og foregå i samsvar med normal praksis for etablering av ny infrastruktur under ledelse av Gassco, som ansvarlig infrastrukturarkitekt, i samarbeid med aktuelle interessenter.

Referer også til skriftlig spørsmål fra Stortingsrepresentant Oskar Grimstad 23 november 2012 til Olje- energiminister Ola Borten Moe og pålydende svar publisert 11. desember 2012. www.stortinget.no.

Gassknutepunkt Nyhamna

Uttalelse:

Gassknutepunktet Nyhamna ønsker at Nyhamna-utvidelsen sikrer at det legges til rette for et regionalt gassuttak.

Operatørens svar:

Se likelydende svar til Fræna kommune.

Uttalelse:

Gassknutepunkt Nyhamna ber om at det arbeidet som nå skal utføres på Nyhamna ikke legger begrensninger for et framtidig regionalt gassrør mellom Aukra og Fræna.

Operatørens svar:

Inntrekking av ny rørledning fra Norskehavet vil medføre installering av mer utstyr på Nyhamna. Gitt at verken studie for konkret framtidig regional anvendelse av gass foreligger, ei heller en kommersi-

ell avtale med fremtidige kunder – er ikke scope for ytterligere tilrettelegging inkludert i dette prosjektet.

Harøysund Næringspark

Uttalelse:

Harøysund Næringspark ønsker at AS Norske Shell sammen med de øvrige lisenstakerne for Ormen lange følger opp fullføringen av det regionale gassuttaket og legger et avtappingsrør over til Harøysund for fremtidig verdiskapning. Harøysund Næringspark ønsker at OED stiller dette som konsesjonskrav.

Operatørens svar:

Se likelydende svar til Fræna kommune og gassknetepunkt Nyhamna.

Hitra kommune

Uttalelse:

Hitra Kommune har ingen merknader til utredningen.

Operatørens svar:

Kommentaren tas til orientering.

Industrikraft Møre

Uttalelse:

Industrikraft Møre ønsker å presisere at kraftsituasjonen i Møre og Romsdal kan normaliseres gjennom større egenproduksjon – Kortreist kraft. Dette vil også bidra til en tilstrekkelig leveringsikkerhet på Nyhamna der N-1 kriteriet kan bli oppfylt.

Operatørens svar:

Shell har igangsatt flere prosjekter for å vurdere alle tiltak som kan øke leveringssikkerheten på anlegget. Statnett og Istad har også igangsatt en vurdering av forsterkninger i regionalnettet mellom Kristiansund og Fræna, som vil kunne gi betydelig økt leveranse i situasjoner med begrenset eller ingen forsyning fra 420 KV (Viklandet). Et mobilt gasskraftverk er etablert etter oppstart av Ormen lange med Statnett som operatør.

Uttalelse:

Industrikraft Møre mener det er naturlig at utbyggingsoperatøren i større grad inkluderer deres

planer om bygging og drifting av et 450MW gasskraftverk i konsekvensutredningen.

Operatørens svar:

Shell er og har vært positive til tiltak som forbedrer både kraftbalansen og forsyningsikkerheten i Midt-Norge. Departementet la føringer for valg av kraftforsyningsløsning på Nyhamna ifm behandling av PUD for Ormen lange. Shell har derfor fulgt opp strømforsyning fra sentralnettet. Shell vil vurdere både salg av gass og kjøp av strøm fra et eventuelt gasskraftverk i Midt-Norge, men Shell har ingen planer om å bygge/drifte et gasskraftanlegg.

Uttalelse:

Industrikraft Møre ber om at arbeidet som nå skal utføres på Nyhamna ikke legger begrensninger for et fremtidig regionalt gassrør mellom Aukra og Fræna, og sikrer at det legges til rette for at det regionale gassuttaket kan benyttes som tidligere angitt av utbyggingsoperatøren Norsk Hydro.

Operatørens svar:

Se likelydende svar til Fræna kommune og gassknetepunkt Nyhamna.

Uttalelse:

Industrikraft Møre ber om at man ved planlegging av NSGI-rørledningen tar høyde for at det i fremtiden vil kunne være behov for en CO₂-eksportørledning fra regionen til deponi i Norskehavet.

Operatørens svar:

Utvidelsen av Nyhamna prosessanlegg og tilhørende konsekvensutredninger avgrenset til å fokusere på de endringer som planlegges i forhold til dagens situasjon, og hva eventuelle konsekvenser av en utvidelse av det eksisterende anlegget vil innebære. Komposisjonen av gassen som skal prosesseres på Nyhamna inneholder ikke så høye konsentrasjoner av CO₂ at det er nødvendig å fjerne eller lagre den.

Gassnova er opprettet for å forvalte statens interesser knyttet til CO₂ fangst og lagring.

Klima og forurensningsdirektoratet

Uttalelse:

Klif mener at konsekvensutredningen dekker de viktigste elementene når det gjelder ytre miljø.

Operatørens svar:

Kommentaren tas til orientering.

Uttalelse:

Klif ønsker å understreke viktigheten av at utbyggingen ikke legger begrensning på mulighetene for best mulig miljø- og energioptimal drift av Ormen lange.

Operatørens svar:

Kommentaren tas til orientering. Norske Shell ser hele tiden på muligheter for best mulig miljø- og energioptimal drift av anlegget. Dette gjelder både før og etter utvidelsen av anleggskapasiteten.

Uttalelse:

Det forventes at Shell har dialog med Klif underveis i prosjektet, herunder oppgradering av anlegget og anvendelse av BAT, kjølevannsutslipp, landfall, anleggsarbeid, avbøtende tiltak samt eventuelle endringer i beslutningsgrunnlaget som har betydning for utslippssituasjonen på Nyhamna. Dokumentasjon for valg av BAT skal foreligge i oppdatert utslippssøknad.

Operatørens svar:

Norske Shell vil ha en tett dialog med Klif underveis i prosjektet, og underrette dem om alle endringer i beslutningsgrunnlaget som har betydning for utslippssituasjonen på Nyhamna. Dokumentasjon for valg av BAT vil foreligge i oppdatert utslippssøknad.

Uttalelse:

Klif forventer at avbøtende tiltak gjennomføres for å begrense miljøkonsekvensene i forbindelse med etablering av landfall og anleggsarbeid for tilknytning av NSGI-rørledningen, herunder støydempende tiltak, overvåking av grunnvann for lekkasjer, og gjøre en vurdering om antall etablerte grunnvannsbrønner er tilstrekkelig for overvåking av anleggsaktiviteten.

Operatørens svar:

Miljøkonsekvensene i forbindelse etablering av landfall, anleggsarbeid og støy vil være i henhold til ALARP-prinsippet.

Det vil gjøres en vurdering om antall etablerte grunnvannsbrønner er tilstrekkelig for overvåking av anleggsaktiviteten.

Uttalelse:

Klif forventer at den miljømessig beste metoden tas i bruk og at avbøtende tiltak gjennomføres for å begrense belastninger for naboer ved klargjøring av rørledningen.

Operatørens svar:

Norske Shell vurderer ulike metoder for å finne den beste løsning (ihht ALARP) for klargjøring av rørledningen.

Uttalelse:

Klif mener at utredningen mangler en helhetlig BAT-vurdering. Klif vurderer også at Shells fokusområde bør utvides i forhold til ytre miljø og aktuelle problemstillinger som økt gjennomstrømming i anlegget medfører. Gjelder bl.a. diffuse utslipp til luft, kapasitet i eksisterende avsaltingsanlegg og energioptimalisering. Klif mener det også er uklart hvilke oppgraderinger som er planlagt gjennomført knyttet til eksisterende fakkelsystem, modifikasjonsarbeid på kjølevannssystemet og utvidelse av eksisterende drenasje-, brannsluknings- og ventileringsystem.

Operatørens svar:

En helhetlig BAT vurdering vil bli gjennomført før anleggsfasen igangsettes. Denne vil bl.a. dekke energieffektivisering, utslipp til luft og sjø osv. Denne vil bli presentert for Klif.

Det vil bli gjennomført en studie som vil kartlegge diffuse utslipp etter utvidelsen. Kapasitet på eksisterende avsaltingsanlegg vil også bli kartlagt. Videre vil Shell se på ulike energioptimaliseringsløsninger.

Supplerende opplysninger om oppgraderinger vil bli lagt fram i en utvidet utslippssøknad for Nyhamna.

Uttalelse:

Klif forventer at Shell gjennomfører nødvendig avbøtende tiltak og anvender BAT for å redusere diffuse utslipp så langt det er mulig.

Operatørens svar:

Avbøtende tiltak (ihht BAT) vil bli gjennomført for å redusere diffuse utslipp, og presenteres for Klif i forbindelse med utvidet utslippssøknad. Eksempelvis flenser, ventiler, sveisefilosofi og vent-systemer (lukkede systemer).

Uttalelse:

Klif informerer om at de på oppdrag fra MD arbeider med å utarbeide en handlingsplan for å redusere klima-, helse- og miljøeffekter fra utslipp av kortlevde klimadrivere (ozon, svart karbon, metan, HFK134a og HFK152a) i Norge. Shell må derfor kunne påregne at utslippet av VOC fra Ormen lange vil bli gjenstand for nærmere vurdering.

Operatørens svar:

Kommentaren tas til orientering.

Uttalelse:

Klif mener at naturressursene er grundig kartlagt. Klif understreker viktigheten av å overvåke eventuelle uønskede effekter i anleggsperioden, og at det gjøres en vurdering av påvirkning av etablerte målestasjoner i resipienten og eventuelt behov for tilleggsstasjoner for å kunne fange opp eventuelle endringer i belastning.

Operatørens svar:

Shell vil vurdere påvirkning av etablerte målestasjoner i resipienten samt eventuelt behov for tilleggsstasjoner. Shell vil ha dialog med Klif i denne prosessen.

Uttalelse:

Klif mener at konsekvensene ved økt temperatur fra kjølevannet ikke er belyst i utredningen. Klif vurderer at det bør gjennomføres oppdaterte effektvurderinger av kjølevannsutslippet.

Operatørens svar:

Konsekvenser ved økt temperatur fra kjølevannet er adressert i KU kap. 7.2.1.1. Den temperaturmessige økningen er marginal i forhold til dagens situasjon, mens økt vannmengde er signifikant. Vurderingene er basert på sprednings- og fortynningsmodellering,

samt observasjoner gjennomført i miljøovervåkingen. Temperaturøkningen i resipienten vil være helt lokal og konsekvensene er vurdert som små.

Uttalelse:

Klif mener Shell har gjennomført interessante studier av spillvarmeutnyttelse i forbindelse med utredningen, og ber om å bli holdt orientert om det videre arbeidet og resultater fra den planlagte studien i 2013.

Operatørens svar:

Kommentaren tas til orientering.

Resultater fra den planlagte studien i 2013 vil bli presentert for Klif når denne foreligger.

Uttalelse:

Klif forventer at Shell gjennomfører nødvendige tiltak slik at utslippsgrensene til sjø overholdes ved oppstart av Linnormfeltet og av NSGI-rørledningen.

Operatørens svar:

Vannstrømmen vil inneholde rester av tilsatte kjemikalier (metanol) og partikler (TSS). Omfanget av dette i forhold til dagens situasjon vil vurderes og adekvate tiltak iverksettes dersom dette finnes nødvendig. Disse 12 forholdene vil redegjøres for i prosessen med søknad om revidert utslippstillatelse for Nyhamna.

Uttalelse:

Klif savner en vurdering av konsekvensene ved introduksjon av H₂S til anlegget, herunder utslipp til luft og sjø, kjemikalieforbruk, H₂S-reduserende tiltak og avfallshåndtering.

Operatørens svar:

NSGI-gass vil ikke inneholde H₂S, da denne er fjernet før eksport fra de ulike offshore installasjonene.

Uttalelse:

Klif stiller spørsmål ved Shells massebalanse for kvikksølv, og vurderer at det må gjennomføres en grundigere vurdering når investeringsbeslutningen for Linnormfeltet foreligger.

Operatørens svar:

Rensing av kvikksølv fra Linnorm adresseres i KU for Linnorm. På Draugen brukes industristandard løsning for rensing og påfølgende avfallshåndtering. Kvikksølv som passerer rensetrinnet og følger gassen skal møte angitt spesifisering for gassen. Eventuell utdypning av dette punktet vil inngå i behandlingen av kommentarer til Linnorm KU.

Uttalelse:

Klif ønsker en nærmere redegjørelse av endringene i miljørisiko og behovet for oppdatering av beredskapsplaner i løpet av prosjektfasen. Videre legger Klif til grunn at det etableres en beredskapsplan for anleggsfasen.

Operatørens svar:

Det er gjort en oppdatert Miljørisikoanalyse (MRA) vurdering av miljørisiko som del av KU (jf. kapittel 7.9). Verifisering av denne vil bli gjort når konsept er fastsatt. Beredskapsplanen for Nyhamna vil bli oppdatert iht. dette.

Landbruks- og matdepartementet

Uttalelse:

LMD har ingen merknader til utredningen.

Operatørens svar:

Kommentaren tas til orientering.

Landsorganisasjonen i Norge

Uttalelse:

LO mener at kraftsituasjonen i regionen med det skisserte kraftbehovet på 1 TWh i 2020, bør gis en bredere omtale enn den siden i konsekvensutredningen som er avsatt til dette.

Operatørens svar:

Shell innrapporterer løpende forbruksprognoser til Regional Kraftsystemutredning (RKSU) og Statnett slik at den fremtidige kraftbalansen i Midt-Norge er mest mulig representativ. Shell støtter Statnett sitt syn i at kraftsituasjonen i Midt-Norge vil bli langt bedre når Ørskog-Fardal forbindelsen er ferdigstilt i 2015. Shell støtter seg også på det omfattende arbeidet RKSU gjør med å fremskrive kraftsituasjonen i Midt-Norge og som innrapporteres til NVE hvert år.

Uttalelse:

LO savner en vurdering av konsekvensene for prosjektet om det vil bli ytterligere forsinkelse i utbyggingen av kraftlinjen Ørskog- Fardal.

Operatørens svar:

Shell har løpende dialog med Statnett om progresjon på Ørskog- Fardal forbindelsen. Det er ikke noe i dag som tilsier at linjeforbindelsen ikke står ferdig iht. den planen Statnett arbeider etter. Det bemerkes også at lastøkningen på Nyhamna ikke vil komme før siste halvår i 2016.

Uttalelse:

LO mener det er et paradoks at en stadig kan vedta eksportprosjekter av gass som skaper ubalanse i den regionale kraftforsyningen uten videre bruk av gassen til energiproduksjon.

Operatørens svar:

Tas til orientering.

Uttalelse:

LO påpeker at det må tilrettelegges for lokal industriell bruk av gass og forutsetter at prosjektet ikke stenger for muligheten til å ta ut gass til industriell virksomhet.

Operatørens svar:

Se likelydende svar til Fræna kommune og gassknetepunkt Nyhamna.

Miljøverndepartementet

Uttalelse:

Henviser til uttalelser fra Klif og Statens Strålevern har ingen kommentarer utover dette.

Operatørens svar:

Tas til orientering

Møre- og Romsdal fylkeskommune

Uttalelse:

Fylkeskommunen ønsker en ytterligere utredning på utnyttelse av varmen i kjølevannet til internt bruk på anlegget.

Operatørens svar:

Iht. konsekvensutredningen kap. 7.2.1.2 vil Norske Shell utføre dette i løpet av våren 2013.

Uttalelse:

Det er også ønskelig med en ytterligere utredning med hensyn på utnyttelsen av høydeforskjellen i kjølevannsystemet til produksjon av strøm.

Operatørens svar:

Dette er blitt dokumentert i konsekvensutredningen. Norske Shell ønsker derfor ikke en ytterligere utredning.

Uttalelse:

Fylkeskommunen mener at høyere temperatur på kjølevannet er viktig. Det er derfor ønskelig at man ser på materialer, teknikker eller komponenter som kan heve temperaturen i kjølevannet.

Operatørens svar:

Overskuddsvarmen i kjølevannet blir brukt i gassprosesseringen. Utstyr som er installert og skal installeres på Nyhamna er omfattet av grundige spesifikasjoner fra leverandører, og toleransegrenser for temperatur er definert.

Norske Shell ønsker derfor ikke å øke temperaturen på kjølevannet, da dette vil virke mot sin hensikt rent prosess teknisk.

Uttalelse:

Fylkeskommunen ber om en bedre oversikt over økonomiske og teknologiske betingelser for utnyttelse av spillvarme.

Operatørens svar:

Formålet med studiene vedrørende utnyttelse av spillvarme, var å gi en oversikt over muligheter for 3. part å etablere foretak for kommersiell utnyttelse.

Fylkeskommunen har fått oversendt grunnlagsmateriale fra de relevante studiene som er omtalt i konsekvensutredningen Norske Shell vil være imøtekommende i forhold til interesser for å finne tekniske løsninger og hente synergier, jfr. Kap. 7.2.1.2. i konsekvensutredningen.

Uttalelse:

Fylkeskommunen ber om det legges til rette for regional bruk av gass.

Operatørens svar:

Se likelydende svar til Fræna kommune.

Arbeids og velferdsetaten (NAV)**Uttalelse:**

NAV har ingen kommentarer til utredningen.

Operatørens svar:

Kommentaren tas til orientering

Norges Rederiforbund**Uttalelse:**

Norges Rederiforbund er positive til konsekvensutredningen slik den er fremlagt, og vil understreke at det er essensielt å ha en grundig prosess slik at HMS blir ivaretatt.

Operatørens svar:

Kommentaren tas til orientering

Norges vassdrags- og energidirektorat**Uttalelse:**

NVE har ingen merknader til høringen.

Operatørens svar:

Kommentaren tas til orientering

Statens strålevern**Uttalelse:**

Strålevernet minner om at de har tidligere informert Norske Shell om at det må søke om tillatelse etter forurensningsloven til radioaktiv forurensning fra Ormen lange og gassanlegget på Nyhamna innen 1. januar 2013, uavhengig av den planlagte utvidelsen.

Operatørens svar:

Søknad om nevnte forhold oversendes innen 1 januar 2013

Uttalelse:

Statens strålevern mener at miljøovervåkningsprogrammet på Nyhamna også bør omfatte radioaktiv forurensning.

Operatørens svar:

Shell vil inkludere overvåking av radioaktiv forurensning i miljøovervåkningsprogrammet for Nyhamna.

Uttalelse:

Strålevernet vil minne om at dersom det oppstår avfall som inneholder radioaktive stoffer med spesifikk aktivitet over grensen som er gitt i vedlegg 1 til forskrift om forurensningsloven anvendelse på radioaktiv forurensning og radioaktivt avfall, må avfallet håndteres som radioaktivt avfall i henhold til bestemmelse i kapittel 16 i avfallsforskriften.

Operatørens svar:

Shell er kjent med forskriften og vil håndtere avfall i henhold til avfallsforskriften.

Statnett SF**Uttalelse:**

I møter med Shell har det kommet frem at effektbehovet kan bli 300 – 305 MW i 2020, dette vises også i figur 3.3 på side 20 i konsekvensutredningen.

Operatørens svar:

Effektuttaket er som tidligere formidlet forventet å ligge rundt 300 MW fra 2016. I samtaler med Statnett i 2011 og 2012 har Statnett uttalt og bekreftet at et økt uttak fra dagens grense på 220 MW opp mot 300 MW i 2016 vil være uproblematisk såfremt forbindelsen mellom Ørskog og Fardal er ferdigstilt. Shell forutsetter at Statnett står ved sine forpliktelser ift. å normalisere energisituasjonen i Midt-Norge gjennom å sørge for at Ørskog – Fardal-forbindelsen blir ferdigstilt ihht. plan.

Uttalelse:

Et industrianlegg av Ormen Langes størrelse bør normalt ha tosidig kraftforsyning (N-1). I forbindelse med utbyggingen av Nyhamna søkte (og fikk) Statnett derfor konsesjon på en 420 kV for-

bindelse Ørskog – Nyhamna for å skaffe tosidig forsyning for Nyhamna. Statnett krevde et anleggsbidrag på 360 millioner kroner fra Ormen Lange i 2003/2004. Lisenshaverne med Hydro som utbygger ønsket ikke å finansiere en slik løsning. Statnett tolket dette slik at det var tekniske og økonomiske løsninger som gjorde bygging av tosidig forsyning ulønnsom.

Shell overtok som operatør av Ormen Lange og i 2008 gjenopptok Statnett diskusjonen med Shell om den tosidige forsyningen til Ormen Lange. Konsesjonen fra NVE var formelt til klagebehandling hos OED, og OED ba om en avklaring av sakens status. I perioden 2008-2010 var det en omfattende møteserie og brevskrivning mellom Statnett og Shell. Statnett argumenterte for at et stort industrianlegg av Ormen Langes størrelse normalt burde ha tosidig forsyning, og det ble dokumentert at man måtte være forberedt på langvarige strømstans ved en fortsatt ensidig forsyning. I brev av 1.3.2010 oppsummerte Shell at det ikke var behov tosidig forsyning, og ba om at Statnett trakk tilbake konsesjonssøknaden for Ørskog – Nyhamna. Statnett anmodet deretter OED om å avslutte klagebehandlingen, og saken ble avsluttet.

Operatørens svar:

Statnett og Hydro kom ikke til enighet om anleggsbidragets størrelse i 2004 og det ble konkludert med en ensidig forbindelse fra Fræna ut til Nyhamna.

Ifm. diskusjon om vern ble det inngående vurdert en trinnvis utkopling av Nyhamna. Dog bemerkes det at både lisensen og Statnett mangler dokumentasjon fra disse møtene. Statnett installerte et vern for Nyhamna i 2006 som har kuttet strømleveransen til anlegget 8 ganger siden det ble installert.

I forbindelse med samtaler mellom Shell og Statnett i 2008/2010, hvor man på nytt vurderte Ørskog – Nyhamna-forbindelsen, ønsker Shell å presisere at Statnett signaliserte krav om et betraktelig høyere anleggsbidrag (60 - 80 %). I tillegg var kostnadene for Ørskog – Nyhamna-forbindelsen beregnet til nærmere 1,4 milliarder kroner. Således medfører Statnett sitt utsagn, om at Shell konkluderte med at det ikke var behov for en tosidig forbindelse, ikke riktighet. Faktum er at anleggsbidragets størrelse ikke gjorde det mulig å forsvare en slik investering, slik det også fremkommer i Shells vurdering vedrørende energiforsyning av Ormen Lange-anlegget inntatt i brevet fra Statnett til OED datert 10.05.2010 (dok. Id. 1429567). Til grunn for vurdering om avbruddsrisiko la Shell til grunn SINTEF-rapporten (TR F6808) fra 2009 som konkluderer med at det ikke er behov for en tosidig forbindelse.

derte med 1,39 utfall/år med varighet på 2,42 timer. Ifm. denne rapporten gjennomførte SINTEF et eget møte med Statnett for å vurdere feilstatistikk, sett i lys av de forstyrrelser Nyhamna hadde registrert i perioden 2007-2009.

Uttalelse:

Driftserfaringene har bekreftet at forsyningen er sårbar. Under Dagmar-stormen var Ormen Lange uten kraftforsyning i om lag tre døgn. Dette medførte en betydelig KILE-kostnad for Statnett, der beløpsstørrelse er til vurdering i NVE. Statnett legger til grunn, også på basis av samtale med Shell i perioden 2008-2010, at de faktiske avbruddskostnadene for Ormen Lange er vesentlig lavere enn de standardsatsene NVE benytter i sin KILE-ordning. Slik vi har forstått Shell, skyldes dette at avbrudd i kraftleveransene til Nyhamna ikke fører til avbrudd i gassleveransene til kundene, fordi det finnes fleksibilitet og ekstra kapasitet i det samlede gassrør- og gassproduksjonssystemet på øvrige felt som ligger nærmere markedet, samt kapasitet i gasslagre i de aktuelle markedene.

Operatørens svar:

Avbruddskostnader for Ormen Lange Unit har vært gjenstand for diskusjon over en lengre periode. I forbindelse med de pågående samtale om kompensasjon for utløsning av vern i SO20 på Nyhamna, har Shell skissert at omkostningene for avbrudd og spenningsavvik varierer. Gitt de operasjonelle betingelsene for drift av anlegget på Nyhamna, så har Shell i flere møter med Statnett lagt frem tall som viser at et kortere spenningsavbrudd, som stenger ned anlegget, medfører redusert gassseksport tilsvarende 50 – 60 % av en døgn-produksjon. I tilfellet Dagmar, var verdien av utsatt gass/destillat langt høyere. Shell kjenner ikke til detaljene i KILE-beregningene Statnett henviser til. Det er avtalt et eget møte mellom Statnett og Shell for å gå gjennom detaljene lagt til grunn for Dagmar KILE-beregningen, da Shell har påpekt at Statnett og Shell ikke synes å ha et omforent bilde av strømleveransen under perioden 25.12 – 28.12.2011.

Uttalelse:

Ormen Lange er i dag tilknyttet et systemvern, som fører til umiddelbar utkobling av forbruket ved gitte feil i kraftnettet. Shell må legge til grunn at dette systemvernet må opprettholdes, og at det

også vil omfatte det økte forbruket. NVE har i brev 02.11.2012 besluttet at Statnett skal dekke de faktiske kostnader som forbrukerne opplever når systemvernet aktiveres og utløses. Med dagens ensidige forsyningsløsning til Nyhamna må det forventes at utkobling av forbruket vil skje relativt hyppig.

Operatørens svar:

Shell har som Statnett konstatert en rekke spenningsdipper og avbrudd siden oppstart i 2007, men ser at antallet har vært avtagende i 2011 og 2012 ift. antall registreringer i perioden 2007 – 2010. Således er Statnett sin forventning om relativt hyppig utkobling ny informasjon. Shell har, som Statnett kjenner til, benyttet SINTEF til å vurdere leveringssikkerheten på Nyhamna. I begge rapportene (TR F6808 og TR F6426) har SINTEF, basert på feilstatistikk fra Statnett, konkludert med et forventet antall utfall på 1,4 pr. år og en gjennomsnittelig avbruddperiode på 2,4 timer. Hvis Statnett har andre beregninger, eller legger til grunn andre vurderinger enn det SINTEF har konkludert med, ber Shell om å få tilgang til slik informasjon. Er det slik at driftskunnskapen Statnett har opparbeidet på Viklandet – Fræna-forbindelsen tilsier generelt lavere fremtidig leveringssikkerhet enn i øvrige sentralnett, er det informasjon Shell svært gjerne vil ha tilgang til og vil følge opp med samtaler om forbedringstiltak.

Uttalelse:

Statnett har opplevd flere mastehavarier de siste årene. Vi kan ikke utelukke at Ormen Lange vil oppleve langvarige havarier på forbindelsen Viklandet – Fræna i de topografisk og klimatiske mest utfordrende fjellområdene – med tilhørende avbrudd i kraftleveransene.

Operatørens svar:

Shell må legge til grunn at 420 KV tilførselsforbindelsen er bygget for å tåle de aller fleste naturlige påkjenninger som er forventet i dette spesifikke området, dog er det slik at mange av avbruddene så langt skyldes nettopp mekanisk svikt på Viklandet – Fræna-forbindelsen. Shell er informert om at Statnett har foretatt noen mekaniske forsterkninger i ettertid og Shell forventer at Statnett løpende evaluerer behov for ytterligere tiltak gitt de utfordringene valgt trase innebærer.

Uttalelse:

Før Statnett kan ta stilling til om det er akseptabelt med økt kraftforbruk på Nyhamna, gitt dagens nettløsning, trenger Statnett dokumentasjon på de faktiske avbruddskostnadene for det samlede kraftforbruket etter den varslede forbruksøkning. Relaterte spørsmål har vi tatt opp med Shell over lengre tid, senest i møter knyttet til hendelsesstyrt systemvern 18.9.2012 og 21.11.2012. Vi ber om snarest mulig å få oversendt en kvantifisering av kostnadene ved avbrudd, oppdelt på ulike varigheter og MW-størrelser.

Operatørens svar:

Når det gjelder faktiske avbruddskostnader, er det ifm. samtalene om kompensasjon for systemvern på Nyhamna som nevnt ovenfor, avtalt møte for å gjennomgå disse i Stavanger i uke 12 i 2013. Det vises også til referat fra møte mellom Statnett og Shell avholdt 21.11.2012. Det har således vært et omforent løp mellom Statnett og Shell siste 12 måneder for å etablere grunnlag for svarene som etterspørres.

Vestavind Offshore AS**Uttalelse:**

Vestavind offshore ønsker at utredningen tegner et mer nyansert bilde av kraftsituasjonen regionalt og nasjonalt.

Operatørens svar:

Shell viser til de årlige utredningene RKSU gjør av kraftsituasjonen Midt-Norge og som inngår i det vurderingene Statnett gjør vedrørende kraftbalanse og behov for fremtidige nettførsterkninger. Det er

dette Shell legger til grunn ved utvidelsen av gassprosessanlegget på Nyhamna.

Uttalelse:

Vestavind mener det er uklart om konsekvensutredningen virkelig dekker hele behovet for kraft til NSGI og Ormen lange, eller om noe av det sannsynlige kraftbehovet holdes utenfor.

Operatørens svar:

Shell innrapporterer løpende det forventede kraftforbruket. Shell oppdaterer disse prognosene årlig samt når det er større endringer som tilsier behov for oppdatering vis-à-vis OED, Statnett RKSU mfl. Shell holder ikke på noen måte tilbake forbruksvekst i sine prognoser og rapporterer inn de til en hver tid mest realistiske forbruksprognosene.

Uttalelse:

Vestavind mener at konsekvensutredningen kunne ha omtalt og vurdert petroleumslovens og energilovens hjemmel for myndighetenes anledning til å sette enkeltprosjekter inn i en større sammenheng. Deres interesse i utredningen er knyttet til Havsul I, som er det største planlagte prosjektet for fornybar kraftproduksjon i Møre og Romsdal. Produksjonen vil tilsvare det antatt økte kraftbehovet til gassprosessanlegget på Nyhamna, og vil med 80 pst. kapasitetsutnyttelse dekke hele det forventede effektbehovet ved anlegget.

Operatørens svar:

Kommentaren tas til orientering.